

Šentjernej vključen v ATC

Se eno delovno zmago smo zabeležili včeraj popoldne: v Šentjerneju so predstavniki podjetja za PTT promet Novo mesto ob navzočnosti gostov iz Novega mesta in domačinov izročili v obratovanje novo avtomatsko telefonsko centralo. Šentjernej je s tem dobil stalno telefonsko zvezo z drugimi večjimi kraji v Jugoslaviji, nove naprave pa so montirane v prostoru poleg krajevnega urada. ATC Šentjernej je priključena v omrežno skupino Novo mesto, torej — 068.

Rudarja s Senovega niso mogli rešiti

V ponedeljek zvečer je v novomeški bolnišnici podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri padcu v 29 metrov globok jašek v rudniku Senovega, 42-letni rudar Jože Božičnik. Navzlic vsem naporom zdravstvenega osebja je ponesrečenec nekaj ur po padcu umrl.

P. D. »LOJZE KOŠAK« V ZAGREBU

Izreden uspeh Kostanjevičanov

V nedeljo, 5. decembra popoldne, je kostanjeviško prosvetno društvo »Lojze Košaka« gostovalo v zagrebškem Dramskem kazališču za ljudsko dramo »Miklova Zala«. Dvorana je bila nabito polna. Predstavniki Slovenskega društva »Slovenski dom« iz Zagreba so povedali, da gledalci že dolgo ni bilo tako polno. Kostanjeviški igralci so doživeli z odlično podano igro izreden uspeh, saj so jim zagrebški Slovenci in drugi gledalci z navdušenimi aplavzi večkrat prekinitili igro. Predstave se je med drugimi uglednimi predstavniki javnega in kulturnega življenja Zagreba udeležil tudi generalni konzul Čehoslovaške socialistične republike Josef Pavliček s soprogo, ki je bil nad predstavo izredno navdušen. Obljubil je, da

bo obiskal Kostanjevico in Krško. O izrednem uspehu Kostanjevičanov v Zagrebu bomo podrobneje še poročali.

Naj bo dež ali sneg, megleno, sončno ali vetrovno — delo teče dalje, asfaltni pas na rekonstruiranem odseku ceste Trebnje—Mirna pa se vsak dan podaljša za nekaj deset metrov. Asfaltiranje ceste, ki bo povezovala sosednji občini — trebanjsko in sevnjsko — zlagoma napreduje. Računajo, da bodo letos pokrili z asfaltno vso pripravljeno traso te ceste. — Prihodnje leto bo prav gotovo treba zastaviti vse sile in sredstva, da bo ta prepotrebna cesta čimprej rekonstruirana in asfaltirana, s čimer se bo Spod. Posavju odprla še ena bližnjica na avtomobilsko cesto Ljubljana—Zagreb. — Na sliki: skupina delavcev novomeškega Cestnega podjetja, ki dela izvajajo, pri ročnem asfaltiranju.

(Foto: Ivan Zoran)

Prvi stroj že vleče steklo

V nedeljo so v novi steklarni potegnili iz velike kadi prve metre stekla — Proizvodnja takorekoč za poldrugo leto vnaprej razprodana!

V novomeški tovarni ravnega stekla so v nedeljo začeli s poizkusnim vlečenjem stekla. Prvo vlečenje na enem stroju je bilo uspešno in pričakujejo, da bodo lahko že v kratkem nudili tržišču prve plošče

kakovostnega komercialnega stekla. Spričo velikega pomanjkanja ravnega stekla na domačem trgu s prodajo ne bo težav. Za njihovo steklo je že zdaj veliko zanimanja tako na domačem kot na tujem tržišču. Samo domačih interesentov je trenutno že za vso proizvodnjo poldruga leta! Razen tega se za novomeško steklo zanimajo tudi v Italiji, na bližnjem Vzhodu in celo v Ameriki.

Kljub vsemu pa se novomeška steklarna še vedno bori z različnimi težavami finančnega značaja. Predvsem je treba zapisati, da nekaj komunalnih bank še vedno ni izpolnilo dogovorov in obveznosti do Splošne gospodarske banke na račun skupnega financiranja steklarne. To razumljivo povzroča težave tako SGB kot tovarni sami, ker nima kritja za plačilo že opravljenih del izvajalcem v vrednosti okoli četrtil milijarde dinarjev. Druga težava je v pomanjkanju obratnih sredstev, ki so le delno odobrena in manjka tovarni za normalno poslovanje še okoli 220 milijonov dinarjev obratnih sredstev.

Problem je toliko težji, ker je tehnološki postopek tak, da proizvodnje ni mogoče ustaviti za več kot 5 minut, sicer nastane velika škoda. Prav bi bilo, da bi zdaj, ko se je takorekoč že začela proizvodnja, omogočili tovarni tudi normalno in nemoteno finančno poslovanje!

V občinski upravi 9 ljudi manj

V upravi Občinske skupščine Črnomelj se je število delovnih mest že zmanjšalo od 76 na 67, predvidevajo pa, da bi lahko s še boljše organizacijo dela vse posle opravljalo le 59 ljudi.

4. januarja novi bankovci

Prvi delovni dan po novoletnih praznikih, v torek, 4. januarja, bodo dali v obtoke nove bankovce po 5, 10 in 50 dinarjev ter kovance po 5, 10, 20 in 50 par in 1 dinar. Odločbo o tem bo v prihodnjih dneh podpisal guverner Narodne banke. 1 novi dinar bo vreden sto sedanjih. Denarja ne bodo zamenjali, ampak bo v obtoku stari in novi denar. Sedanje bankovce bodo postopoma jemali iz obtoka. Računajo, da bomo samo z novim denarjem plačevali šele čez štiri ali pet let.

Ingolstadt se ne bo selil v Novo mesto!

Dnevnik »Delo« je 6. decembra povzel vest, ki jo je »Ljubljanski dnevnik« objavil 2. novembra, da bo novomeška IMV prevzela strojno opremo tovarne DKW iz Ingolstadta. Oba lista sta menda nasledila nemški reviji »Auto-Motor Sport«, ki piše, da se neka jugoslovanska tovarna, proizvajalec avtomobilov »Donau 1000«, zanima za to opremo. Vendar v IMV o tem ne vedo ničesar in so presenečeni nad novico, tako kot vsi ostali bralci.

Strelna udarila v Stavči vasi

V nedeljo, 28. novembra, je nekaj minut pred 5.30 zjutraj udarila strelna v hlev Franca Kužnika v Stavči vasi pri Dvoru. Del ostrejša je bil takoj v ognju. Prizadevni domačini so s hitro akcijo ogenj omejili in ga kasneje s pomočjo gasilcev iz Dvora povsem ugasili. Zgoraj pa je del ostrejša in precej sena, prav tako je neuporabno seno, ki so ga rešili. Kmet je ostal pri 6 glavah živine povsem brez krme. Skupna škoda znaša okoli pol milijona dinarjev. Poslopje je bilo k sreči zavarovano.

M. S.

1. in 2. mesto v republiki

Število bolniških dni se je na področju Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Novo mesto po reformi zelo zmanjšalo. V oktobru je bilo 0,35 odst. zavarovancev delanemožnih zaradi nesreč pri delu (republ. pov. preček je 0,49 odst.); 2,70 odstotkov zavarovancev je bilo v staležu zaradi bolezni (republ. povpreček je 3,58 odstotka), skupaj pa je bilo

3,04 odst., vseh zavarovancev v staležu (republ. povpreček je 4,07 odst.). Novomeška skupnost je bila glede bolezni in zavorljive nesreč pri delu v oktobru najboljša v republiki, glede bolezni in skupnih bolezni na 2. mestu v republiki.

Vreme

OD 9. do 19.
DECEMBRA

Okrog 9., 12. in 15. decembra izboljšanje, ki pa ne bo trajalo več kakor dva dni. V ostalem oblačno s pogostnimi padavinami. Med 10. in 15. decembrom pričetek dolge periode mraza z večjimi snežnimi padavinami.

Dr. V. M.

Rešeni iz narasle Save pri Blanci

Vsak dan beremo o raznih nesrečah, posebno še o prometnih, ki jih je zlasti veliko ob raznih praznikih. Takrat ljudje še bolj kot sicer zapuščajo domove, se podajajo na izlete ali pa gredo na obiske k svojcem na deželo. Tudi ob zadnjem državnem prazniku je bilo tako. Na železniški postaji Blanca blizu Sevnice je v nedeljo

opoldan izstopilo mnogo potnikov; med njimi jih je bilo tudi nekaj z desnega brega Save. Naprosili so brodnico, da bi jih kljub visoki vodi spravila na drugo stran reke. Stopili so v čoln, brodnica je odrinila, brod pa je s preveliko hitrostjo zarezal pot v deročo vodo — in takrat se je zgodilo...

Nosilci vrvi, po kateri drsi

brod čez Savo, so se porušili in sredi divje, razburkane Save je čoln s štirimi potniki obstal. Klici na pomoč so privabili množico ljudi. Slišali smo, kako je čoln zaradi udarcev visokih valov. Starejša žena se je na vso moč trudila, da bi spravila vodo iz čolna, čas je bil dragocen. Boj za življenje sredi Save je bilo treba hitro dobojevati,

kajti nosilci na drugem bregu so se sumljivo majali. In res — domači požrtvovalni reševalci niso zapustili nesrečnih potnikov. Priskočili so na pomoč: Franc Šobak z Blance ter tovariši Čirenski, Vlado Božič in Jože Slemenšek, vsi iz Brezovega. Vsi zasluzijo javno priznanje. Zlasti zadnji trije so pokazali

Nadaljevanje na 2. str.

339 novih naročnikov

smo pridobili po zaslugi delavnih pismonoš in drugih uslužbencev pošt v naših devetih občinah v zadnjem tednu! Na prvem mestu so pošte v krški občini, ki so pridobile 96 novih naročnikov, sledijo pa jim: novomeška občina — 80 naročnikov, brežiška — 53, sevnjska — 46 novih naročnikov in tako dalje. V šestih dneh je pošta Leskovec pridobila 62 novih naročnikov in trenutno vodi, sledijo pa ji pošte Krško, Sevnica, Novo mesto, Škocjan in druge.

Pomagajte nam tudi vi uresničiti naš načrt. V VSAKO HIŠO — DOLENJSKI LIST!

Veliki Gaber v avtomatskem omrežju

14. decembra so tudi Veliki Gaber pripojili na avtomatsko telefonsko omrežje, ki ga je v dolenskih občinah razvilo novomeško Podjetje za ptt promet. Pred tem je bila telefonska zveza z Velikim Gabrom mogoča samo preko pošte v Šentvidu pri Stični.

Kaj bo letos prinesel dedek Mraz?

Učiteljstvo, društva prijateljev mladine in pionirski odredi v osnovnih šolah krške občine se že dalj časa pripravljajo na novo leto, ki ga bodo učenci začeli praznovati po 20. decembru. Marsikje se učijo pesmic in igrice za kulturne prireditve, ki bodo skoraj v vsaki šoli. Tudi dedek Mraz se bo vpregel v sani obložene z dobrotami, ne vedo pa, če bo lahko obiskal vse učence. Računajo, da ga bodo iz finančne zadrege rešila podjetja. Kolektiv brestaniške elektrarne je med prvimi pokazal razumevanje in sklenil prispevati za dedka Mraza 100.000 dinarjev.

PRED SREČANJEM Z DELEGATI

V krajevnih središčih so novembrske konference izzvenele v dobro pripravljene javne tribune — Delovna zavzetost večine članstva obeta uspešno delo občinske konference

Za nami so krajevne konference Socialistične zveze v Brežicah. Za oceno novembrskih zborov občanov in pripravo na občinsko konferenco smo zaprosili tov. Janeza Volčanskega, ki predseduje občinskemu odboru SZDL.

»Ali so konference po krajevnih centrih izpolnile vašo pričakovanja?»

»Da, to lahko potrdim. Izzvenele so v dobro pripravljene javne tribune, na katerih so občani spregovorili o vseh perečih zadevah kraja in občine. Ljudje so voljni prispevati vsak svoj delež za skupno reševanje problemov. To je njihova pravica in dolžnost hkrati, ki pa je žal niso vsi pravilno dojemali.

Ponekod sem dobil vtis, kot da so konference sklicane le za tiste občane, ki se ubadajo dnevno z nešteti drobnimi, drobenimi problemi, ne pa tudi za tiste, ki bi lahko s širšimi obzorji spregovorili o gospodarstvu, šolstvu in samoupravi v občini.

Delovni obračun so napravili po vseh krajevnih odborih, le občani s Črnca, Gornjega Lenarta in Lenarta niso pokazali zanimanja za konferenco. Od 300 vabilnih se jih je odzvalo komaj osem! Skromno udeležbo so imeli tudi v mestu Brežice, čeprav gradiva za obravnavo nikjer ne manjka. Drugod so bile konference uspešne in to gre marsikje na račun zavzetosti vodstev. Tak primer smo imeli v Pišecah, kjer so poročali o delu vsi predsedniki organizacij in društev. Pohvaliti moram še konference na Veliki Dolini, v Cerkjah, Skopcih in Artičah. Med uspehe teh konferenc štejem zelo konkretne dogovore za nadaljnje delo krajevnih odborov SZDL.

»Kaj si obetate od občinske konference?»

»Če sodim po sproščenih in živahnih razpravah v krajevnih središčih, potem moram reči, da so obeti dobri. Tudi priprave so temeljite in gradivo za konferenco pripravljeno in analizirano precej ljudi iz raznih področij gospodarstva in družbenega življenja.

Konferenca bo delala letos malo drugače kot prejšnja leta. Delegati se bodo razdelili v štiri skupine in tako bodo lahko temeljiteje obravnavali tista poglavja, ki jih najbolj poznajo in za katera se tudi najbolj zanimajo.

Predsednik obč. odbora SZDL v Brežicah tov. Janez Volčanšek bo v uvodnem referatu na občinski konferenci Socialistične zveze spregovoril o vlogi občana samoupravljalca pri uresničevanju gospodarske reforme.

Tudi na krepitev naše organizacije na konferenci ne smemo pozabiti. Povečati moramo članstvo v njenih vrstah, saj imamo v nekaterih krajevnih odborih vključenih v Socialistično zvezo komaj 40 odst. volivcev. Organizacija SZDL moramo občanom še bolj približati, da bodo leti z njeno pomočjo lahko reševali vsa vprašanja, ki jih življenje v naši skupnosti sproti poraja.

Nemara ima še najbolj prav tisti, ki je takole ocenil nedeljske volitve v Franciji: »Kadar so Francozi v stiski, glasujejo za de Gaulle, kadar pa jim gre dobro, pozabijo nanj.«

To se je tudi zgodilo. Dosedanji francoski predsednik je dobil sicer največ glasov izmed vseh šestih predsedniških kandidatov pa vendar ne absolutne večine, se pravi več kot polovico vseh glasov. To pomeni, da se bo moral znova potegovati za stanovanje v Elizejski palači za naslednjih sedem let. O tem bodo francoski volivci odločili 19. decembra. Zakon, ki ga je pripravil sam de Gaulle, namreč predvideva, da se v drugi rundi pomejita le kandidata, ki dobita na prvih volitvah največ glasov, drugi odpadejo.

Vsekakor pa so bile nedeljske volitve skoraj za ves svet presenečenje, kajti pričakovali so, da bo dobil de Gaulle že v prvi rundi absolutno večino. To je tudi sam pričakoval, saj je precej zanemaril predvolilno kampanjo. Vtem ko so njegovi protikandidati izkoristili sleherni priložnost za volilno agitacijo, se je francoski predsednik oglašil le dvakrat, in še to le z dvema kratkima govoroma, bolje rečeno — nagovoroma, od katerih noben ni trajal dlje kot četrte ure. Menil je namreč, da mu svojega programa ni treba razlagati, saj ga pozna vsak Francoz in dosedanji rezultati njegovega vladanja so tudi tako otipljivi, da je precej upravičeno pričakoval, da bo prepričljivo zmagal že v prvi rundi.

Zgodilo pa se je malce drugače. Prvič je nemara podcenil dejstvo,

da je bilo proti njemu še pet kandidatov, ki so jih podprle politične stranke. S tem pa se je doslej prepričljiva večina na vseh referendumi, ki jih je razpisal, razdelila po strankah in so prav ti glasovi manjkali njemu do absolutne večine. Komentatorji po svetu pa nagibajo k mnenju, da je francoski volivec na nedeljskih volitvah izrekel pravzaprav nezaupnico de Gaulle in njegovi politiki. Seveda je treba upoštevati, da so take ocene

Potemtakem takim ocenam nedeljskih volitev v Franciji najbrž ne bi bilo treba pritrditi, ker je čisto jasno, da pelje vodo vsak na svoj mlin. Že iz tega, da pa so skoraj dosledno vsi prepričani, da bo de Gaulle dobil absolutno večino v drugi rundi volitev, pa lahko sklepamo, da je bil poglaviti razlog tako imenovanega de Gaullovega neuspeha prav v tem, da so bili glasovi sredinskih in desničarskih strank razdeljeni in da bo le ob enem kandidatu dobil od njih toliko glasov, kolikor mu jih še manjka do absolutne večine. Sicer pa počakajmo do 19. decembra, ko bo tudi to postalo jasno.

Pri teh volitvah pa se kaže ustaviti še ob nečem drugem: levica je združeno glasovala za svojega kandidata Mitterranda. Med strankama, ki sta najizdatneje podprli tega kandidata, sta komunistična partija in socialistična stranka (SFIO). Izkazalo se je namreč, da je voditeljem delavskih strank naposled uspelo premagati načelna nesoglasja in združiti sile v konkretni politični akciji, hkrati pa k temu pritegniti tudi tiste sile na levi, pa tudi na sredini, ki se sicer ne vnamajo niti za kdove kako radikalne socialistične programe, ki pa so za demokratizacijo javnega življenja, za to, da bi imel »mali človek« v njem večjo besedo. Nekateri so že pisali o Mitterrandu kot o kandidatu druge Ljudske fronte v Franciji. Vsekakor pa je sodelovanje obeh največjih delavskih strank znamenje, da bo treba v Franciji v prihodnje resneje računati z glasom delavskega razreda.

De Gaulle ni uspel z eno rundo

najglasnejše prav v tistih krogih, ki jim je de Gaulle zadnja leta pripravil marsikatero presenečenje in ki je s svojo samostojno politiko do marsikatega mednarodnega problema skali doslej mirno sožitje Zahoda. Ti so seveda razlagali nedeljske izide kot neuspeh de Gaullove politike, ker njim samim taka politika ni všeč. Takih problemov je cela vrsta od tega, da se de Gaulle zavzema za mirno rešitev vietnamskega problema na osnovi ženevskih sporazumov, od njegove kritike politike do Dominikane, do priznanja LR Kitajske in odnosov Francije z evropsko gospodarsko skupnostjo ter njegove kritike NATO.

Rešeni iz narasle Save pri Blanci

(Nadaljevanje s 1. str.)

svoj pogum, saj so se spustili s svojim čolnom do kraja nesreče in spravili obupane potnike na kopno. Pri tem plemenitem dejanju so mnogo tvegali, saj so preveslali tri kilometre po razburkani Savi.

Nesreča se je tokrat končala brez žrtev, ob njej pa se moramo zamisliti. S tem čolnom se prevažajo čez Savo vsak dan šolski otroci na Blanco! Kaj bi se zgodilo, če

čez vodo, otroci pa ne bi zamujali pouka. Zdej nekatere otroci tudi po teden dni zaradi visoke Save ni v šolo. bi bili na brodu tokrat otroci? Vožnja s takim čolnom je ob nizki ali visoki vodi tvegana stvar! Vprašanje moramo nujno čimprej ugodno rešiti. Predlagal sem že in ponovno predlagam, da bi bilo najprimerneje postaviti žičnico čez Savo. Strahu pred naraslo reko bi bilo konec, potniki bi lahko šli vsak čas. Potniki, ki potujejo z vlakom,

morajo zaradi narasle reke izstopati že v Sevnici ali pa v Brestanici, s čimer izgubijo vsaj dve uri hoje. Prebivalci desnega brega imajo trgovino na Blanci, ob veliki vodi pa morajo po vsakdanje potrebščine v precej oddaljeno Krško ali Sevnico.

Čez Savo se prevažajo na delo tudi rudarji, zaposleni pri rudniku na Senovem; njihov čoln je prav tako skrajno nevaren in potreben inšpekcije, prej ko se bo zgodila nesreča!

Vse to narekuje, da bi vprašanje prevoza čez Savo na Blanci čimprej trajno urebili. Prebivalci z obeh bregov reke so voljni pomagati. Prepričan sem, da bodo tudi odgovorni tovariši pri občinski skupščini razmislili o tem prečnem vprašanju in ga pomagali rešiti prej kot bi se bi se lahko zgodila huda nesreča.

FRANC ZORKO

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ **ALEKSANDER RANKOVIČ OB OTVORITVI HE »DUBROVNIK«.** V nedeljo je začela redno obratovati hidrocentrala »Dubrovnik«, katere moč je 208 megavatov. Ob tej priložnosti je spregovoril Aleksander Rankovič, ki je najprej čestital graditeljem, nato pa je analiziral rezultate dosedanjega izvajanja gospodarske reforme. Med drugim je dejal, da gospodarska reforma zahteva od vsake delovne organizacije in vsakega proizvajalca, da se odločno usmerijo na intenzivno gospodarjenje. To pa ni tako lahko, zlasti tedaj, ko zapustimo področje samo načelnega in se je treba lotiti konkretnega ustvarjalnega dela. Intenzivno gospodarjenje pomeni namreč odločno slovo od ustaljenih delovnih navad v celotnem življenju, terja drugačen odnos do dela in delovne skupnosti. Zaradi tega ni čudnega, če je prišlo v delovnih organizacijah do večjih ali manjših pretresov, kajti odvijajo se močan proces, skozi katerega bo z večjo produktivnostjo dela šel gospodarski in družbeni razvoj.

Podpredsednik republike Aleksander Rankovič je tudi dejal, da bi bilo nevarno, če bi mislili, češ sprejeli smo zakone, spreminili cene, zaostriili gospodarske razmere, zdaj pa bo šlo vse tako, kot si želimo in kot smo sklenili. Zavedati se je treba resnice, da nismo še rešeni pritiska konservativnega in stihije in da še zmeraj obstaja nevarnost — če zavestne sile ne bi bile dovolj budne in aktivne — da se povrne gospodarstvo na »stari tir« nizko produktivnega dela, živovarjenja podjetij pri majhnih osebnih dohodkih in družbenih subvencijah, ki ne pomenijo pomoči nikomur, temveč samo zadržujejo zaostalost.

■ **PRIPRAVE NA VI. KONGRES SZDL SLOVENIJE.** V torek je bil v Ljubljani ple-

num glavnega odbora SZDL Slovenije, na katerem so v razpravi potrdili osnutek poročila in drugo gradivo, ki bo rabilo v široki javni razpravi pred VI. kongresom SZDL Slovenije. Na plenumu so sklenili, da se bo kongres začel 5. aprila 1966. Referat bo imel naslov »Socialistična zveza v nadaljnjem razvoju družbenega samoupravljanja«.

■ **PRIHODNOST NAŠE OBČINE.** Glasilo »Občan« je v svoji praznični številki objavilo uvodnik dr. Jože Vilfana, ki obravnava prihodnost naše občine v okviru izvajanja gospodarske reforme. V njem je med

Aleksander Rankovič o smotrih gospodarske reforme

drugim zapisal, da ne smemo iskati rešitve v razširjanju teritorija občin in v njihovem spajanju. Naša občina mora v smislu ustave biti tista skupnost, v kateri ima občan možnost neposrednega udeleževanja v javnem življenju in možnost neposrednega odločanja o njem.

■ **FUNKCIJA OTROŠKEGA VARSTVA.** Na razširjeni seji predsedstva Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki se je udeležila tudi Vida Tomšič, so govorili o otroškem varstvu in drugih družbenih službah v luči ukrepov gospodarske reforme. Menili so, da je rigorozno varčevanje, ki naj zadene šolstvo, zdravstvo in varstvo otrok, v popolnem nasprotju s pravim in resničnim

smotrom reforme. — O novi funkciji otroškega varstva piše novinarica »Dela« Marija Namorš med drugim tole:

»Najbolj bistveno, kar pričakujemo od spremembe, je, da naj bi zbrana sredstva delili — en del na dodatke, ki bi jih ob določenih pogojih še dobivali neposredno družina za otroke, in drugi del na namenske sklade, iz katerih bi zagotovili precejšen in stabilen delež za financiranje širšega družbenega varstva otrok, za razširitev otroško varstvenih ustanov in drugih oblik varstva.«

■ **KMALU NOVI DINAR.** Ker bodo morale biti po novem letu cene blaga izražene v novih in starih dinarjih, je seveda treba vse cene preračunavati. Inšpektorji so še ob pravem času opozorili, da pri tem ne bi smeli cen zaokroževati (seveda navzgor), izgovarjajoč se na to, da je to veliko lažje in da bo tako manj težav pri računanju. — Pošta že pripravlja nove poštne znamke, in sicer v vrednosti 20, 30, 50 in 85 par. Sedaj veljavne znamke bodo postopoma vzeli iz prometa.

■ **ZACETEK JAVNE RAZPRAVE O FINANCIRANJU IZOBRAŽEVANJA.** Osnutek splošnega zakona o financiranju izobraževanja je bil te dni dan v javno razpravo, ki bo trajala predvidoma mesec dni.

■ **JUBILEJ TRZASKEGA GLEDALIŠČA.** Ob 20-letnici svojega dela se je tržaško gledališče predstavilo slovenskemu občinstvu v Trstu s Cankarjevimi Hlapci. Prireditelj je bila v Slovenskem kulturnem domu.

■ **PLANERJI O NAŠIH NOTRANJH REZERVH.** Iz šudije zveznega zavoda za gospodarsko planiranje je razvidno, da obstaja v našem gospodarstvu še znatne neizkoriščene rezerve. Industrijsko proizvodnjo bi lahko povečevali po letni stopinji kakih 5 odstotkov, četudi bi ostala produktivnost dela nespremenjena.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ **AFRISKI ULTIMAT VELIKI BRITANCI.** — Rodezijska kriza se razpleta v smeri, ki Veliki Britaniji nikakor ne gre v račun. V Adis Abebi so se sestali zunanji ministri članice organizacije afriške enotnosti z namenom, da bi določili svoje stališče do enostranske razglasitve neodvisnosti Južne Rodezije, ki je nastala nevarnost, da bi v osrčju Afrike nastala druga Južnoafriška republika z vlado manjšine belcev nad velikanstvo večine črncev. Zunanji ministri so soglasno obsodili ta enostranski akt rasistične Smithove vlade ter zagrozili Veliki Britaniji, da bodo vse članice organizacije afriške enotnosti pretrgale diplomatske odnose z njo, če do 15. decembra ne uže Smithovega režima. Za tak sklep so glasovale vse članice brez izjeme, kar je vsekakor velik politični uspeh, zlasti — če lik upoštevamo, koliko jih je, ki bi radi to enotnost Afrike razbili in ki so ji že nanovečovali konec.

■ **NOVE HO SI MINHOVE MIROVNE POBUDE.** — Predsednik DR Vietnam Ho Si Minh je v intervjuju za britanski televizijo znova naglasil, da je vietnamsko ljudstvo odločno za mir ter ponovil že znane točke, kako naj bi ga dosegli. (Prenehanje bombardiranja DR Vietnam, umik Atomske sile iz Južnega Vietnam ter ustvarjanje možnosti, da bi vietnamsko ljudstvo samo odločilo o svoji prihodnosti, kakor je to določeno po ženevskih sporazumih.)

■ **KONEC SPORA MED KATOLSKO IN PRAVOSLAVNO CERKVIJO.** — V torek je ekumenski koncil, ki saseda v baziliki sv. Petra v Rimu, svedčano razglasil konec dvesto let starega spora med Rimom in Bizancem. V znak spora se je papež Pavel VI. poglobil z odpisancem bizantinskega patriarha. Koncil je sprejel še vrsto deklaracij in sklepov.

Letos največji sejem v Novem mestu

6. decembra je bil po novembrskem premoru spet sejem v Novem mestu. Promet je bil tokrat rekorden v letošnjem letu. Napredaj je bilo 1821 pujskov in 416 glav govedi. Prašički so veljali od 7000 do 28.000 dinarjev, voli od 530 do 565 dinarjev za kilogram, krave 330 do 450 dinarjev kilogram, mlada živina 540 do 570 dinarjev kilogram. V glavnem so bile kupčije sklenjene med kmetovalci, medtem ko je bilo za zakol odkupljenega zelo malo.

6 glasil kočevskih podjetij

V občini Kočevje ima trenutno 6 delovnih kolektivov (GZP Kočevski tisk, Tekstilarna Rudnik, Itas, Zidar in KGP) svoja glasila. V teh kolektivih je informiranost zadovoljiva. Občinski sindikalni svet je pred kratkim napravil v osmih večjih kolektivih anketo o tem, kako so zaposleni seznanjeni z najpomembnejšimi dogajanjem v podjetju. Ugotovil je, da so člani kolektiva najslabše informirani v delovnih organizacijah, kjer uporabljajo za obveščanje le oglasne deske.

PRED NOVIM PRORAČUNSKIM LETOM METLIŠKE OBČINE

Občinski proračun ne zmore vseh želja

Vprašanje proračunske potrošnje obravnavamo danes v okviru reforme, kar je povsem razumljivo. Potrebno pa je narediti več analiz, kako in na kakšen način financirati določene službe in dejavnosti, za katere smo dolžni skrbeti po ustavi, ter na kak način reševati zadeve, vezane na dodatno zbiranje sredstev iz gospodarstva in od občanov.

Vsem je znano, da je bilo v zadnjem času čutili močan pritisk na proračunska sredstva po mnenju, da je le občinski proračun tisti, ki mora ugoditi zahtevam določenih služb in občanov. Pri sedanjih prihodnjih zmanjšani proračunski potrošnji pa je prav verjetno potrebno to mnenje spremeniti. Najbrž bo to zaradi navad in nerešenih problemov boleče, menim pa, da kljub vsemu nujno potrebno. Uveljavilo se je mnenje, da so samo nekateri poklicani za reševanje proračunske potrošnje, drugi pa so dolžni dajati sredstva. Vendar so taka mišljenja zelo enostranska in ne prispevajo k reševanju odprtih vprašanj.

»To zahtevamo – ono želimo...«

Ni dovolj, da samo opozarjamo na to, kar ni rešeno,

temveč bi morali predlagati, na kak način je posamezna zadeva rešljiva in še: take akcije pomagamo reševati vsi, ne le nekateri!

V mislih imam razprave na sejah skupščine, na sestankih, zborih volivcev, plenih, razne prošnje, pritožbe itd. V vseh lahko zasledimo besede: »To bi prosili...« »To zahtevamo...« »To je sramota...« »Ali je to kak odnos?...« »Jaz sem zaslužil...« »Naš kraj je zaslužen...« in podobno. Zelo malo pa je bilo slišati pohval za vse, kar je dala in še daje naša skupnost občanom.

Omenim naj, da so med nekaterimi zahtevami čestokrat tudi take, ki bi jih zasebnik, vas ali naše gospodarstvo lažje rešili kot proračun. Velike želje so že v začetku letošnjega leta povzročile zelo težaven položaj v občinskem proračunu. Zahteve so znašale preko 500 milijonov dinarjev, medtem ko smo tedaj razpolagali le s 395 milijoni, po rebalansu v oktobru pa smo morali potrošnjo zmanjšati še za nadaljnjih 40 milijonov dinarjev. Krepko razliko med možnostmi in hotenji pa je gotovo silno težko uskladiti.

Marsikaj bomo morali odložiti

Zmanjšanje proračunske potrošnje je pogojeno z reformo in materialno možnostjo občanov, zato bomo morali določene obveznosti iz proračuna še bolj kot doslej prenašati na koristnike in gospodarstvo. Nekatero predlogo bomo morali začasno odložiti, druge povsem odkloniti.

Letos smo izven proračuna zbrali v občini še 82 milijonov dinarjev, predvsem za financiranje strokovnega šolstva II. stopnje, za gradnjo osnovne šole, za vodovod in druge komunalne ureditve. Ob tem pa so bila naša prizadevanja še obsuta z očitki, češ da ne upoštevamo predlogov občanov, izraženi so bili dvomi v pravičnost razdeljevanja sredstev itd. Nekateri so menili tudi to, da občina ni sposobna določenih problemov posredovati republik, ki naj bi poskrbele za njih rešitev. Ob tem bi rad omenil, da je republika storila vse, kar je bilo v njenih možnostih in ne bi bilo pošteno iskati rešitve samo od nje.

S treznimi predlogi v leto 1966

Letošnje proračunske razprave so nam dale mnogo izkušenj, pokazalo pa se je tudi, da so naše zahteve le prevelike. Ker se bližamo novemu proračunskemu letu, bi želeli, da o tem razmislimo in dounemo, da bo tudi leto 1966 povezano z velikimi težavami. Svoje zahteve in

plane bomo morali sestaviti tako, da bodo skromno zadovoljili potrebam in le v okviru možnosti občinskega proračuna.

V proračunu pa bi morali občani videti tudi obveznosti in ne samo koristi! Se vedno imamo vrsto davkoplačevalcev, ki ne uresničujejo svojih obveznosti do družbe ali pa jih izvršujejo z veliko nevoljo in šele na intervencije. Menim, da tudi sodi v razprave o družbenih plailih in proračunih, ker so obveznosti proračuna odvisne od dotoka proračunskih sredstev.

Lahko verjamete, da bi bila najbolj zadovoljna občinska skupščina, če bi lahko zadostila vsem potrebam in željam občanov. Zavedati pa se moramo, da nerešenih problemov ne bo nikoli primanjkovalo in da bodo nekateri vedno ostajali odprti, razen tega se bodo porajali novi. Važno je, da znamo presoditi našo materialno moč ter v njenih okvirih iskati možnosti za rešitev problemov neodložljivega značaja.

TUJI RIBIČI BI RADI VEČ UJELI

Izkoristimo Kolpo in njeno bogastvo!

Minul mesec so se v Metliki sestali zastopniki karlovske in dolenske turistične zveze, da se ponovno pogovorijo o gospodarskem načrtu za Kolpo in o perspektivnem programu turističnega razvoja na obeh bregovih te reke. Sestanka se je udeležil tudi zastopnik metliške občine.

Od zadnjega večjega sestanka turističnih delavcev in predstavnikov obkolpskih ribiških družin, ki je bil maja 1963 na Vinici in kasneje še v Ozlju, se je namreč marsikaj spremenilo. Takrat so ribiške družine želele dobiti kakega inozemskega ribiča, ki bi za devize ribaril v njihovih vodah, pa se je tak gost le poredko oglasil ob Kolpi. Danes pa je drugače. Tuji ribiči se že v velikih skupinah prijavljajo, da bi s trkom v rokah ob naših

vodah preživeli svoje dopuste oziroma proste dni. Če pe se tuji že potrudijo do naših rek in potokov, potem tudi žele priti do poštenega ribiškega plena.

Tu pa se je nenadoma zataknilo. Rib ni. Vsaj ne v taki meri, kot si jih žele tuji ali kot si jih moramo želeli tudi mi, če hočemo, da bo na Kolpi zaživel ribolovni turizem. Dogovori ribiških družin tostran in onstran Kolpe, da bodo v minulih letih ob sodelovanju občinskih skupščin po sprejetem ključu priskrbele toliko in toliko denarnih sredstev za vložitev ribjega zaroda, v glavnem namreč niso bile izpolnjene. Kolpa in druge vode so povečini prazne. Take vode pa za inozemskega ribiča niso prav nič mikavne.

S tem v zvezi pa se odpre še drugo vprašanje: treba je čimprej izdelati program za turistični razvoj vsega kolpskega območja. Treba je vedeti, katera cesta naj tujca privede do Kolpe, kje bo dobil ribiške vodnike, kje mu bo na razpolago čoln, kje bo lahko jedel, kje bo prespal itd. Pri tem pa ni vseeno, če mu v gostilni ali hotelu

servirajo dunajski zrezek ali pa če lahko dobi domače ribe je specialitete, če je lahko gostrejem z drugimi domačimi jedmi ali piščanci.

Skratka: turizem in športni ribolov morata delati z roko v roki. Prav to je bil namen sestanka v Metliki. Treba je uskladiti ribolovni režim na Kolpi, priskrbeli denarna sredstva in vložiti primerno število ribjih mladice potočne postrvi, lipana, sulca, ščuke, soma in smuča, turistično izkoristiti vse območje Kolpe – osnova za to ureditev naj bodo značni fotografski posnetki – pregledati prometne povezave in poleg obstoječih turističnih gostinskih objektov zgraditi še nove. Vse to naj bi Kolpi, ki je ena najbolj čistih, poleti pa najtoplejših slovenskih rek, odprlo nove vire za razvoj ribiškega in rekreacijskega turizma.

Morda načrt niti ni preveč zahteven in neizvedljiv. Potrebno bo sicer nekaj najnujnejših denarnih sredstev, predvsem pa veliko zavzetosti je spomine za torkove lokalne razvratnosti vseh tistih, ki vedo, kakšen vir dohodkov nam lahko odkrijejo Kolpa in njeni pritoki.

Izobraževanje na delovnem mestu v tovarni papirja

Tovarna celuloze in papirja v Krškem si zelo prizadeva za izobraževanje svojih zaposlenih, posebno še v proizvodnji. Težave pa nastajajo zaradi tega, ker obstajata v podjetju že dva letnika slušateljev papirniške šole in so predavatelji prezaoptenjeni. Zato so sklenili v času obstoja papirniške šole izobraževati svoje delavce samo v nujnih primerih, vse ostalo izobraževanje pa bodo preložili na poznejši čas.

Izobraževalni center bo

imel še veliko dela, saj je kvalifikacijski sestav zaposlenih slab. Med zaposlenimi je tudi precej takih, ki nimajo končane osnovne šole.

Razen tega tovarna Djuro Salaj tudi ne zanemara izobraževanja na rednih šolah. Srednjih, višjih in visokih šolah štipendirajo 33 rednih in izrednih slušateljev. Spoznali so namreč, da bodo le s strokovnim kadrom lahko kos boljši proizvodnji in vedno večjim zahtevam trga.

P. K.

Podjetje

»OBRTNIK«

LJUBLJANA – OBRAT NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

ADMINISTRATORJA OBRATA

POGOJ:

dokončana srednja ekonomska šola ali njej enakovredna šola ter 2 leti prakse v administraciji. – Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pogoj: dvomesečna poskusna doba.

Kandidati naj dostavijo pismene ponudbe na naslov:

»OBRTNIK« – Novo mesto

Pavk.

Boljše gospodarjenje s hišami, last kolektiva »Djuro Salaj«

V tovarni papirja Djuro Salaj v Krškem so nedavno organi upravljanja sklenili ustanoviti enoto za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami, ki jih je zgradilo podjetje. V stanovanjsko izgradnjo je bilo vloženo veliko sredstev, nihče pa ni s stavbami družbenega standarda načrtno gospodaril.

Ustanovljena enota bo imela v podjetju enak položaj kakor vse ostale enote v proizvodnji. Poslovala bo po svojih splošnih aktih, sprejetih od sveta enote in potrjenih od delavskega sveta. Podjet-

je je dolžno novo enoto registrirati pri rednem sodišču. Torej bo enota tudi stranka v morebitnem sporu, vendar kljub temu ne bo nastopala kot pravna oseba.

Poslovanje enote za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami bo organiziralo in vodilo knjigovodstvo podjetja. Organi upravljanja v tovarni smatrajo, da so sposobni prevzeti vso materialno odgovornost pred družbeno skupnostjo, ki zadeva gospodarjenje z objekti družbenega standarda.

„INIS“

INDUSTRIJA STEKLA NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta:

V TEHNIČNEM SEKTORJU:

- skladišnega delavca zmesarne
- NK delavec
- topilca I.
- VKV ključavničar
- dveh pomočnikov topilca
- NK delavec
- dveh delavcev za vsip
- NK delavec
- strojnika I.
- VKV ključavničar
- štirih opazovalcev steklenega traku
- NK delavec
- strojnika II.
- KV ključavničar
- treh lomilcev steklenega traku
- PK industrijski delavec
- šest rezalcev steklenega traku
- delavec za priučitev
- delavca za odvoz črepij
- NK delavec, fizična dela
- treh obratnih električarjev
- VK ali KV električar za šibki tok

V KOMERCIJALNEM SEKTORJU:

- rezalca
- KV steklar, pet delovnih mest
- 12 odnašalcev stekla
- NK delavec
- 5 pomožnih delavcev
- NK delavec
- 5 delavcev v odpremi
- NK delavec
- odpremnika vagonov
- ESS z enoletno prakso
- 5 skladiščnih delavcev
- priučen trgovske stroke
- evidentika
- ESS z enoletno prakso

V SPLOŠNEM SEKTORJU:

- dveh delavk v kuhinji
- osemletka, zdravstveno neoporečni

Vsa razpisana delovna mesta so predvidena za možko delovno silo in je minimalni pogoj zaradi nadaljnjega izobraževanja dokončana osemletka.

Pismene ponudbe pošljite kadroviski službi. Ponudba mora obsegati opis izobrazbe in dosedanje zaposlitve, rojstne podatke in točen naslov.

Nastop dela je možen takoj.

Rok prijav je 18. decembra 1965.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v osmih dneh po preteku roka za sprejem ponudbe.

Osebnih dohodkov po začasnem pravilniku, stanovanja niso zagotovljena.

ISKRA - dom 13.000 delavcev

Zadnje tedne se tudi v naših krajih širijo govori, da se bodo oziroma da bi se radi nekateri samostojni obrati ISKRE odcepili od matičnega podjetja ter začeli gospodariti za sebe. Pred takimi sklepi pa je potreben več kot le preudaren pomislek, saj gre za nadaljnji obstoj večjih in manjših kolektivov, ki se resda bore z različnimi težavami, ki pa prav gotovo ta svoja vprašanja veliko lažje rešijo s skupnimi močmi v čvrsti organizaciji matičnega podjetja, seveda pa z vsemi samoupravljaljskimi pravicami in večjimi pristojnostmi kot so jih imeli ponekod doslej. Če bi se zdaj nekatere tovarne in Iskrini obrati na hitro odcepili od svojega podjetja, bi s tem samo potrdili, da že združitev ni bila pametna. Zato tehtno preudarimo in si pred takimi odločitvami oglejmo še nekatera pomembna dejstva.

Za uvod: v tovarnah in obratih ISKRE dela danes nad 13.400 ljudi, ki jim je to podjetje postalo drugi dom; nad 40.000 ljudi je odvisnih od dobrega ali slabega dela ISKRE, če namreč prištejemo sem

ustvarjalo družbeno akumulacijo in redno odvajalo družbene dajatve, je danes še vedno slabo opremljeno. Dobilo je le nekaj pihih kratkoročnih kreditov, s katerimi nikakor ni moglo sanirati svojih dezinvestiranih tovarn. Ni bilo sredstev za moderno opremo v novih tovarnah, od katerih je skupnost terjala najsoodnejše izdelke elektroni-ke! Podjetje je leta 1962 izdelalo svoj prvi dolgo-ročni program investicijske izgradnje. Potrebovalo bi: 18 milijard za osnovna in 6 milijard za obratna sredstva, spričo gospodar-skih težav pa je program običal nekje na sredini. Podjetje je zato moralo

je torej upoštevanja vred- den ekonomski činitelj v državi in nikakor (ter ni komur!) ne more biti vse- eno, v kakšnih pogojih de- la ter ustvarja ta gigant naše elektro in elektronske industrije.

Odkod torej finančne težave v ISKRI, ki so zadnje leto sem vsaj na videz grozile »zadušiti« kolektiv? Zelo malo se raz- likujejo od težav, ki so na vsak način vplivale na skoraj vso predelovalno industrijo. Silno dinamič- na in ekspanzivna elektro ter elektronska industrija je v svojem 15-letnem raz- voju prehitela samo sebe, druge panoge in sam naš razvoj gospodarstva!

ISKRA ne taji, da je za- šla v težave: potrebovala je močan uvoz reproduk- cijskega materiala in več- ja obratna sredstva kot jih je imela. Deviz za uvoz je zlasti lani začelo pri- manjkovati, nesortirane zaloge materialov so se začele kopičiti, bilo je tu- di nekaj slabih notranjih planov — iz vsega tega pa se je razvila finančna kri- za. V ISKRI so ji napove- dali oster boj in so že do- segli tudi prve uspehe:

notranje rezerve bodo letos sprostili za 6 mili- jard dinarjev. Obračanje sredstev poteka že veliko hitreje, na žiro računu pa so samo v zadnjih 2 me- secih dosegli znižano blo- kacijo za 4 milijarde. Vse investicije so začasno ustavljene, izvoz pa se je ogromno povečal in je čedalje pomembnejši tako za podjetje kot za vso na- šo skupnost. ISKRA hoče tudi v bodoče tesno sode- lovati z najrazličnejšimi jugoslovanskimi proizva- jalci, v svoj prvi plan pa je postavilo čvrsto reor- ganizacijo podjetja.

Združeno podjetje IS- KRA, o katerem so mno- go razpravljali tudi naši kolektivi, se bo izkopal iz sedanjih prehodnih te- žav, o čemer ni treba dvo- miti! ISKRA je v zadnjem poldrugi desetletju op- ravila svoj obstoj z vi- sokimi delovnimi uspehi. Trenutne težave, ki so na- stale lani in letos, zato ne bi smele nikomur zameg- liti pogledov v bodočnost — o tem pa naj resno razmišljajo člani vseh IS- KRINIH tovarn na našem področju!

Sindikalna podružnica šentjernejske ISKRE je pripravila ob 29. novembru poslovljni večer za vse tiste svoje člane, ki so odšli letos v pokoj. Med prijetnim kramljanjem in obujanjem spominov na leta, preživeta v podjetju, sta se odha- jajočim tovarišem zahvalila za vse njihovo prizadevanje tudi predsednik sindi- kalne podružnice in direktor. Ker so vsi zvesti bralci Dolenjskega lista, želimo, da bi še nadalje prebirali domači priljubljeni tednik. (Foto: Polde Miklič)

družinske člane zaposle- nih. Tu imajo zlasti veliko delovnih mest žene in de- kleta, saj je značaj kosov- nega proizvodnje v ISKRI kot nalašč zanje. Ime ISKRA srečujemo danes na vsakem koraku, saj je že skoraj ni hiše, ki ne bi imela Iskrinega števca ali kinodvorane brez njenega projektorja; tu so telefonski aparati, električne in telefonske centrale z za- ščitnimi Iskrinimi releji; ni laboratorija brez njenih merilnih instrumentov in radijskega ali TV sprejem- nika, ki ne bi imel vgra- jenega njenega sestavnega dela itd.

Na področju domače elektro in elektronske in- dustrije pomeni ISKRA danes brez dvoma vodeče ime. Zrasla je iz skromnih razmer in iz lastnih sil, prekaša pa dandanes s svo- jim proizvodnim potencia- lom prenekatero podjetje, ki je bilo zgrajeno po voj- ni izključno z družbenimi sredstvi! In dodajmo ta- koj: ISKRA take pomoči ni bila deležna, čeprav je poleg 4 združenih tovarn razvila kasneje iz svojih skromnih sredstev nove obrate in tovarne po vsej Sloveniji, predvsem še v gospodarsko šibkih prede- lih, kot na Dolenjskem (Novo mesto, Šentjernej, Mokronog, Žužemberk, Višnja gora, Dobropolje), v Beli krajini (Semič), v notranjskem Horjulu, na Primorskem (Nova Gori- ca, Sežana) in v Makedo- niji (Prilep). V 15 letih je ISKRA dala skupnosti nad 87 milijard dinarjev naro- dnega dohodka (nevaloriziranega na današnje vre-

smotno izkoriščala za povečevanje osnovnih, to je proizvodnih sredstev, in tako hkrati krepila svo- jo gospodarsko osnovo. Samo lani je dosegel bruto produkt ISKRE že 41 milijard dinarjev, naro- dni dohodek pa 18,5 mili- jard. Število zaposlenih se je v 14 letih povečalo za 6,5 krat, medtem pa je znašala vrednost osnovnih sredstev lani na 1 zapo- slenega še vedno komaj 487.000 dinarjev. Podjetje, ki je ves čas poslovanja

prenehati z investicijsko izgradnjo, saj tudi banke zlasti lani niso več iz- polnjevale svojih obvez- nosti do ISKRE.

V 15 letih je dala ISKRA domačemu trgu blaga v vrednosti 253 milijard!

Lani je znašal narodni dohodek na 1 zaposlenega v ISKRI že 1,53 milijona din ali 1230 dolarjev, kar pomeni 4-kratno jugoslo- vansko povprečje. ISKRA

V soboto, 4. decembra, se je v KOMUNALNI BANKI v Novem mestu zbrala komisija za žrebanje hranilnih vlog. V komisiji so bili po en predstavnik varče- valcev iz poslovnih enot KB v Metliki, Novem mestu, Krškem in Trebnjem, 2 pred- stavnika SDK in 1 predstavnik KB Novo mesto. Kot prva je bila izžrebana hranilna knjižica št. 47 iz KB Novo mesto. Na sliki: pogled na komisijo med žrebanjem. (Foto: Miloš Jakopce)

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfu- zki postaji: Emil Parkelj, Jože Kulovic, Franc Zupančič, Ivan Turk in Anton Kraševce, člani kolektiva IMV Novo mesto; Franc Kralj, član kolektiva Iskra Novo mesto; Franc Hrovatič, avtoklepar iz Stranske vasi; Jozo Lernačič, Ivan Hlavoič, Nikola Vuković, Jože Bartolj, Jože Mužar, Janez Koranič, Alojz Hosta, Rajko Miloič, Nedan Nikolič, Franc Judež, Franc Pavlin, Franc Brulc, Janez Judež, Stanko Medle, Drago Zupce, Vlado Trante, Janez Deželan, Alojz Hribar, Miha Fifolt, Miha Zupančič, Mustafa Poštalič, Franc Čimpric, Dragutin Glesič, Ludvik Romih, Branko Džordže- vič, Rudi Vidmar, Anton Hudoklin, Sabid Masič, Milan Avsee in Anton Brajdič, člani kolektiva Pionir Novo mesto; Ivanka Rataj, Angela Rešetič in Marija Gregorič, iz Novo- tekse Novo mesto; Ida Tavčar, Jože Pureber in Jože Sali, člani kolektiva Vodovod Novo mesto; Alojz Božič, upokojen- ec iz Brusnice; Ana Berkopec, gospodinja iz Brusnice; Jakob Gavoda, posestnik iz Brusnice; Marija Blažič, Anton Virant, Jože Četelič in Ivan Debeve, člani kolektiva KZ Novo mesto; Franc Bohle, Angela Pavlin, Marija Durič in Božica Sela- kovič, člani kolektiva Zdravilišče Smarjanske Toplice.

Terezija Kralj, gospodinja iz Brusnice; Marija Bohle, Ma- rija Gornik in Branka Bregar, članice kolektiva Iskra Šen- tjerne; Roman Čelensnik, član kolektiva Osnovna šola Skoe- jan; Martin Rukše, član kolektiva Droga Novo mesto; Ana Kraševce, gospodinja iz Brusnice; Jože Rešetič, posestnik iz Tomažje vasi; Albin Jane, posestnik iz Smečca; Janez Tram- te, kovač iz Zloganja; Vida Lindič, gospodinja iz Sela; Vinke Pevec, delavec iz Hrastulja; Julka Anderlič, gospodinja iz Zbur; Jožefa Mirgole, gospodinja iz Zbur; Anica Hraštar, gospodinja iz Zloganja; Viljem Granda, delavec iz Celevca; Ivan Erhan, posestnik iz Hrastulja; Jožefa Dolenssek, gos- podinja iz Zbur; Franc Medle, delavec iz Smarjete; Jože Zoran, član kolektiva Medobčinska zavarovalnica Novo mesto; Alojz Komljanec, posestnik iz Zloganja; Ivan Perme, posestnik iz Smarjete; Anton Hočvar, posestnik iz Skočjana; Lija Kps, članica kolektiva Pošta Smarjete; Ciril Beretič, upokojenec iz Smarjete.

Alojz Hočvar, upokojenec iz Smarjete; Viktor Gal, po- sestnik iz Zbur; Ana Četelič, gospodinja iz Griča; Karolina Mesojedec, delavka iz Lakenca; Cecilija Gabrijel, gospodinja iz Smarjete; Ivan Bobnar, član kolektiva GO Mokronog; Janez Pirnar, posestnik iz Zbur; Vinko Gorenc, posestnik iz Zbur; Marija Kvasnik, gospodinja iz Klevevca; Marija Ivan- čič, gospodinja iz Gorenje vasi; Marija Matko, gospodinja iz Malih Poljan; Janez Gavoda, član kolektiva, Varnost Novo mesto; Franc Mesojedec, posestnik iz Celevca; Franc Ander- lič, posestnik iz Dola; Alojz Zupan, posestnik iz Dola; Ha- san Trlič, član kolektiva Pionir Novo mesto.

Odbor za delovna razmerja pri podjetju

OPREMALES NOVO MESTO

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

- 1 prosto delovno mesto v pripravi dela pogoj: lesnoindustrijski tehnik s prakso
- 2 MIZARJA za dela v brusilnici
- 6 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV po možnosti že priučenih v lesni stroki.

Vsi kandidati naj bi po možnosti že imeli od- služen vojaški rok.

OPREMALES - NOVO MESTO
TRDINOVA 45 - p. p. 7

OBVESTILO

Komunalne banke Novo mesto o nagradnem žrebanju za vlagatelje, ki vlagajo pri Komunal- ni banki Novo mesto in njenih poslovnih eno- tah v Krškem Metliki in Trebnjem.

V prvi skupini so bili izžrebani vlagatelji, ki so imeli na dan 29. 11. 1965 pri Komunalni banki Novo mesto ali pri njeni poslovni enoti v Krškem, Metliki ali Trebnjem na hranilni knjižici najmanj 50.000 din.

Nagrade po 10.000.- din prejmejo vlagatelji, ki imajo naslednjo številko hranilne knjižice:

- a) pri Komunalni banki Novo mesto: 47, 5200, 3395, 5246, 246, 4177, 3708, 1159, 3670 in 1579.
- b) pri poslovni enoti Krško: 1042/2, 2855/1, 1540/1, 1354/2.
- c) pri poslovni enoti Metlika :28/2.

V drugi skupini prejmejo praktične nagrade vlagatelji, vezanih vlog, ki so imeli na dan 29. 11. 1965 pri Komunalni banki Novo mesto ali pri poslovni enoti Krško, Metlika ali Trebnje vloženi najmanj 100.000.- din na odpovedni rok 13 mesecev ali več.

Praktične nagrade prejmejo vlagatelji, ki imajo naslednjo številko hranilne vloge:

- a) Pri Komunalni banki Novo mesto: 5614 transistorski sprejemnik, 27 električni kuhalnik na dve plošči, 5929 ekonom lonec 7 litrov, 386 fotoaparat Pentona II, 5767 fotoapa- rat Pentona II, 1827 električni mlinček na ka- vo.
- b) pri poslovni enoti Krško: 2672/1 radijski sprejemnik, 2702/1 žensko ko- lo, 2648/1 moško kolo, 2683/1 električni brivski aparat, 1344/1 električni brivski aparat, 2767/1 električni kuhalnik na dve plošči, 2743/1 eko- nom lonec, 2603/1 električni mlinček za kavo.
- c) pri poslovni enoti Metlika: 90 a transistor- ski sprejemnik.

Vlagatelje, katerih knjižice so bile izžreba- ne, bo banka pisмено obvestila.

Komunalna banka
Novo mesto

Od prvega do šestega kongresa

NA DRUGI STRANI ULICE

130 RAZSTAV

Studijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu teden za tednom prireja v svoji avli knjižne razstave. Povejmo najprej, da je razstava slovenske slovnice stotrideseta po vrsti, ki jih je priredila ta ustanova. Pravzaprav je tudi to neke vrste jubilej, ki ne sme iti mimo nas. Tisti, ki so imeli opravka s prirejanjem razstav, verjetno sami najbolj vedo, kako visoka je ta številka. In zapišimo: v kulturnem življenju Novega mesta ima Studijska knjižnica Mirana Jarca izjemno mesto. Izjemno zaradi nepretrganosti svojega dela, živahnega poseganja v kulturno življenje, čigar dosežke skuša ljudem čimbolj približati.

Prirejanje knjižnih razstav sodi (po zakonu o knjižnicah) v eno izmed oblik dejavnosti teh ustanov. Ta splošen napotek pa Studijska knjižnica v Novem mestu ni aplicirala samo na dogajanje v slovenskem kulturnem življenju, ampak se je v svojim zunanjim delom (razstave) približala, spočila z dogajanjem na Dolenjskem, v Novem mestu, vključila se je v kulturno življenje ne samo kot član, ampak kot pobudnik in organizator.

Toda ostanimo pri jubilejni razstavi. Prepričani smo, da ne bo koristila samo učencem novomeških šol, ki bodo pod strokovnim vodstvom svojih profesorjev neposredneje spoznavali zgodovino slovenskega jezika in njegov razvoj v številnih slovnica, ki so razstavljene, od Pohlino, ki jo je avtor napravil v Novem mestu, pa do najmodernejših. V tej novomeški mali kulturni dvoranici se tudi drugi občani lahko spoznajo z določenim knjižnim področjem, dobo ali osebnostjo.

Pravijo sicer, da bi bile razstave v avli Studijske knjižnice bolj obiskovane, ko bi bile neke v središču mesta. Kettejeva razstava je pred leti, ko so jo postavili v eno izmed novomeških trgovin, imela nad 10.000 obiskovalcev. Toda brez dvoma je stavba Studijske knjižnice s svojo malo kulturno dvoranico tudi v središču mesta. Samo navaditi se je treba, vzeti jo moramo za svojo — in obisk v njej nas ne bo nikoli razočaral. Med potni torej, ki so v Novem mestu, vodi ena tudi v avlo Studijske knjižnice. In nikoli ni zaman. Vrata so vedno odprta.

PETER BRESČAK

Prihodno pomlad bo ne le za nad 700.000 članov Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, temveč za vse delovne ljudi naše republike pomemben političen dogodek. Glavni odbor SZDL Slovenije je namreč na svoji tretji seji sklenil za 5. april 1966 sklicati VI. kongres Socialistične zveze Slovenije.

Kongresi te naše najbolj množične organizacije so bili vedno pomemben mejnik v našem razvoju. Na njih so delegati ocenili prehojeno pot v preteklosti in sprejeli sklepe za prihodnji razvoj.

I. kongres Osvobodilne fronte Slovenije je bil 15. in 16. julija 1945, v Ljubljani. Na kongresnem prostoru v Tivoliju se je zbralo več sto delegatov, večidel se v partizanskih uniformah. Dobra dva meseca, kar je osvobodilna vojska pregnala okupatorja s slovenskega ozemlja, so delegati po poročilih Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča ocenili veličastno pot najtežavnejšega dela slovenske nacionalne zgodovine. Kongres je zastavil nalogo razviti Osvobodilno fronto kot borbeno demokratično zvezo slovenskega ljudstva za obrambo v narodnoosvobodilni borbi izvojevanih pridobitev, nakazal je naloge, kako združiti v njej vse delovne plasti našega naroda za obnovo porušene domovine, graditev ljudske oblasti ter v boju proti notranjim in zunanjim sovražnikom.

Pičla tri leta po I. kongresu so med 26. in 28. aprilom 1948. leta zasedali v Ljubljani delegati na II. kongresu Osvobodilne fronte Slovenije. Ta kongres je bil v obdobju, ko je bila obnova v vojni porušene dežele v glavnem zaključena, začela pa se je bitka za izvajanje prvega petletnega plana. II. kongres Osvobodilne fronte je nakazal naloge pri prehodu v zgodovinsko obdobje, ko smo začeli s planskim gospodarstvom graditi socializem v naši državi.

Sredi leta 1950 sprejeti zakon o upravljanju podjetij je utemeljil samoupravljanje kot posebno obliko naše socialistične demokracije.

III. kongres Osvobodilne fronte 27. in 28. aprila 1951 ni bil v nič manj težavnem obdobju, kakor je bila narodnoosvobodilna borba. Gospodarske in politične težave, ki so nam jih povzročili po resoluciji Informbiroja 1948. leta, smo premagali z doslednim uveljavljanjem resnične socialistične demokracije. III. kongres Osvobodilne fronte Slovenije je takrat v imenu vsega slovenskega ljudstva pozdravil ukrepe našega državnega vodstva in sklenil vse svoje člane še odločneje mobilizirati za utrjevanje

IZVRŠNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

IZKAZNICA

II. KONGRES OF SLOVENIJE

15.-16. JULIJA 1945

naše samostojnosti in graditve socialistične demokracije.

Na IV. kongresu takrat že Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije od 25. do 27. aprila 1953 so delegati že lahko razpravljali o doseženih uspehih v razvoju delavskega in družbenega samoupravljanja. Takrat pa je bilo tudi že očitno, da se bo samoupravljanje neoprestano spopadalo z admi-

nistrativno-birokratskimi težnjami. Zato je tudi bila osrednja tema IV. kongresa, kako nadalje razvijati samoupravljanje in kako povezati vse napredne sile, da bodo čim bolj zaživele samoupravni odnosi tako v podjetjih, kot tudi v organih ljudske oblasti.

Od IV. do V. kongresa, ki je bil od 7. do 9. marca 1961. leta v Ljubljani, smo prehodili obdobje, ko so se začeli bogato obrestovati napori vseh poveljnih let. Številni novi industrijski obrati, nova mesta in naselja, spremenjeni način življenja, predvsem pa vse bolj razpredeni demokratični odnosi med ljudmi, so dajali vsebinsko vsakemu teh, desetletja vrednih let. Leta 1955 zastavljeni komunalni sistem, razplet samoupravljanja tudi v negospodarskih področjih, rast življenjskega standarda, vse to so bili dosežki, na katerih je gradil V. kongres naloge za prihodnje obdobje. Med njimi pa je kongres posebej poudaril smernice za čim večjo gospodarsko stabilnost, za modernizacijo in izgradnjo industrijskih objektov, večanje proizvodnje in porast narodnega dohodka, kakor tudi smernice za razvijanje vsega, od česar so odvisne življenjske razmere delovnih ljudi, od šolstva, zdravstvenega in socialnega varstva, kulturne dejavnosti, do otroškega varstva, družbene prehrane in krajevnih skupnosti.

VI. kongres Socialistične zveze bo zasedal v okoliščinah, ko nas naš dosedanj razvoj sili, da se z večjo proizvodnostjo, z boljšo kvaliteto svojih izdelkov, vse bolj vključujemo v mednarodno gospodarstvo. To pa je tudi pot do takih življenjskih razmer, kakršne imajo v industrijsko razvitih deželah.

Vsak izmed dosedanjih kongresov Socialistične zveze je pomenil mejnik v našem razvoju. To pa bo prav gotovo tudi VI. kongres, ki bo bolj kot kdajkoli razpravljal, kako čim dosledneje nadalje razvijati ustavno načela, samoupravljanje, ki je pogoj za večanje bogastva materialnih dobrin, da bodo lahko vse boljše živeli vsi delovni ljudje.

Z IZREDNIH KONFERENC SZDL V NOVOMEŠKI OBČINI

Dobra udeležba in pestra razprava

Izredne konference Socialistične zveze so v novomeški občini v polnem teku. Skoro na vseh je udeležba občanov dobra in obravnavana problematika izredno pestra. Največ razprav je posvečenih težavam, katere sodijo v pristojnost krajevnih skupnosti, a ker te še niso zaživele, jih je spet obravnavala SZDL.

Na vseh izrednih konferencah so člani SZDL prejšnji teden govorili o kmetijski in davčni problematiki, o zdravstvenem zavarovanju kmetov, o gospodarjenju z gozdovi in željah v posameznih krajih. Mnogo manj pa razpravljajo o problematiki družbenih služb, četudi bi lahko z našimi pomočmi rešili prenekatere težave na tem področju.

Gabrije:

Občani so sklenili v prihodnjem letu rešiti vprašanje vodovoda, telefona in razširitve ceste. Hkrati so na izredni konferenci SZDL sklenili urejati družbeni prostor. Prav tako so menili, da se je treba neodložljivo pogovoriti o vaški trgovini, ki ne ustreza ne higienskim predpisom in ne potrebam potrošnikov.

Za delegata na občinski konferenci je bil izvoljen Jože Gazvoda.

Soteska-Polje:

Največ so govorili o potrebni dvorani za družbene organizacije in iskali možnosti za rešitev tega problema. Pri toževali so se tudi nad slabim električnim tokom ter razpravljali o zakonu in gospodarjenju z gozdovi. Stane Kumar je bil izvoljen za delegata na občinski konferenci.

Smihel pri Žužemberku:

Člani SZDL so menili, da je treba vse nerešene krajevne probleme spraviti pod okrilje krajevnih skupnosti v Žužemberku. Pogovarjali so se še o gozdarstvu in urejanju gozdnih potov, za katera

naj bi dobivale sredstva krajevne skupnosti in tudi poskrbele za urejanje in vzdrževanje. Za delegata je bil izvoljen Franc Vidic.

Zameško:

Občani so se zanimali predvsem za neenako obravnavanje zemlje v novomeški in krški občini ter za davčno politiko. Zanimali so se tudi, kdo bi povrnil škodo, ki jo povzroča onesnažen potok in izrazil željo, da bi uredili pri Hrvaškem brodu avtobusno postajališče. Ivan Tomažin bo zastopal organizacijo na občinski konferenci SZDL.

Bela cerkev:

Novi zakon o gozdovih je sprožil največ razprav, pri čemer so poudarjali, da porabijo kmetje dosti več lesa za svoje potrebe, kot ga predvideva zakon. Na račun proizvodnega okolisa je bilo tudi slišati pripombo, zato občani želijo, naj se ponovno preveri stanje. Delegat za občinsko konferenco je Vinko Bevc.

Otočec:

Na konferenci so pokazali največ zanimanja za zaposlovanje delovne sile ter se zavzemali za to, da bi kmetovalcem omogočili nabaviti nekatere kmetijske stroje. Povedali so tudi, da bi morali popraviti nekatere napake pri določanju davčnih razredov. V zvezi z novim zakonom o gozdo- vjih je bilo zastavljenih več vprašanj. Za delegata na občinsko konferenco je bil izvoljen Ivan Vidrih z Otočca.

Čadraže:

Ko so razpravljali o problematiki kmetijstva, so zlasti poudarjali kooperacijo z zadrugo. Predlagali so nekaj sprememb v določenem poplavnem pasu, govorili o prevozu otrok v šentjernejsko šolo in popravilu vaških poti. Udeležba je bila odlična, za delegata pa so izvolili Franca Jarkoviča.

Gorenje Vrhpolje:

O gozdarski problematiki so tu občani največ razpravljali ter poudarili problem žage venecijanke in urejanja gozdnih poti. Pogovor je tekel še o kmetijstvu, medtem ko so za delegata izvolili predsednika KO SZDL Jožeta Hudoklina.

Hinje:

Neurejena zdravstvena služba je bila osrednji problem vseh razprav. Občani menijo, da so bile njihove želje premalo upoštevane in zahtevajo, naj se ta problem čimprej uredi. Za delegata izvolili Janeza Skubeta.

Prevole:

Škoda, ki jo naredi divjad, občane iz teh krajev najbolj prizadene, zato so na izredni konferenci SZDL o tem največ govorili. Ker že več let prosijo in zahtevajo, a je vse zaman, so želeli, naj bi stalež divjadi zmanjšali in storjeno škodo v celoti povrnil. Predsednik KO SZDL Franc Obrstar bo delegat na občinski konferenci.

Sd

Razpisna komisija pri svetu delovnega kolektiva

OBČINSKE SKUPŠČINE METLIKA

razpisuje
prosto delovno mesto

ŠEFA uprave za dohodke

PRI OBČINSKI SKUPŠČINI METLIKA

POGOJI: Višja ali najmanj srednja strokovna izobrazba z ustreznimi praksami. Pravilno kolkovano prošnjo z življenjepisom in s priporočilom naj prosilci vložijo v roku 15 dni od objave pri tajništvu tukajšnje občine.

Recital umetniške besede

Štvo Ljube Košak je 26. novembra izvedlo v domu krške Svobode celovečerni program z naslovom »Koraki v svobodo«. S tem je popestrilo akademijo, ki so jo v Krakem pripravili v počastitev dneva republike.

Krškimi gledalci in poslušalci so gostje iz Kostanjevice postregli s pestrim sporedom, kot ga je pripravil Lado Smrekar. Slišali so borbeno in narodno pesmi, recitacije in videli nekaj folklornih odločkov iz »Miklova Zalea«, ki jo Kostanjevičani že dalj časa uspešno uprizarjajo. Recitatorji so brali odlomke iz književnih del znamenitih tvorcev slovenske knjižne besede od

Trubadurja do tistih, ki ustvarjajo še danes. V pretežu govore dela slovenskih književnikov o temnih in svetlih obdobjih malega naroda, o njegovih korakih v svobodo itd.

Zadovoljno krško občinstvo je navdušeno zaploskalo več kot 60 nastopajočim na svečani akademiji, ki je ostala v spominu predvsem kot recital umetniške besede o slovenstvu in boju malega naroda za osvoboditev. Prireditelj je bila nedvomno na višini, gostovanje kostanjeviškega ansambla v središču občine pa je spodbudilo kulturno javnost dveh krajev z bogato tradicijo k tesnejšemu sodelovanju ter izmenjavi izkušenj in nastopov.

Družbeno izobraževanje Kočevja zaostaja

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK je tekla razprava predvsem o družbenem izobraževanju v novih pogojih gospodarjenja. Glavna ugotovitev je bila, da je bila delavska univerza, ki je najbolj poklicana za družbeno izobraževanje, uspešna predvsem na področju strokovnega izobraževanja. Za družbeno izobraževanje je namreč vedno zmanjkovalo sredstev, saj so delovne organizacije namenja-

le pomoč v glavnem le strokovnemu izobraževanju, skupščina občine pa je (pač po svoji možnosti) prispevala delavski univerzi le manjšo dotacijo. Kljub temu pa je vsako leto doslej delavska univerza organizirala politično šolo, predvsem za člane ZK, in mladinsko politično šolo.

Le strokovno in politično razgledan delavec pa je lah-

ko dober upravljavec, zato je v bodoče razširiti družbeno izobraževanje, zanj pa se morajo bolj zavzemati sindikati, SZDL, mladina, ZK in druge organizacije. Sklenjeno je bilo, da je treba v kratkem sklicati širši sestanek predstavnikov družbeno političnih organizacij in delavske univerze, na katerem bi izdelali program družbenega izobraževanja.

Po sklepu DS
prodajamo
iz osnovnih sredstev

ŽAGO VENECIANKO

na vodni pogon

v Gradcu. — Interesenti
naj se zgledajo 13. decembra 1965 na upravi
podjetja

»LEPIS« — Suhor

V svoji koči na bregu lepo šumečega Uca-yahija, v dolini Amazonke, je Genaro Valdivian presenečeno ugotovil, da mu gredo zaloge živčevja h kraju in da mu bodo krogle kmalu pošle. Zvesti služabnik, Indijanec iz rodu Conivov, ki je z neizprosni puščicami podiral najdebelejšo opice, iz katerih so se lahko pripravila kar se da slastna jedila, se je izgubil na potep. To je pomenilo, da se bo dva ali tri dni skrivnostno klatil križem po pragozdu in se vrnil z obrazom, blestečim od prijaznega smehljaja, ves obložen s krvavo rdečimi orhidejami in svetlikajočimi se metulji za gospodarjevega sinka.

Kako naj otroka samega pusti v tej goščavi, dečka sedmih let, ki so ga vzgojili Indijanci in je že kazal živahnost divjakov? Stopil je prav do brega hudournice in dolgo zaman požvižgaval. Zdelo se je sicer, da se mu odziva nekakšna vrtnčina in da kipi voda, toda udomačenemu udavu se ni dalo, da bi se pokazal. Gotovo je ves odrevenel v vodni samoti prebavljaj pekarija, divjega prašička, ki ga je pogoltnil sinoči. Genaro Valdivian se je vdal, vzel sekuro in puško ter otroka, ki se je upiral, zaprl v kočo:

»Predvsem: Ne gani se! Prav precej se vrnem!«

Da bi ga potolažil, mu je pustil svečo in zavitek pečenih mravelj, ki so prava slaščica za divjake. Bil je nemiren. Prejšnji večer, ko je ravno vrtal neko kavčukovo drevo, je začu-

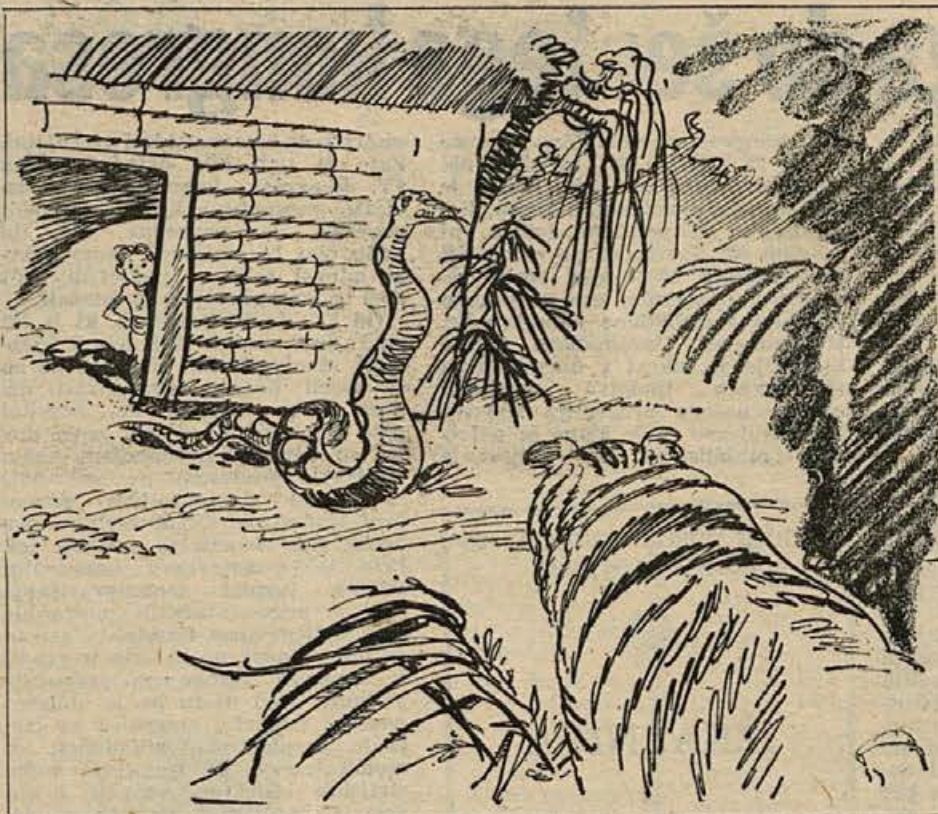
til, da ga zalezuje tiger. Poznal je zvižčaj te čudovite žametne zveri, ki dolge dneve preži na žrtev, dokler ne najde pravega trenutka. Ko je ponoči v mesečini kadil, je v prazni temini zagledal dvoje svetlikajočih se točk, ki bi ju strel iz puške sicer utrlil, ki pa bi se kmalu spet posvetili in navdali nabiralcav kavčuka z grozo.

V čolnu, ki ga je tok gnal, premišljuje Genaro, ali ne bi bilo bolje ostati doma. Spomni se, da na drugem kolenu hudournika v kačji globeli zraven kočice, ki so jo Indijanci iz plemena Vitota zapustili, lahko najde njihov čudovit in skrivnostni brzjav: manguare, surov umetno izdolben drevesni panj, da se ti zdi, če udarjaš po njegovih močnih in okroglih obodih, da pet milj naokrog tuli ves gozd.

Služabnik mu je bil zapupal skrivnost tega brezžičnega brzjava in prav gotovo bo kak prijateljski Indijanec zaslišal njegovo sporočilo, če ne pa vsaj Gutierrez, najbogatejši posestnik daleč naokoli, ki se ne bo pomišljal poslati mu živila in strelivo.

Mlačni vonj deviškega pragozda, ki ga je vselej opajal, vonj gnilega, izhlapevajočega paradiža, je prihajal prav do čolna. Listje dreves, po katerih so se hrupno pojale opice in se spreletavale pisane papige, se je klanjalo prav do reke. Jata malih zelenih papig se je spustila kakor vrtnec listja, ki ga odtrga orkan. Čoln je drvel in se pozibaval kakor puščica.

»Vrnitev bo težavna,« je

JAKU-MAMA

pomisli Valdivian, ki se je z veslom komaj dotikal razdivjanih valov...

V zapušteni koči je deček pojedel lojeno svečo, nato še pražene mravlje, ki s slastnim okusom po popru spominjajo na ostro kislo angleških bonbonov. Rad bi se bil okopal v reki, toda Genaro je ob vrata iz trstik uprl ogromen želvin oklop. Sedemletni Herkul je zakričal:

»Jaku-mama, Jaku-mama!«

Iz reke se je prikazalo ogromno odprto žrelo kače, ki je leno zevala. Precej je jezila, oziroma nadomestila barvna stekla. K sodelovanju smo pritegnili strokovnjake, ki bodo pazili, da bo ohranjena originalnost mavzoleja. »Vedo vsi dijaki, da šola obnavlja to znamenitost?« »Vsi se ne, toda na konferenci šolskega mladinskega aktiva bodo razpravljali o tem, da bi mladina skrbela za to delo.« (i. z.)

Dragotin Kette: PESMI

Pohvaliti je treba prizadevanje Mladinske knjige, ki je te dni poslala na trg izbor poezije pesnika Moderne Dragotina Ketteja. Knjiga zajema izbor nad 110 najlepših in najbolj značilnih pesmi, ki jih je Kette napisal v svojem kratkem življenju. Obširno spremeno besedo o pesniku in njegovem delu je dodal France Koblar. Za opremo knjige je Melita Stele uporabila nekaj del slikarjev Ivana Vavpotiča in Matije Jama, pesnikovih sodobnikov.

Ure po polnoči

Prešernova družba je v zbirki LJUDSKA KNJIGA pred dnevi natisnila v prevodu J.K. roman ameriškega pisatelja Josepha Hayesa »Ure po polnoči«. Snov je zajeta iz družbe, v kateri pisatelj živi, roman pa nazorno obdelava zlasti nekatere družbene probleme, kot je huliganstvo. Pisatelju se je pero tako ujedkalo precej globlje kot bi se drugemu, ki bi različne pojave v družbi opazoval preplutvo. Posegel je v socialno stran Amerike in poskuša strgati zaveso s skrivnosti, s katero so zakrite nerazumljive zablode današnje mladine. Zavoljo vprašanj, ki jih roman v Hayesovi obdelavi analitično naniza, je prav, da seže po tej knjigi tudi slovenski bralec.

stane udav, če ga spretne roke udomačijo. Ta je ubogal glas svojega malega tirančka, ki je jahal na želvah in udavih, ki mu je rad s pestjo segal v žrelo in ga s puščico praskal po luskinah. Z enim samim zamahom repa je boa odpahnila želvin oklop, da je kar odletel, vtrla vrat in se — mehko pozibavaje se kakor plesalka — splazila v kočo.

»Upa!« je smeje zakričal Genarito.

Udav ga je z zvitim repom zagrabil in ga dvignil prav pod strop.

Jaku-mama pomeni v jeziku Indijancev ob Amazonki: mati veletoka. Tako imenujejo domačini velikega udava, ki mu pravijo naravoslovci boa.

Le-ta je nenadoma obrnila tanko glavo proti gozdu, se povzpela kvišku in togo zavrnila kakor odmrlo drevo. Električni drget je spreletel udavove luskin, rep je bičal tla, medtem ko je sinje zelene papagaj Guacamayo natezal verižico in preplašeno širom odpiral krvavo rdeče oči, kakor da iz šuma pokajočih vej sliši nevar-

no šuštenje. V daljavi so kričale opice. Kje, toda neke prav blizu, se je podrla drevo, da se je kar na lepem toliko ptičev spreletelo čez reko? Treba bi bilo imeti tako tenak posluh, kakor ga ima

udav, da se je dalo navzlic tolikim različnim šumom zaznati rahlo drsenje krempljev po mehki zemlji.

Z enim samim skokom se je pognal pred kočo tigar, počenil in z dvignjenim repom živčno optal po bokih. Kakor groba mati je boa najprej zagnala otroka v mračen kot kočice, kjer je bil v zavetju. Začela se je borba, počasna in tiha, kakor kadar se spopadejo Indijanci. Zver je popadla kačo tik pod goltancem, zdelo se je, da se bodo kremplji kar odlomili, a v udavovem objemu so tigru pokala rebra. Z udarcem krempljev je tigar udavu izpulil jezik, da je od bolečine za trenutek zrahlijal objem. Toda takoj spet se je znova zvil in strahotno tuljenje je pretrgalo tišino, dokler ni zamrlo v hrupavo udušenem ječanju.

Brizgnil je dvojen curek krvi, nič drugega ni bilo več videti razen nejasne kopice, vse rdeče in drgetajoče, nato pa lužo črne krvi.

Deček je opazoval vse to; najprej z neznanskim strahom, nato pa je z mrlično veselostjo gledalca zasledoval potek boja.

Ko se je šest ur kasneje Genaro Valdivian vrnil, je na prvi pogled vse razumel. Skočil je k otroku in ga objel, nato pa se je obrnil k trupu udomačenega udava, ga pobožal po glavi in z izrazom čudne nežnosti vzdihnil:

»Jaku-mama! Jaku-mama!«

Ponatis iz knjige V. G. Calderona KONDORJEVO MASCEVANJE — MK 1964. Prevedel K. Dobida

Hočevarjev mavzolej v opažu

Dijaki TSS v Krškem so že začeli obnavljati mavzolej, v katerem ležijo posmrtni ostanki ustanovitelja prve krške šole Martina Hočevarja in njegove žene.

»Čez zimo bomo okna in vrata obili z deskami, da bo objekt zavarovan, nam je povedal direktor TSS Lojze Stih.

»Kaj je že narejenega in kaj bo še treba?«

»Nekaj železa na oknih in vratih, ki ga je rja najbolj načela, smo že odstranili, vendar pazimo, da ne bi prizadeli pristnosti in originalnosti detajlov. Radi bi mavzolej obnovili, ne da bi ga

predruščili. Temeljitega popravila so potrebna vrata in zlasti okna, ki jih bomo morali izmenjati, oziroma nadomestiti barvna stekla. K sodelovanju smo pritegnili strokovnjake, ki bodo pazili, da bo ohranjena originalnost mavzoleja.«

»Vedo vsi dijaki, da šola obnavlja to znamenitost?«

»Vsi se ne, toda na konferenci šolskega mladinskega aktiva bodo razpravljali o tem, da bi mladina skrbela za to delo.« (i. z.)

Vsak četrtek DOLENJSKI LIST!

»To že vemo!« boste morda rekli, pa vendarle še enkrat ponovljamo znano novico. Z njo namreč združujemo razveseljivo napoved, ki jo bodo pismonoše v občinah Krško, Brežice in Sevnica, Kočevje in Ribnica, Metlika in Črnomelj pa Trebnje in Novo mesto z današnjo številko raznesli pa vseh naših domovih — da bo namreč DOLENJSKI LIST izhajal poslej redno

vsak teden na 24 straneh

Zato vas prosimo, da ga priporočite svojcem, znancem in prijateljem — hvalni vam bodo za prijetno presenečenje! — Vsak četrtek: največ novic in branja iz domačih krajev v DOLENJSKEM LISTU!

UREDNIŠTVO in UPRAVA

Vojarinka folklorne Metlike

Velikonočni ponedeljek je bil v metliškem koledarju od nekdanj zapišani kot najimenitnejši dan. Vsa obkoljska srenja se je tega dne zbrala v Metliki in se razporedila vzdolž mestnih cest od farne cerkve, kjer se je začel tradicionalni pohod s plesi in petjem metliške folklorne skupine. Plesoč in pojoč so se (v narodne noše iz belega belokranjskega platna oblečeni) moški, ženski ali mešani pari pomikali proti Pungartu na ljudsko rajanje. Množica je vzklikajoč sledila in na koncu obstopila v polkrogu ali krogu plesno skupino. Bilo je smeja, veselja in ploskanja, ki je navadno veljalo vojarinki, tisti, ki je ples in petje vodila.

MARICA ZUPANIČ je postala vojarinka, ko ji je bilo osemnajst let. Vojarinstvo je prevzela od Nunarjeve Tonce. Tedaj se je folklor zelo razživela, skupina pa močno okrepla. Kako se je to zgodilo?

Leta 1936 je prišel v Metliko znani raziskovalec ljudskih običajev, pesmi in ostalega besednega blaga France Marolt. Bela krajina ga je še zlasti pritegnila, ker je odkril, da se tamkajšnji običaji še niso izneverili tradiciji. Ko je slišal, da za metliško folkloro ni več takega zanimanja kot včasih —

kakšna škoda pa bi bila, ko bi običaji zamrli! — je v Metliki poiskal Zupaničovo Marico.

»Zapela sem mu vse pesmi, ki so bile znane, z leti pa bi se gotovo poza-

bile, zlasti ker dolgo ni bilo vaj. Marolt me je z zanimanjem poslušal in si marljivo zapisoval, kar sem mu povedala,« se spominja Zupaničeva.

Marolt je bil zelo navdušen. Dolgo

MARICA ZUPANIČ iz Metlike kot vojarinka folklorne skupine, ki je požela laskava priznanja na Slovenskem in drugih krajih v državi

Te dni: knjige Prešernove družbe!

Člane in poverjenke Prešernove družbe obveščamo, da bomo pričeli razpošiljati redne knjižne zbirke okoli 10. decembra. Prosim, da ne urgirate zbirke, dokler ne bomo objavili, da je ekspedit zaključen.

Knjiga dr. E. Cevca »SLOVENSKA UMETNOST« zaradi številnih ovir ne bi mogla biti pravočasno dotiskana. Zato smo bili prisiljeni ustaviti tiskanje tega dela in nadomestiti to knjigo s Prešernovimi poezijami, h katerim je napisal spremno besedilo največji živeči prešernoslovec dr. Anton Slodnjak. Cevčevo Slovensko umetnost pa smo uvrstili v program za prihodnje leto.

Člane in poverjenke Prešernove družbe vljudo prosimo, da nam oprostijo to spremembo programa, ki se ji nismo mogli izogniti.

Člane vabimo, da ob prejemu knjižne zbirke takoj OBNOVILO ČLANARINO ZA NASLEDNJE LETO.

PRESERNOVA DRUŽBA

ALOJZ PAHOR

Minuli mesec, 22. novembra, je po daljši hudi bolezni v Metliki umrl Alojz Pahor. Rajni se je rodil leta 1909 v Veliki Stangi pri Ljubljani iz kmečke družine, v kateri je bilo sedem otrok. Po končani osnovni šoli v domači vasi je odšel v Celje, kjer je dočrtil nižjo gimnazijo, nato pa še nižjo glasbeno šolo v Ljubljani.

Odločil se je za poklic organista in služboval v

St. Lambertu nad Zagorjem, nato pa v Kresnicah, dokler ni v aprilu 1930 prišel v Metliko, kjer je ostal do svoje smrti.

Pahor se je takoj po pri-

Za novomeški oder mladih že 58 prijav!

Prijavnice, ki sta jih po šolah in podjetjih razposlala Zavod za kulturno dejavnost in KUD Dušan Jereb v Novem mestu z željo, da bi ustanovili mladinsko gledališče, je do sredine prejšnjega tedna izpolnilo že 58 mladih delavcev, dijakov, vajencev in drugih mladincev iz delovnih organizacij. Velik odziv je bil zlasti v NOVOTEKSU, LABODU, učiteljsku in še v nekaterih drugih podjetjih in ustanovah. Te dni pričakujejo še prijave iz gimnazije, kjer uspešno dela samostojna dramska skupina, in iz PIONIRJA. Pri občinskem komiteju ZMS v Novem mestu, ki prijave zbira, so z dosedanjim odzivom zadovoljni.

Minuli mesec, 22. novembra, je po daljši hudi bolezni v Metliki umrl Alojz Pahor. Rajni se je rodil leta 1909 v Veliki Stangi pri Ljubljani iz kmečke družine, v kateri je bilo sedem otrok. Po končani osnovni šoli v domači vasi je odšel v Celje, kjer je dočrtil nižjo gimnazijo, nato pa še nižjo glasbeno šolo v Ljubljani.

Med NOB je Pahor tudi vodil partizanski pevski zbor oficirske šole in odreda. Še več dela pa ga je čakalo po osvoboditvi, ko celo vrsto let skoraj nobena prireditev in slovesnost ni minila brez njegovega moškega pevskega zbora. Sedem let je tudi poučeval klavir in harmoniko v metliški glasbeni šoli. Leta 1957 se je zaposlil v tovarni BETI in je tu lani dočkal svoj pokoj.

Pahor je v Metliki vzgojil dolgo vrsto dobrih pevcev. Vsi so imeli radi vedrega, živahnega pevovodjo, njegovo šalo in prijazno besedo. Sicer pa je tudi Pahor postal pravi Metličan. V Metliki si je izbral življenjsko družico, tu si je ustvaril dom in družino.

Poleg petja so bile posebna ljubezen pokojnega Pahorja njegove čebele. Ko je odhajal v pokoj, si je zmerom želel, da bi odšel v miru posedal ob čebelnjaku na svojem vrtu. Posedal, gledal čebele, jih varoval in zraven obujal spomine na svojo življenjsko pot, ki jo je v delu in trudu tako uspešno prehodil.

Zdaj je to pot zaključil. Huda bolezen ga je zlomila. Toda za njim bo ostalo njegovo delo in hvaležnost tistih, ki so delo pokojnega Lojzeta cenili in spoštovali.

OB UPOKOJITVI ZASLUŽNEGA ŠOLNIKA JAKOBA DERNAČA

Ob zaključku proslave 29. novembra so se pionirji v Artičah poslovili še od tovariša Jakoba Dernača, dolgoletnega ravnatelja in zaslužnega javnega delavca, ki se je decembra upokojil.

Učenka 8. razreda Erna Aršek se je v imenu mladincev in pionirjev poslo-

vila od tovariša ravnatelja z željo, da bi jih še večkrat obiskal in ostal še nadalje njihov zvest prijatelj in svetovalec. Pionirji so podarili ob tej priložnosti tovarišu Dernaču maketo šole, v katero je sam hodil kot otrok, kasneje pa dolga leta v njej ravnateljaval.

NOVOMEŠKI FOTOKLUB RAZSTAVLJA V DOLENJSKI GALERIJ

„Novo mesto skozi čas“

Številnim manifestacijam, ki so se v letošnjem jubilejnem letu zvrstile v Novem mestu, se je kot zaključna pridružila še razstava fotografij pod naslovom „Novo mesto skozi čas“. Odprta je bila 25. novembra v mali dvorani Dolenjske galerije. Razstavo je pripravil novomeški fotoklub, gradivo sta izbrala Rudolf Smola in Ivan Melanšek, fotografije pa izdelala Polde Grahek in Branko Lukčič. Razstavljenih je 51 fotografij velikega formata.

V otvoritveni besedi je bilo poudarjeno, da na tej razstavi ne gre iskati lepote in prefinjenih odtenkov idiličnih fotografij z umetniškimi ambicijami, temveč objektivno podoba, kakršno so zabeležile večje, pa tudi manj večje roke poklicnih fotografov in amaterjev v zadnjih sto letih. Najstarejša fotografija je iz leta 1865, najmlajši posnetki pa iz časa italijanske okupacije. Zaradi svoje izredne dokumentarnosti so vsi posnetki že zgodovinski in za lokalno zgodovino Novega mesta nadvse pomembni. Zato bodo vse fotografije po končani razstavi shranjene v Dolenjskem muzeju kot zgodovinski dokumenti. Razstavljenе fotografije bi po vsebini lahko razdelili na tri skupine:

prva, najštevilnejša skupina, zajema podoba mesta od panoramskih pogledov, preko vedut, do detajlov novomeških arhitektur. V drugi skupini so predstavljena najpomembnejša društva, ki so delovala v Novem mestu: uniformirana meščanska garda, gasilsko društvo, strelsko društvo, Sokolsko društvo, mestna godba. Tretja skupina fotografij prikazuje pomembne manifestacije in izredne dogodke v življenju mesta kot na primer: otvoritev belokranjske železnice, razne proslave, nastopi itd.

Pred nami se zvrstijo bradati in brkati meščani v togih držah in pražnjih oblekah; strumno vzravnani in napetih mišic stoji fantje v sokolski telovadni vrsti. Koliko je starih meščanov, ki se še spominjajo gradnje železniškega mostu, starega rotočarja, starega vodnjaka na Glavnem trgu, lesenega mostu čez Krko in mestnih podov? Kje so časi, ko je mestno pokopališče bilo na območju sedanje pošte, živinsko sejmišče še na Loki in ko sta sejmski vrvež in platenene stojnice prekrili Glavni trg? Pa je minilo komaj trideset, petdeset, šestdeset let. Razvitej prapora meščanske garde, otvoritev belokranjske

Celjani gostujejo danes v Brežicah z dramo »Don Carlos«

Danes, 9. decembra gostuje v Brežicah Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s Schillerjevo dramo »Don Carlos«. Ob treh bo predstava za dijake brežjskih šol, zvečer ob pol osmih pa za odrasle. Brežjski

zavod za kulturo se s Celjani dogovarja tudi za gostovanje kvalitetnega gledališča. Tako bo brežjsko občinstvo najbrž lahko videlo še komedijo »Zabava za rojstni dan angleškega pisca Herolda Pinterja, satirični večer Milosa Mikelnja, v bistvu tragikomedijo majhnega uradnika karierista z naslovom »Roka pravice«, ali slovensko noviteto. Predvidene so tri predstave in sicer med januarjem in aprilom.

Zavod za kulturo v Brežicah namerava razen tega organizirati nastop znanega Slovenskega okteta, gostovanje ljubljanske filharmonije in poskrbeti za izvedbo Donizettijeve opere »Don Pasquale«. Delavska univerza pa pripravlja brežjskemu občinstvu četrtkovne večere popisnih predavanj z diapozitivi.

Cankarjeve štiri drame

V zbirki Kondor je Mladinska knjiga te dni ponatisnila in poslala na trg štiri najbolj znane drame slovenskega pisatelja Ivana Cankarja: komedijo »Za narodov blagor«, dramo »Kralj na Betajnovcu«, farso »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski« in dramo »Hlapci«. Redakcijske besede in opombe je prispeval Boris Merhar, spremno besedo, v kateri je prikazan profil Cankarjeve ustvarjalnosti in pomen njegovih del, pa Dušan Moravec. Knjigi z naslovom »Štiri drame« so priložene slike nekaterih prizorov iz Cankarjevih del, kot so jih občinstvu uspešno predstavili interpretatorji umetniške besede.

Janez Cesar Janez Lipušček

Smrt je te dni segla v vrsto služabnikov Talijne umetnosti. V soboto so tih, skoraj skrivoma, kot je bila njegova želja, pokopali velikega slovenskega igralca Janeza Cesarja, dojenčka rojaka in interpretatorja neštetihih odrskih likov, zlasti lika Willyja Lomana v Smrti trgovskega potnika. S Cesarjevim imenom je tesno povezan tudi začetek in še bolj rast ljubljanske Drame od 1920 do danes.

V nedeljo jutraj pa je tragično naključje iztrgalo iz sredine opernih pevcev Janeza Lipuščka, tenorista v ljubljanski Operi in člana Slovenskega okteta. Omahnul je v smrt star komaj 51 let, ne da bi do konca izpel svojo pesem, ki jo je povzdignil tako v operi kot na gostovanjih okteta na vseh kontinentih.

Vrzel, ki je zavezala v Talijinem hramu ob smrti dveh zaslužnih umetnikov, bo težko zapreti, predvsem pa najti nadomestilo v Drami in Operi, kjer sta bila Cesar in Lipušček kot temeljna kamna umetnosti.

Gospodar muh

V prevodu Janka Modra je Mladinska knjiga poslala te dni na trg knjigo angleškega pisatelja Williama Goldinga »Gospodar muh«. Pisatelj, ki ga do zdaj slovenski bralci še nismo poznali, je v pričujočem delu obdelal robinzonski motiv. Obravnava enega najbolj zgodnjih problemov sodobnega sveta: ali si bo človeštvo znalo pomagati s pametjo in zavestjo medsebojne odgovornosti ali pa bo v strasteh in mrznji pozabil, da ga veže skupna usoda, in si pripravilo strahoten pogin. Gilding pove to v zgodbi o skupini dečkov na zapuščenem otoku. Dečki, ki si morajo na osamljenem otoku vzajemno pomagati, pomenijo z drugo besedo narode na našem planetu. Knjigo je lično opremil Jože Cluha. — To je 11. knjiga zbirke ZENIT, ki se tako uspešno bliža zaključku prvega letnika.

»Vojakov oče« in »Angel uničenja«

Namesto francoskega filma »Noro morje« in sovjetskega »Začarana vasa«, ki ju naši distributerji zavoljo deviznih težav ne bodo uvozili, bomo v kinu KRKA v Novem mestu 14. in 15. decembra videli sovjetski film »Vojakov oče«, od 24. do 27. decembra pa mehiški film »Angel uničenja«, dramo, kakršne na našem platnu še ni bilo.

se je mudil v Metliki in okolici, prisluhnil zanimivostim preteklosti in zbral besedno bogastvo ustnega izročila. Na njegovo pobudo in pod njegovim mentorstvom se je metliška folklorna spet razgibala. V kratkem času so se naučili vseh glavnih plesov in pesmi in že nastopili na folklornem festivalu v Ljubljani. Ples in pesmi metliškega obredja, kot so jih znali Maroltovi varovanci, so zatem videli in slišali še v Mariboru, Beogradu in še kje. Zadnji festival pred vojno je bil v Mariboru, vodil pa ga je Marolt.

Vojna je pretrgala marljivo delo metliških folkloristov. Ljudje so se razkropili križemsvet in že se je mislilo, da ne bo nikoli več mogoče videti plesočih in pojočih Metličanov v belih ljudskih nošah. Zupaničeva je bila v Ljubljani, drugi klovekije.

Prišli so drugačni, povojni časi, in tedaj se je začela tudi metliška folklor prebujati.

1948 je v Metliko spet prispel France Marolt. »Na njegovo prigovarjanje sem se začela spet bolj posvečati folklori«, de Zupaničeva, ta čas edina vojarinka metliških parov. »Nedolgo za tem me je poklical k sebi v Ljubljano in povedal, da se pripravlja pomemben festival. Vprašal je, če bi hotela pripraviti svoje, da bi sodelovali. Rekla sem, da smo pripravljeni, on pa je kar poskočil od veselja. Res smo začeli marljivo vaditi. V Ljubljani smo se oblekli v noše iz pravega belokranjskega platna in odpotovali v Opatijo,

kjer je bil mednarodni festival folklornih skupin. To je bilo 1951.«

Izvajanje metliške skupine je poželo laskave ocene kritike in občinstva, saj kaj tako pristnega, kar so znali prikazati metliški fantje in dekleta, javnost že dolgo ni videla. Nič čudnega torej, da je zamikalo celo filmske snemalce, da so 1952 prišli snemati »Pomlad v Beli krajini«. Zupaničeva in ostali njeni iz Metlike so bili v tem slovenskem dokumentarcu, ki ga je posnel Badjura, glavni protagonisti. Na filmski trak so posneli vse glavne plesne in pesmi belokranjskega ljudskega obredja, kakor so jih vedro razpoloženi Belokranjci v ljudskih nošah odpleli in odplesali med brezami sredi prostranih belokranjskih selinjnikov.

»Ko je bil film posnet, se je pričel razkol med folkloristi. Do razsula je prišlo, ko so nam začeli metati polena pod noge. Mene samo so večkrat napadali. Še danes si ne znam prav razložiti, zakaj je do tega prišlo, bilo pa je dovolj, da sem sklenila opustiti folkloro. Ko pa sem jaz nehala, je bilo konec vsega.«

Spet je naneslo, da je priložnost rešila folkloro pozabe in spet je Zupaničeva stopila na čelo parov, ki so se začeli v presledkih pripravljati na nastope. Mešana metliško-adlešička skupina je tako po štiriletnem premoru spet nastopila, tokrat v Dolenjskih Toplicah, kjer je zasedal zbor slovenskih pedagogov.

Tudi 600. obletnica Metlike, ki jo mestec ob Kolpi praznuje letos, je

pomenila kot dogodek novo priložnost, da spet nastopijo folklorni pari. Marica Zupanič, ki vabila iz ljubezni do folklorne ni še nobenkrat odklonila, je spet zbrala okrog sebe skupino, začela z njo vaditi in jo pripravljati za javnost. Prireditelj s plesi in pesmimi iz metliškega obredja so imenovali »Igraj kolce«. Tako je zapisano, da so letos Metličani v ljudskih nošah nastopili najprej marca in maja doma, kasneje na medobčinski reviji kulturnih dejavnosti v Novem mestu, poživili z nastopi v Trebnjem ter na Mirni program proslavljanja praznika trebanjske občine in gostovali na Suhorju.

In kot bi bila tradicija neizbežno podvržena začaranemu krogu, tudi po letošnjih nastopih med metliškimi folkloristi ni šlo brez razprtij. Zdaj so letele ostre besede na račun tega, zdaj na račun onega, nemalokrat tudi na račun pomanjkanja sredstev. Tudi gojitev folklorne dejavnosti, ki ne more živeti brez denarja. Ker se tega prehudu zavedajo tisti, ki denar potrebujejo in tisti, ki bi morali denar dati, ga pa nimajo, dialog ne zna izgubiti ostrine. Toda ne bi bilo prav, da bi vse to vplivalo na prekinitev gojenja metliške folklorne, ki je, redka med slovenskimi, obdržala prvobitno svojskost, neposrednost in mikavnost. Živela je z nami in med nami, naša je in jo obdržimo! Tako je verjetno mislila tudi Marica Zupanič, ko je rekla: »Pa znate, sklenili smo, da od letos dalje prirejamo »Igraj kolce« vsako prvo nedeljo v maju!«

IVAN ZORAN

Ali veste, da...

... je v ZDA 1500 visokih šol izključno za gospodinjstvo, na katerih je mogoče promovirati za doktorja te stroke. Naziv: doktor gospodinjstvene znanosti.

... je švicarska trgovina nadrobno uvedla novo tehniko, ki ne kaže kilogramov, temveč vrednost stehlanega prehrambenega artikla.

... so v velikih mestih odprli brezalkoholne kavarne, kjer pleše in ima pravico do vstopa samo mladina do 25. leta.

... je sistem oštevilčenja hiš z lihtimi in parnimi številci uveden leta 1805 Napoleon.

... naj bi bila najlepša trgovska hiša v Texasu (ZDA). Ne samo da zavestno goji dober okus, stranke se na solidnost postrežbe v tej trgovini popolnoma zanesejo. In če hoče priti nekdo v mesto zaradi nakupa, stanuje pa v oddaljenem kraju, ga prepele trgovska hiša z lastnim letalom.

Vsaki 20 minut merijo metan

Odkar se je v kanižarskem rudniku pojavil nevarni plin metan, so zelo poostreli varnostne ukrepe — Ena sama prižgana cigareta lahko povzroči eksplozijo! — In vendar so posamezniki še lahko mišljeni ter se igrajo s svojim in tujimi življenji...

Varnosti pri jamskem delu v rudniku Kanižarica nikoli niso zanemarjali, pač pa so po odkritju metana v nekaterih rovih še mnogo bolj poskrbeli za preprečitev morebitne nesreče. Količina je nevarnost v resnici in kako jo preganjajo, nam je v razgovoru pred dnevi povedal jamski poslovodja Karol Kozina:

— Za izbruh eksplozije je potrebna določena količina metana — koliko?

— Koncentracija 5–14 odstotkov metana je dovolj, da pride do nesreče.

— In koliko tega nevar-

nega plina se zadržuje v vaših rovih?

— Dvakrat smo zasledili 5 odstotno koncentracijo metana, a smo ga s prezračevanjem pregnali. S posebnim aparatom (interferometrom) merimo količino metana vsaki 20 minut. Zdaj ga ni več kot 0,50 odstotkov, kar je zelo malo, a kljub temu nevarnost obstaja.

— Povejte, prosimo, kaj ste razen merjenja še ukrenili, da bi bila varnost rudarjev zagotovljena?

— Vsi kopači so morali v tečaj, kjer smo jih po-

lu v jami. Pri nas noben nov delavec ne sme v podzemlje, preden ni končal seminarja in se seznanil z delom, ki ga čaka. Na delovnih mestih metanskega področja uvajamo plinovarno strojno opremo, rove podgrajujemo z več podporniki in bolj načrtno kot prej ter pazimo, da rudarji ne bi nosili v jamo cigaret ali vžigalic.

— Ali je navzlic takim nevarnostim še kdo tako lahkomišljen, da mu je več za tobak kot za življenje?

— Žal imamo še nekaj takih posameznikov! Medtem ko je večina rudarjev pametnih in sami prijavijo tovariša s cigaretami v žepu, pa nekateri še tu in tam poizkušajo vtihotapiti v jamo cigarete. Preden se delavci odpravijo v jamo, opravljamo kontrolo, zlasti pa pregledujemo »sumljive« ljudi.

— Če zasledite koga s tobakom ali vžigalicami, kaj se z njim zgodi?

— Zadnji sklep delavskega sveta je, da tak rudar mesec dni ne sme v jamo. Medtem opravlja dela na prostem, kar pa ga pri služku precej prizadene. Če ta ukrep ne bo pomagal, bomo zahtevali še ostrejšo kazni. Ne moremo dopustiti možnosti, da bi zaradi ene same prižgane cigarete nastala strašna nesreča.

Slabo vreme jih ne moti

Gradnja nove osnovne šole v Loki pri Črnomlju napreduje kljub temu, da je z drugimi delovi slabo vreme že pregnalo delavce. Dokler ne bo velikega snega, kamnijo Begradovci nadaljevati z gradnjo.

Obrtno komunalno podjetje Črnomelj

razpisuje delovno mesto

RAČUNOVODJE

a) Najmanj 5 let računovodske prakse na delovnem mestu računovodje v gospodarski organizaciji in najmanj srednja strokovna izobrazba.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitve pošljite na OBRTNO KOMUNALNO PODJETJE ČRNOMELJ pod šifro: »Razpis«. Pismene ponudbe sprejemamo do 20. 12. 1965.

Resda je naporno kopati premogovo žilo in marsikomu bi se po malici prilegel dim cigarete. Toda — ali je vredno zavoljo tobaka izpostavljati življenja tolikih rudarjev? Kdor se še ni zatrdno odločil 8 ur v jami prebiti brez cigaret, ga bodo k temu prisilili ukrepi kolektiva!

V VRANOVIČIH ZE DVE LETI NI BILO SESTANKA

Razočarani nad Cestnim podjetjem

Na nedavnem sestanku občanov v Vranovičih so predvsem kritizirali nedelavnost starega odbora SZDL, ki v dveh letih ni sklical nobene sestanke s člani. Ko so izvolili v podružnični odbor nove člane, predvsem mlajše ljudi, od katerih si obetajo več delavnosti in živahnosti, so se pogovorili še o marsičem.

Zanimala jih je reforma na področju kmetijstva, rebalans občinskega proračuna in načrti Socialistične zveze za

delo v prihodnje. V živahni razpravi so omenili predvseh popisali škodo, ki je pri gradnji nastala, a prav Vranoviče so izpustili. Vaščani pa so jezni tudi zavoljo vsem razočaranjem nad novomeškim Cestnim podjetjem. Ko je to podjetje gradilo novo cesto do Črnomlja, so po tega, ker Cestno podjetje ni izpolnilo obljub glede ureditve priključkov na vaše poti.

Na sestanku so prebivalci Vranovičev tudi odločno zahtevali, naj odgovorni poskrbe za omejitve hitrosti skozi vas, ker se je letos zgodilo že 5 prometnih nesreč. Iz hiš tik ceste lahko skoči

pred avtomobil otrok ali žival, zato menijo, da bi morali vozniki motornih vozil skozi vas počasneje voziti.

Mladinsko prestopništvo narašča

Medtem ko sta bila v črnomaljski občini leta 1962 le dva mladinska prestopnika, leta 1963 tudi dva, leta 1964 pa trije, se je njih število letos povzpelo že na 15. Podatek je zaskrbljujoč, zato bodo o tem problemu med drugim razpravljali tudi na mladinski konferenci, ki bo te dni v Črnomlju.

Vseh popravil občani ne zmorejo

Cesta Loka—Butoraj—Velika Lahinja—Brdarci—Dragatuš je že dalj časa zelo slabo vzdrževana. Uporabljajo jo občani iz vseh okoliških naselij; pa tudi garnizon JLA, vendar vzdrževanje bremeni le vaščane.

Na sestanku, ki je bil nedavno tega v Butoraju, so se

zmenili, da bodo kmetje obsekali grmovje ob cestišču na svojih parcelah, ob tem pa poudarjali, da ne zmorejo več sami vzdrževanja precej prometne ceste. Predlagali so, naj bi cesto uvrstili spet med občinska pota, tako kot je že pred leti bilo.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ PRI KINOPREDSTAVAH ni mogoče več prenašati vedenja nekaterih mlajših obiskovalcev filmskih predstav, ki na ves glas komentirajo dogodke na platnu. Občani pravijo, da ne bodo več hodili v kino, če uprava kinopodjetja ne bo poskrbela za red.

■ NOVE ULICE in posamezne nove stanovanjske hiše na področju mesta še nimajo hišnih tablic z oznako ulice, zato marsikdo sprašuje in išče, preden pride na pravi naslov. Tablice pa so pripravljene, a leže na občini.

■ KNJIGARNO IN PAPIRNICO bi morali na željo občanov odpreti jutraj ob 7.30 in popoldne ob 15.30, pol ure pred pričetkom pouka v šoli, da si otroci lahko še mimogrede nabavijo šolske potrebščine! Pravijo, da ob napovedanem času knjižarna ni nikoli odprta in da je čakanje otrok pred zaprtimi vrati že postalo

stalna praksa. Podatke o delovnem času naj bi v lokalu razobesili na vidno mesto in delovni čas tudi upoštevali!

■ ČRNOMELJ JE BIL SVOJČAS znan po lepi in množični dekoraciji za večje praznike, a ta sloves je mesto izgubilo. Za letošnji dan republike so namreč na vseh hišah na trgu visele le 3 zastave. Zakaj tako?

■ LANI USTANOVLJEN MLADINSKI KLUB je nedolgo po ustanovitvi postal prazen. Po večmesečnem premoru ga nameravajo te dni spet odpreti in polniti v njem dejavnost. Ob popravljenem televizijskem sprejemniku in šahovskih mizicah bodo skusali zbrati mladino, prost vstop pa imajo tudi odrasli občani. S mladinsko organizacijo omogočiti mladim zbiranje v lastnem prostoru, ker se je pohajkovanje po gostinskih lokalih že preveč razpalo.

Umrla je Vladka Vanović

Vanovičeve Vladke ni več! Sredi neumornega dela je nepričakovano klonila zahrbtni bolezni ter povzročila v črnomaljski javnosti vrzel, ki jo bo težko izpolniti.

Polnih 15 let, kar jo je življenjska pot z družino vred zanesla v belokranjsko me-

žensk, so znani in jih ne bo mogoče pozabiti.

Kdor je tovarišico Vladko bližje poznal, je lahko odkril, da je bila človek z mnogimi odlikami, toda skromna in poštenovalna, pripravljena vsakomur pomagati in vedno odkritih besed. Namesto da bi po vseh neprijetnostih v mladosti kot učiteljica brez službe, preganjana med vojno in po vseh prestanih naporih v povojnih letih še dolgo uživala jesen življenja in sadove skupnega dela sredi svojcev in prijateljev, je za zmeraj odšla.

Petkovo slovo na pokopališču, kjer so se od tovarišice Vladke poslovili številni učenci, poklicni tovariši in predstavniki vsega javnega in družbeno-političnega življenja Črnomlja pa je bilo dokaz njene velike priljubljenosti. V imenu občinske skupščine in vseh organizacij se je poslovil od nje tudi predsednik občinskega odbora SZDL Stajdohar, ki je med drugim dejal:

— S teboj, Vladka, smo izgubili pobudnico naprednih idej, poštenovalno sodelavko, iskreno tovarišico, vzorno učiteljico in aktivno občanko! Obljubljamo, da te bomo za vselej ohranili v najlepšem spominu!

tropolo, je bila z navesti in aktivnim delom v javnosti za vzgled. Njeni uspehi v učiteljskem poklicu in na položaju pomočnika ravnatelja osnovne šole, kot tudi v funkciji predsednice sveta za šolstvo, članice izvršnega odbora SZDL, komunistke in predsednice občinske Konference za družbeno aktivnost

NOVICE
črnomaljske komune

Gradnja v Dobravi- cah je ustavljena

V Dobravicah so vaščani največ s prostovoljnimi delom postavili pod streho novi gasilski dom. Tudi ostala dela so v glavnem že opravljena, manjkajo le še podi in belež. Ker se je medtem gasilska blagajna že povsem izpraznila, gradnje ne morejo dokončati.

Občani so za gasilski dom veliko sami prispevali, zato menijo, da bi jim lahko prisloščila tik pred koncem gradnje na pomoč še občina, ker gotovo ni smotno pušiti stavbo nedokončano.

3 milijone za poplavljen pota

Okolico Podzemlja večkrat prizadenejo poplave, zato so vsa pota slaba. Pred kratkim je Občinska skupščina Metlička sklenila z vaščani dogovor, da bo prispevala okoli 3 milijone dinarjev za regulacijo odtočnih kanalov, vaščani pa bodo zaraščene odtočne kanale sami očistili. Njihovo delo bo sicer plačano, toda denarja ne bodo dobili v roke, pač pa je namenjen popravilu drugih vaških potov.

(Pre)velike želje na Lokvici

Vaščani Lokvice nimajo nobenega prostora za sestajanje, zato imajo sestanke v zasebnih hišah, če je kdaj tako dober, da odstopi prostor. Že več let si žele gasilski dom, v katerem bi uredili tudi manjšo dvorano. Načrti za gradnjo so že pripravljeni, a sredstev ni. Občani so pripravili sami precej prispevati, vendar brez pomoči družbene skupnosti gasilskega doma le ne bodo mogli graditi. Tudi velik spomenik bi radi postavili sredi vasi, toda...

O vsem tem so razpravljali na nedavnem sestanku Socialistične zveze, kjer pa so izvedeli, da bodo morali s sedanjimi velikimi načrti malce počakati.

Želja, da bi šolski avtobus vozil otroke v 4,5 km oddaljeno metliško šolo, pa se

POPRAVEK

Bralce našega lista obveščemo o napaki, ki se je vrnila v članek, objavljen v 45. številki našega lista, v pisnih uredništvu pod naslovom »To ni bil navaden pretep«. Pisec ne kritizira lastnice lokala, temveč poslovodkinjo gostišča Križan v Gradcu.

Uredništvo

Namesto avtomobilov kosilnice

O kmetijstvu in sodelovanju zasebnih kmetovalcev z drugo so na dolgo in široko

razpravljali na sestanku Socialistične zveze v Božakovem. Kmetje bi si radi ure-

dili hleve, popravili gnojnice, nabavili stroje! Čuti se zapostavljene, ker jim za te koristne stvari nihče ne da posojila, sami pa denarja nimajo.

Mnogi domačini so šli tudi na delo v Nemčijo in drugam v tujino, da bi prislužili za kak kmetijski stroj, a vedno manj jih pošiljajo domov.

Njihovi zaslužki se prelivajo v avtomobile, ker je za ta uvoz desti manj carine in sitno ti, kot če bi domov pošiljali prepotrebne pripomočke za kmečka dela! Kmetovalci se vedno bolj pritožujejo čez tako gospodarsko politiko.

Na sestanku je bilo precej hude krvi tudi zaradi osemenjevalne službe, s katero občani sploh niso zadovoljni.

V Slamni vasi so prizadevni

Ko se je začela gradnja novega vodovoda za Metliko, ki je speljal ob Slamni vasi, so prebivalci te vasi takoj sklenili napeljati vodovod po svojem naselju. Razpisali so krajevni samoprispevek in s prostovoljnimi delom pri izkopu in zasutju jarkov za cevovod prihranili precej stroškov. Pri pomembnem delu, ki je prav gotovo vsemu naselju v prid, so sodelovali vsi prebivalci kot eden. Prav zavoljo tega jih velja javno pohvaliti!

VESTI IZ PODZEMLJA

Vasi Krasinc, Prilozje, Mlake, Boršt, Zemelj, Otok, Primožek in Grm imajo precej prebivalcev, vendar je med vsemi le 92 članov Socialistične zveze. Če ne bi imeli v teh krajih nobenih skupnih potreb in želja, bi bilo še razumljivo, tako pa... Pri reševanju krajevne problematike ni mogoče v teh krajih doseči vidnejših uspehov prav zaradi tega, ker občani ne nastopajo množično, pod okriljem organizacije, ki je za to pristojna.

Skozi Podzemelj ne pelje noben avtobus, pač pa imajo dokaj udoben avtobusne zveze na vse strani od bližnjega križišča na glavni asfaltni cesti. Ker morajo potniki čakati kar na cesti, pozimi v snegu in dežju, si žele v bližini vsaj zasilnega pokritega postajališča. Občani so pripravili sami prispevati les, medtem ko naj bi organizacijo gradnje prevzela domača krajevna

skupnost, katero bodo v kratkem ustanovili.

Z osemenjevalno službo v podzemljskem koncu niso zadovoljni. Samo na Krasincu je 30 krav neoplojenih. Nekateri kmetje so tudi trikrat dali osemeniti krave, a ker ni bilo uspeha, so jih sami gnali h bikom kot včasi. V osemenjevalno službo ne zaupajo več, zato bi morali odgovorni čimhiteljno poskrbeti, da bi se izboljšala.

Precej zasebnih stelnikov je pred leti prešlo v družbeni sektor, ko so jih pogostili. Kmetovalcem zdaj primanjkuje stelje, zato še vedno hodijo na svoje bivše parcele stelo žet in grabiti. Gozdno gospodarstvo se temu protivi in tako prihaja do sporov. Verjetno bi se dalo s pametnim dogovorom med obema strankama zadevo rešiti, brez škode za pogostene stelnike.

JULKA RAJMERJEVA

V četrtek, 25. novembra, je v Ljubljani, kjer je iskala zdravja, v 61. letu svojega življenja umrla upokojena metliška učiteljica Julka Rajmerjeva, rojena Wostner. Pokopali so jo na ljubljanskih Zalah ob številni udeležbi prijateljev, znancev in tudi Metličanov, ki so se k poslednjemu slovesu pripeljali v Ljubljano. Ob odprtem grobu ji je v slovo spregovoril prof. Jože Dular, ki je med drugim dejal:

Naj se, draga Julka, v imenu Metličanov poslovim od tebe! V imenu vseh, ki si jim posvetila 35 let svojega delovnega življenja, posvetila svoj trud, tovarištvo in ljubezen.

Kot petindvajsetletno dekle te je leta 1925 življenska pot zanesla v Metliko, ki je bila tvoje prvo in, lahko rečemo, tvoje življensko službeno mesto. Z izjemo dveh let med

stvaritev. Razen tega si nastopala kot recitatorka, pevka in delala kot knjižničarka, v zadnjih letih pa tudi kot režiserka, zlasti pri igrah s pionirji in mladinci.

Organizatorsko si delala v raznih odborih, bila pa zadnji vojni prva predsednica uprave Doma ljudske prosvete, to je tedanjega prosvetnega društva, leta 1949 pa smo te videli med ustanovitelji Muzijskega društva v Metliki.

Druga stran tvojega izvenšolskega dela pa je bilo tvoje telesnovzgojno delo. Ljudje se te spominjajo kot dolgoletne sokolske telovadke in prednjakinje, vaditeljice dece in ženskega naraščaja. Predvsem pa si bila postrtovalna telesnovzgojna delavka v povojnem Partizanu. Dvakrat si nastopila na velikih telovadnih zletih v Pragi, pred sedmimi leti pa še zadnjič na velikem zletu Partizana v Beogradu.

Ko si se pred petimi leti utrujena in iscrpana z zadnjo režijo Molièrovega Georgea Dandina poslovila od svojega ljudskoprosvetnega dela, je bila metliška dvorana nabito polna. Ni bila samo duhovita Molièrova komedija, ki je takrat privabila gledalce o dvorano; pripeljala jih je predvsem zvestoba in hvalečnost do bivše vzgojiteljice, ki je polnih 35 let radodarno razdajala svoje znanje njim samim in njihovim otrokom. Bila je tiha zahvala za tisoče in tisoče ur, ki si jih v teh letih nesebično žrtvovala za šolsko, ljudskoprosvetno in telesnovzgojno rast metliške mladine.

Zato, draga Julka, ko stojiš ob tvojem odprtem grobu, sprejmi še zadnjo toplo besedo naše zahvale in zadnji pozdrav iz tvoje Metlike!

vojno, ko si poučevala na Radovici pri Metliki, in pol leta, ko si kmalu po osvoboditvi prevzela delo vzgojiteljice v vzgojnem zavodu v Višnji gori, si namreč vsa ta leta preživela v Metliki. Tu si tudi dočakala zasluženi pokoj.

Ob svojem prihodu v Metliko si se poleg svojega šolskega dela takoj vključila v ljudskoprosvetno življenje. Na bivšem čitalniškem in kasneje na novem sokolskem odru si v teku let izoblikovala okoli 90 večjih in manjših vlog, v katerih so skozi tvojo igralsko bit prepričljivo zaživele številne odrske junakine, ubrane na širok register veselih in trpkih igralskih

JOŽETU STARIHI V SLOVO

Daleč naokrog je odjeknila vest, da je nenadoma umrl vaščan Jože Stariha, katerega so vsi poznali in spoštovali. V prvi svetovni vojni je bil težko ranjen, po njej pa si je dom in družino ustvaril v Dragomlji vasi. Vedno je bil v vrstah naprednih društev. V domači vasi je bil ustanovitelj gasilskega društva in je bil vse do konca življenja častni predsednik gasilcev.

Svoje 5-članske družine ni mogel preživljati, zato je šel pred dolgimi leti v tujino za kruhom. Po ameriških

rudnikih se je mučil 35 let in tam zbolel za boleznijo, ki jo je po upokojitvi prinesel domov. Njegov sin Jože je medtem postal v NOB.

Četudi si je vsa leta tako želel svojih in življenja v domačem kraju, nikoli ni dolgo bival med nami. Po vrnitvi iz Amerike je bolehal, dokler ga zahrbtna bolezen ni za vselej iztrgala iz naše srede. V Dragomlji vasi bomo Jožetu Starihu zelo pogrešali, zato nam bo še dolgo ostal v lepem spominu.

GASILCI

GRADAC: kaj je z vodovodom?

Osrednji problem naselja Gradac, krog in krog obdanega z vodo, a brez pitne vode, je že več let predmet razgovorov na vseh vaških sestankih. Tako so občani tudi na nedavnem zboru, ki ga je sklicala Socialistična zveza, zahtevali odgovor, kdaj bodo začeli graditi vodovod.

Predsednik občinskega odbora SZDL Ivan Zele jim je pojasnil, da so načrti za vodovod že izdelani, da so veljali 10 milijonov in da bi potrebovali za gradnjo vodovoda še okoli 380 milijonov dinarjev. Občina si bo prizadevala v prihodnjem letu zbrati vsaj 60 milijonov, potrebnih za začetek gradnje, vendar nihče ne more zadržno obljubiti, da bo v letu 1966 do gradnje res prišlo, ker v občinskem proračunu silno slabo kaže.

Prebivalci Gradca želijo tudi, naj bi Cestno podjetje postavilo nekaj opozorilnih oz. prepovedanih znakov, s katerimi bi omejili hitrost motornih vozil skozi naselje.

Da le zapade dva palca snega, privlečejo otroci sanke na metliški trg, pa drs, dokler gre navzdol. Kaj pa avtomobili, vozovi in promet? Posnetek je bil narejen 24. novembra 1965 ob 10.30 dopoldne. (Foto: R. Bačer)

krme večja kot lani. Če izražamo vso porabljeno krmo lani in letos v suhi snovi, vidimo, da se je količinsko dvignila za 10 odstotkov. Pri tem se je poraba domače krme dvignila za 18 odstotkov in je krila že 81,2 odstotka vseh potreb (v suhi snovi). Se lani je posestvo z lastno krmo krilo le 75 odstotkov potreb in preostalo količino potrebne krme kupovalo.

V strukturi porabe krme je delež zelene krme in paše še vedno preslabo zastopan, kar ima gotovo glabe posledice za ekonomiko pisanja. Letos v tem pogledu ni bilo dosti narejenega, zato bo zamujen čas težko nadoknaditi.

Kljub vsem prizadevanjem še izguba

Indeksi povprečnih cen prodanih proizvodov se na posestvu kažejo nekoliko drugače kot v zasebnem sektorju, ker so odvisni od tega, kdaj so bili proizvodi realizirani. Vsekakor pa so posebno pri živini razlike v korist posestva manjše kakor pri zasebnem proizvajalcu, ker je bila ukinjena premija. Ker pa predstavlja živina na posestvu glavni proizvod, je jasno, da je še ob povečanju stroškov ekonomski učinek minimalen, saj so se cene povečale samo za 17 odstotkov. Tako je kljub vsem prizadevanjem ekonomsko

stanje na posestvu ostalo skoraj neizpremenjeno. Če bo izguba v letošnjem letu manjša od lanske, bo to predvsem zasluga zadrževanja osebnih dohodkov in zmanjšanja števila zaposlenih.

Ko ocenjujemo poslovanje celotne zadruge za 9 mesecev letos in ga primerjamo z istim obdobjem lani, ugotovljamo porast celotnega dohodka za 19,7 odst. Letni plan celotnega dohodka je pri tem dosežen z 78,7 odst., kar je za 3,7 odst. nad predvidenim planom za 9 mesecev. Poraba materiala je v tem času za 3,6 odst. narasla, porabljen sredstva pa so zaradi povišane nabavne vrednosti trgovskega blaga kar za 23,2 odstotka večja. Zaradi tega je neto produkt za 6,3 odst. manjši od lanskega v 9 mesecih, dohodek za razdelitev pa za 4,4 odst. nižji.

Kljub zadrževanju osebnih dohodkov so ti od lani narasli za 16,5 odst. ali za 17.862.000 din več kot bi smeli. V odnosu na celotni dohodek je predstavljal izguba ob 9 mesecih lani 1,8 odst., letos pa 2 odstotka.

Nagrajevanje po delu še ni urejeno

Poleg vseh ukrepov, ki so jih v zadnjem letu začeli uvajati, pa je ostalo osnovno vprašanje nerešeno: vse leto

od lanske jeseni dalje smo ugotavljali potrebo po izboljšanju sistema delitve osebnega dohodka, ki bi v večji meri spodbujal k odgovornejšemu in kvalitetnejšemu delu na vseh delovnih mestih. Vendar nismo dočakali druge spremembe kot te, da so se več ali manj linearno dvignili povprečni osebni dohodki od lanskih 37.082 din na 45.430 din. Število zaposlenih se je medtem zmanjšalo za 5 odstotkov.

Ob vsem tem je produktivnost padla za 2 odst., rentabilna stopnja pa se je zmanjšala od 11,8 din na 9,5 din neto produkta na 100 din vloženih sredstev. Rentabilna stopnja je v kombinatu Grosuplje npr. 10,2 din v novomeški zadrugi pa 12,5 din. Stopnja ekonomičnosti se je v naši zadrugi relativno še poslabšala: lani je bilo na 100 din porabljenih sredstev doseženih 20,6 din neto produkta, letos pa le 15,2 din.

Če na kratko povzamemo stanje kmetijske proizvodnje v letu 1965 tako v zasebnem kot v družbenem sektorju, ugotovimo, da imamo v reformiranih pogojih gospodarjenja v kmetijstvu komaj polovico slabega začetka za seboj in da se bomo zlasti v letu 1966 morali temeljito pogovoriti o nalogah za rentabilnejšo proizvodnjo. Sedanje stanje nas še zdaleč ne sme zadovoljiti, četudi je bil letos kljub vsemu le dosežen napredek. RADO DVORSAK

Delo še ni povsod merilo osebnih dohodkov

Dohodek in skladi naraščajo hitreje kot osebni dohodki — 208 brezposelnih — Rezerve v večizmenskem delu — V terciarnih dejavnostih je premalo zaposlenih — Iz naših krajev ne bo treba s trehuhom za kruhom, če bo dobro urejena organizacija dela! — Strokovnjak za predavanje, za delo pa ne — Direktorje in vodilne uslužbenke naj kolektiv izbere iz svoje srede.

Gospodarski rezultati tretjega tromesečja kažejo, da so se delovni kolektivi v novih pogojih gospodarjenja dobro znašli, je bila glavna ugotovitev občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta Kočevje, ki je bil 26. novembra. Dohodek gospodarskih organizacij je bil v primerjavi z devetimi meseci lani za 44,4 % večji, čisti dohodek za 48,7 % višji in ostanek dohodka za sklade za 59,2 % višji kljub celo nekoliko nižjemu številu zaposlenih (za 0,1 %). Osebni dohodki so porasli za 43,3 %, kar pa zaradi podražitve osnovnih prehranskih artiklov, kurjave, elektrike in ostalega ne predstavlja višjih realnih osebnih dohodkov.

V poročilu je bilo nadalje ugotovljeno, da skladi podjetij naraščajo zelo hitro, realni osebni dohodki pa stagnirajo. To razmerje je treba nujno vskladiti, se pravi, da ga je nujno popraviti v korist osebnih dohodkov, vendar le za toliko, kolikor so se zvišali življenjski stroški in produktivnost. Vsi osebni dohodki naj bodo v bodoče še dosledneje odvisni od produktivnosti in uspeha posameznega člana kolektiva. Zato pa so še vedno primeri, da nekdo predava pri delavski univerzi o nagrajevanju po delu, ne zavzema pa se dovolj, da bi tako nagrajevanje uvedli tudi v njegovi delovni organizaciji!

208 brezposelnih, podjetja pa delajo v eni izmeni!

Pravilniki o nagrajevanju po delu ne določajo, da je osebni dohodek strokovnjakov odvisen od organizacije večizmenskega dela v podjetju. S tem bi prispevali k večji produktivnosti in nižjim proizvodnim stroškom. Razen tega bi priskrbeli kruh še večim občanom. V občini je sedaj prijavljenih kot brezposelnih 208 ljudi (od tega 149 žena), hkrati pa dela od 18 delovnih organizacij le 7 v več izmenah. Vendar tudi v teh sedmih primerih dela večina zaposlenih v prvi izmeni, v drugi ali morda celo v tretji pa jih dela običajno le malo. Če upoštevamo, da so terciarne dejavnosti (trgovina, gostin, obrt), tudi slabo razvite, potem lahko ugotovimo, da bi bili lahko vsi brezposelni zaposleni. Seveda pa je treba prej izboljšati organizacijo dela in urečiti nagrajevanje tako, da bo vsak dobil osebne dohodke po vloženem delu.

Reelekcija je pred vrati

V kratkem bo potekel zakoniti rok za razpis vodilnih delovnih mest (direktorji, upravniki), na katerih so posamezniki že 8 let. Takih je v občini osem. Bodoče direktorje in ostale vodilne uslužbenke naj bi po možnosti izbral kolektiv iz svoje srede. V zvezi z reelekcijo pa je poročilo ugotavljalo še, da so statuti delovnih organizacij pomanjkljivi, saj jih 28 odst. sploh nima določil o razrešitvi direktorja, 12 odst. pa ne obravnava reelekcije direktorja.

V razpravi je sodelovalo 13 delegatov in gostov. Posredujemo vam nekatere njihove misli.

»Naši največji možje so prišli s podeželja!«

Je poudaril v razpravi Janez Oven iz KGP Kočevje in zahteval, da je treba najboljšim učencem s podeželja omogočiti študij s primerno štipendijo. Zda so srednje in druge šole učencem iz oddaljenih krajev težko dostopne prav zato, ker starši ne morejo sredstev za njihov študij. Tudi večerne šole naj bi ne bile komercialne, ker bi nekaterim spet s tem onemogočili izobraževanje.

»Polovica zaposlenih nima dokončane osemletke«

Je ugotovil Danilo Skulj iz delavske univerze Kočevje ter dodal, da so osnovne šole danes zastavljene, razen tega pa imajo prezahtevne učne programe. Slabo znanje ima za posledico slabšo proizvodnjo, zato se je treba nujno zavzemati, da vsi delavci dokončajo osnovno šolo ter si tako zagotovijo osnovo za nadaljnje splošno strokovno in družbeno izobraževanje.

»Gospodarska reforma naj bi pomagala šolski!«

Je menila Danica Kaplan iz šole Mirka Bračiča, ki je tudi poslanka kulturno prosvetnega zbora republiške skupščine. Nadalje je poudarila, naj bi bila sredstva za izobraževanje v večernih šolah sestavljena iz prispevkov učencev, delovnih organizacij in sklada za šolstvo. Višina prispevkov naj bi bila različna. Učenci, ki po lastni krivdi niso dokončali osemletke, naj bi plačali več. Opozorila je tudi, naj bi bile večerne šole kvalitetnejše.

»Usoda nove šole je v rokah volivcev«

Je poudaril Stane Lavrič, predsednik občinskega odbora SZDL. Sredstva za dograditev prve faze nove šole so namreč zbrana, za dograditev druge faze pa bi bilo treba ponovno uvesti krajevni samoprispevek. Šola pa je nujno potrebna, saj imajo sedanje premalo prostorov, ki so tudi neprimerni, številni otroci naraščajo itd.

»Brezposelnih ne bo, če ukinemo nadure«

Je povedal Franc Skrabec iz Avto Kočevje. Nadur je ponekod še precej, čeprav že zakon predvideva celo samo 7-urni delavnik. Nadalje je poudaril tudi, da »strokov-

njaka, ki pride iz šole, še ni strokovnjak, ker ne pozna še proizvodnje in da je treba upoštevati tudi delovno prakso.

»Ne pride več do večjih zastojev«

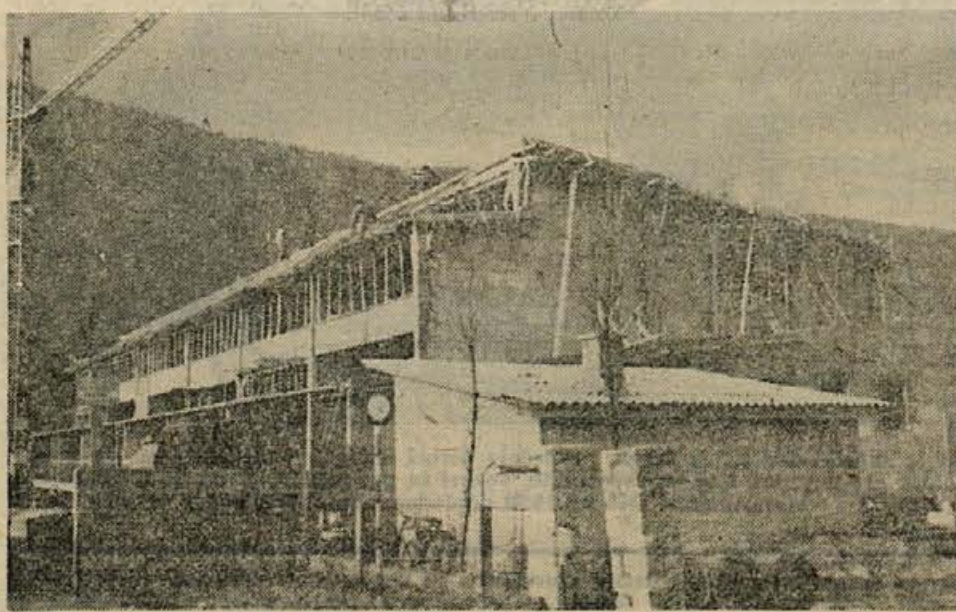
odkar smo organizirali proizvodnjo po fazah, je povedal Emil Krese iz INKOP Kočevje. Oktobra in novembra so celo presežili plan, prej pa pa niso niti dosegali. Poudaril je, da je za njihove izdelke veliko zanimanje, žal pa težko dobijo reprodukcijski material.

»Jaz imam delo, kaj me brigajo drugi«

ne bi smelo biti geslo zaposlenih, je poudaril Ignac Vidrih iz hotela Pugled Kočevje, ko je govoril o nezaposlenih. Nujno je treba razmišljati o boljsem izkoriščanju strojev in ljudi, ne pa dremati na doseženih uspehih. Zgrešeno bi bilo kljub reformi zmanjševati število zaposlenih in proizvodnjo, saj prihajajo iz šol vedno novi ljudje, ki jih je treba zaposliti že iz povsem človeških razlogov, razen tega pa se nezaposleni od vadi dela, lahko postane kriminalci itd.

O reelekciji in rotaciji

sta razpravljala Drago Aupič, tajnik občinske skupščine Kočevje, in Tone Kovačič iz kemične tovarne. Osnovni namen reelekcije in rotacije je, da dobe delovne organizacije take vodilne ljudi, ki jim bodo najbolj koristili. Seveda pa je treba pri tem zelo občutljivo ravnati z ljudmi, ki so doslej zasedali odgovorna delovna mesta in so vse svoje sile vlagali za razvoj svoje delovne organizacije.

Trakt A (prva faza gradnje) nove osemletke v Kočevju bo te dni pod streho. Gradnja prve faze bo veljala predvidoma okoli 227 milijonov dinarjev. Za šolo je doslej zagotovljenih okoli 266 milijonov din (115,3 milijonov din krajevni samoprispevek, 38,1 milijonov din prispevek delovnih organizacij in 112,3 milijonov kredit republiške Splošne gospodarske banke).

Za nadaljnjo gradnjo (druga faza) je že zagotovljenih okoli 38 milijonov dinarjev (ki bodo

ostali od letos zbranih sredstev), manjkajoča sredstva pa bodo predvidoma zbrana tako: polovico s krajevnim samoprispelkom (o tem bodo odločili še bližnji zbori volivcev), polovico pa z najetim kreditom. Po nekaterih dosedanjih predlogih naj bi bil letos krajevni samoprispevek le 3 % od neto osebnih dohodkov, medtem ko je bil doslej 3,5 %, plačevali naj bi ga tudi obrtniki in svobodni poklici. Z dograditvijo šole bo v Kočevju mogoče enainpol izmenjski pouk.

Vrtnarija in čevjarstvo v likvidaciji

Na zadnji seji je občinska skupščina Kočevje sklenila, da prideta v redno likvidacijo Vrtnarija Kočevje (v njenem sklopu je bil tudi Pogrebni zavod) in Čevjarstvo.

Likvidacija Vrtnarije je bila utemeljena s tem, da je njena sedanja lokacija zaradi urbanističnih koristi v centru mesta neprimerna (tu bo novi šolski center in stanovanjska) in ker je sedanji glavni rastiščnjak dotrajal ter bi ga bilo nujno popraviti, za kar bi potrebovali 30 milijonov din, ki jih pa podjetje nima. Vrtnarija ni poslovala z izgu-

bo, ustvarjala pa tudi ni več je akumulacije. Delovna skupnost Vrtnarije, ki šteje osem članov, se je odločila, naj podjetje preneha posloovati, če bo za večino članov priskrbljena zaposlitev. Vrtnarska dejavnost in pogrebna služba pa ne bosta zamrli, saj je že zaprosil za zasebno vrtnarsko obrt Rudolf Murovič, dosedanjí upravnik Vrtnarije.

Čevjarstvo je imelo leta 1957 14 zaposlenih, zdaj pa sta redno zaposlena le dva. Ta obrt je torej močno nazadovala, razen tega so imeli zaposleni nizke osebne do-

hodke, v prvem polletju pa je imelo podjetje celo nekaj primanjkljaja. Tako bo tudi čevjarstvo spet prišlo v zasebne roke, kar je doslej že precej gostišč, »Fotolika«, frizerji in »Krojaštvo«.

Pet komisij za razpis direktorjev

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji imenovala po tri člane v komisije za razpis mest direktorjev v gospodarskih organizacijah »Hotel Pugled«, Pletiljstvo, Usluga, Lesna industrija in Komunala.

VIMOLJ:

kaj z učenci in s šolo?

V Vimolju je bila nekaj tednov pred konferenco krajevne organizacije SZDL tribuna o gospodarski reformi, na kateri so obravnavali predvsem zadeve s področja kmetijstva in gozdarstva ter odkupa in kooperacije. Prav zato je bila verjetno na konferenci SZDL nekoliko slabša udeležba, saj so vaščani že takrat razpravljali o vseh svojih glavnih problemih. Razen že navedenega in škode po divjadi je za območje Vimolj osrednje nerешeno vprašanje: kaj z učenci in šolo. V Vimolju je namreč nepopolna osemletka. Starši mlajših otrok želijo, da bi bila tu še naprej šola starejših otrok pa naj bi jo ukinili in vozili otroke v eno popolnih osemletk. Ker je otrok tu malo, ni mogoče ugoditi obema zahtevama, saj bi bilo za njuno uresničitev potrebnih precej več sredstev. V občini je še

■ V POČASTITEV PRAZNIKA je bila v Domu telesne kulture prirejena razstava fotoamaterjev pod geslom »Kočevje in Kočevska«. Razstavo so pripravili člani domačega kluba fotoamaterjev v sodelovanju s turističnim društvom, ki je prispevalo tudi nagrade za najboljše turistične posnetke. Doslej si je že veliko število občanov ogledalo razstavo.

■ V PODGORSKI ULICI je bil v petek opravljen tehnični preizkus drugega stolpiča. Stolpič je bil že dalj časa gotov, ni pa bil vseljiv zaradi dobave parketa. Zastopniki kolektivov, ki so kupili stanovanja, so se že naslednji dan sestali in prevzeli ključke. Te dni se novi stanovalci selijo. Tudi gradnja tretjega stolpiča v isti ulici lepo napreduje.

■ ZA PRODAJO so pričeli zidati še en stanovanjski stolpič v bližnji gimnazije, katerega gradilo SGP Zidar. Glede lokacije je bilo mnogo prigovorov, toda urbanistični načrt ima svoje zahteve, ki so tehtnejše kakor želje posameznikov.

več enakih primerov, denarja za njihovo rešitev pa trenutno ni. saj že sedanji prevoz otrok velja okoli 30 milijonov din. Nadalje so na konferenci razpravljali še o komunalnih vprašanjih in delu krajevne skupnosti.

Znižani davek

Po občinskem odloku je znašal doslej prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja 6,8 odst., občinska skupščina Kočevje pa je na zadnji seji odločila, da stopnjo zniža na 5 odst. Ta prispevek je dohodek občinskega proračuna, po novi stopnji 5 odst. pa so ga v skladu s priporočili republiških organov obravnavali že od 1. avgusta letos dalje.

Avto do Črnega potoka

Tudi v Kočevju imamo solski avto, ki vozi soljare iz Livold do Kočevja vsak dan ob 7.30 uri in obratno progo Kočevje — Livold — Mozelj z odhodom iz Kočevja ob 13. uri.

Po mnenju vaščanov Črnega potoka pa bi lahko avto v zimskem času pot podaljšal do Črnega potoka ali vsaj do Zajčjega vrha, oddaljenega le 1,5 km od Livolda. S tem bi bilo ustrezno otrokom, ker jih na poti večkrat zmoči dež ali sneg, potem pa morajo zaradi prehlada nekaj dni ostati v postelji in zamude pouk.

Ker pa popoldanski avto iz Kočevja otroke že zdaj pripelje do Črnega potoka, gre torej le za to, da bi jutranji avto prišel v vas. Ali bi lahko telji občanov ustregli? A. S.

200.000 din škode

Milan Terdon iz Predgrada se je 23. novembra ob 8.30 prevrnil z avtom na Roški cesti v Kočevju. Pri lovski koči ga je na zasneženi cesti začelo zanašati, da je zadel v občinski kamen in se prevrnil. Na avtu je škode za 200.000 din.

STARI LOG: zaostala pošta

Člani SZDL z območja loga so na konferenci najbolj kritizirali dostavo pošte, ki je zelo neravna v snovem vremenu čakajo nanjo tudi po 3 in več dni. Stari log spada pod pošto Hinjs. Vaščani so predlagali, naj bi v Starem logu imeli poštni nabiralnik in nekoga, ki bi pošto pobiral, oddajal in razdeljeval. Vnili so, naj bi ta posel prevzel nekdo izmed vaščanov ali pa mlekar KGP.

Poudarili so še, naj bi KGP opremilo prostor za zobno ambulanto, ki bi delala vsaj enkrat na teden. Pohvalili so, da se je položaj v njihovi šoli izboljšal in da se otroci že več nauče, vendar naj bi še zmanjšali število ur za telesno vzgojo in povečali število ur za ostale predmete. V razpravi so se dotaknili še izdajanja gradbenih dovoljenj za vasi.

KOČEVJSKE NOVICE

Vsi volivci so člani SZDL

■ V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE je krajevna organizacija SZDL v Grčaricah vabila 11 mladincev. O pomenu in vlogi SZDL sta govorila Franc Siga in Niko Grbec. V Grčaricah in Grčarskih Ravnah so že vsi volivci člani Socialistične zveze.

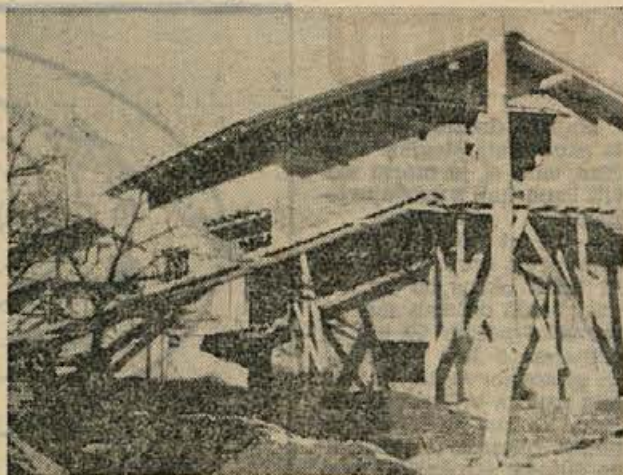
■ NI BOJAZNI, DA BO SOLSKI avto, ki vozi iz Grčaric v Ribnico, prenehal voziti med šolskimi počitnicami. Sprito govorijo in domnevajo, da bi potniki za nekaj časa ostali brez avtobusa, se je svet krajevne skupnosti v Grčaricah pozanimal pri SAP Ljubljana, kaj je s stvarjo. V ljubljanskem transportnem podjetju SAP so obljubili, da bodo vlogo iz Grčaric pri sestavi voznega reda upoštevali.

■ ZA POPLAVLJENCE SO OBČANI območja Grčaric do teh

dni zbrali raznega blaga in denarja za več kot 100.000 dinarjev. Terezija Grivec si na pobudo občinskega odbora Rdečega križa Ribnica še posebno prizadeva v akciji.

■ PRI NEKDANJI ZAGI v Grčaricah je ostal nepokrit bazen za vodo. Ker je bila nevarnost, da bi v njem kdo utonil, ga je gasilsko društvo preuredilo. Izčrpali so vodo in bazen očistili. Začasno so ga pokrili z jamskim lesom, prihodnje leto pa ga nameravajo s pomočjo gozdnega obrata pokriti z betonsko ploščo. Bazem bo hkrati rezervoar vode, ki jo bodo potrebovali ob morebitnih požarih.

NORBERT CERNE

Na Pakiževih njivah v Ribnici je včasih rasel krompir in fižol, zdaj pa je tu kar cela ulica zasebnih hiš. (Foto: Jože Primec)

Človek in gozd v preteklosti

Sredi septembra se je na Grmadi sestala 60-članska sindikat gozdnega obrata v Ribnici. Odbor je odločil, da posveti ta dan spoznavanju odnosov do gozda v preteklosti. O tem je imel posebno predavanje član sindikata.

S turističnega Grmada si je kolektiv ogledal skoraj vso suhoro-barsko deželico. Bil je na kraju, od koder so naši očeti opozarjali na nevarnost, ki je grozila od Turkov. Nešteto krat je gozd rešil človeka, bil pa mu je za ogenj in skrivališče.

Dobra volja, veselje in prava ribniška šegavost so prišli, ko so člani kolektiva dobili izdelke suhe in lončarske robe. Vsak je dobil v roke sleseno žlico, včasih al manjšo lončeno skladlo.

in konjička ali petelinčka, »k« v rit piskaa. »Ujel so potlej, odkur prav ribniška himna: — od šruocjih uist smo mjero vzeli, pa žlice daljati začeli. — Nekdo je vzklilni: »Tudi žlica je iz gozda!« Lončene sklode tudi ne bi bilo, če ne bi gozd dal drv, da bi glineno sklode žgali. Zatem se je oglašila ribniška »pajama«.

Vsako je vzel leseno žlico, sklode in piščalko domov za spomin, ženskam pa so bile bolj všeč lesene majolke. Prenekateri, ki so domov v nahrbtnikih nosili lončene sklode, so prinesli samo črepinje in — kriva je bila seveda majolka, lesena žlica pa je ostala cela.

NANDE NADLER, dipl. inž. gozdarstva

V času od 8. do 23. novembra je bil v Grčaricah šiviljski tečaj, katerega je obiskovalo 22 deklet in žena. Tečaj sta organizirala ribniška delavska univerza in tovarna šivalnih strojev Bagat iz Zadra. Tečajnice so bile zadovoljne in se za pouk lepo zahvaljujejo. (Foto: Drago Mohar)

DROBNE OD TU IN TAM

■ IZ PODKLANCA DO SODRAŽICE je 7 km, iz Globeleja in Zimaric pa malo manj. Prebivalci teh vasi si že več let želijo avtobusne proge, posebno v zimskem času. Šolarji morajo vsak dan peš v šolo do Sodražice, kar je za otroke gotovo prenaporno, pa še nevarno zaradi divjadi. Tudi otroci z Gore morajo v Sodražico peš, ker je jutranji avtobus zanje preozgojen, pač pa se lahko iz šole domov peljejo.

■ VODSTVO OSNOVNE šole v Sodražici je hotelo organizirati večerno šolanje za odrasle občane, ki nimajo končane osemletke. Pobudo so dali mladi delavci, zaposleni v Torbici. Šola se je začela, a kmalu tudi končala, ker je bilo med slušatelji premalo resnosti.

■ PRED KRATKIM JE GOSTOVAL v Ribnici znani Slovenski oktet. Kakor vselej, je tudi tokrat navdušil poslušalce. »er je koncert s pevske platit tako lepo uspel, je »koda, da je bila udeležba tako slaba. V Domu Partizana se je zbralo okoli 130 ljudi — kaj malo za Ribnico s tolikimi prebivalci. Gotovo bi priznani pevci zaslužili mnogo večjo pozornost!

■ V NOCI od 29. na 30. NOVEMBER je bilo vromljenje v gostišče »Pri Cenetu« v Ribnici. Tat je nameraval odpreti blagajno, a se je ušel. Dobil je le nekaj drobnjca, zato pa je odnesel magnetofon. Že drugi dan zjutraj pa so miličniki tatu izsledili. Bil je neki postopač, ki se je brez zaposlitve klatil po mestu. Gostišču so ukradeni magnetofon vrnil.

■ ŽE NEKAJ ČASA SO V RIBNICI nekatere gostilne po en dan v tednu zaradi čiščenja zaprte, le restavracija obratuje brez prestanka.

■ PREZGODNJI SNEG JE nekatere kmetovalce presenetil, tako da niso oskrbeli dovolj nastilja za živino. Poljski pridelki pa so povsod pospravljeni. Zgodnja zima je marsikateremu kmetovalcu tudi onemogočila oranje.

Fiat podrl upokojenko pri Nemški vasi

23. novembra ob 06.50 je v Nemški vasi fiat Lj 190-31, ki ga je upravljal Mirko Oranek iz Ribnice, podrl Marijo Tanke, upokojenko iz Nemške vasi. Tudi tej nesreči je botroval sneg. Ponesrečeno so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Mali log se je spremenil

Mali log šteje 60 hiš, prebivalcev pa je manj, kot jih je bilo pred vojno. Precej mladih se je po vojni odselilo v druge kraje, zadnje čase pa odhajajo v tujino.

Zaradi slabe zemlje je pravih kmetov zelo malo in je večina takih, ki so v službah, razen tega pa še kmetujejo. Precej je zaposlenih v podjetju Smreka v Travniku ali pa delajo v gozdovih, medtem

ko doma pridelujejo predvsem krompir, ker žita slabo uspevajo.

V povojnih letih je v vasi čutili velik napredek. Mnogi so popravili hiše, vse več je kosilnic, motornih žag in drugih strojev. Radio imajo že skoraj v vsaki hiši, prvi televizor v vasi pa je nameščen v vaški gostilni.

Ljudje mnogo bolj žive, kot so nekoč in tudi oblečeni so lepše. Mladi se tega ne zavedajo. Koruzni močnik in žganci, ki so bili nekoč vsak dan na mizi, se danes umikajo sodobni prehrani. Zanimivo pa je, da dočakajo ljudje v tej vasi visoko starost. Trenutno je najstarejši vaščan France Mohar, ki ima že 91 let.

»MEDVEDJE SO NAM ZRASLI ČEZ GLAVO...«

Medvedje v okoliških gozdovih Sodražice in na področju Slemen so že kar vsakdanja stvar. Sprehajajo se po cestah in poteh kot da bi vedeli, da se jih ne sme nihče lotiti. Ljudje niso več varni in pravijo, da so jim medvedje zrasli že čez glavo. K. O.

SPOMINU dr. JANEZA ORAŽMA

Teško je bilo slovo Ribniške doline ob grobu dr. Janeza Oražma, dolgoletnega okrajnega zdravnika v Ribnici. Bil je eden redkih ribniških izobražencev, ki je svoje življenjsko delo posvetil ožjim rojakom. V svojem odgovornem poklicu ni poznal oddiha, zlasti pred in med zadnjo vojno, ko je bil priključen ribniškemu zdravstvenemu področju tudi hriboviti svet preko Loškega potoka do Cabra, vsa Slemena in Struge v Suhi krajini. Na tem ozemlju delujejo danes tri ambulanse s petimi zdravniki, Struge pa so priključene Kočevju.

Doma iz neimovite hiše v Gorici vasi, je v deških letih odšel na novomeško gimnazijo, ker je bila Ljubljana zanj predraga. Po maturi ga je vzel oče s seboj na Dunaj, da se je vpisal na univerzo, oče pa je čez zimo pekel kostanj po mestnih vogalih. Že je bil sin Janez pred zadnjimi izpiti, da postane zdravnik, ko ga je zgrabila vihra prve svetovne vojne in ga odločila kot vojnega ujetnika v Rusiji. Srečno je preživel trdote in napore ruske revolucije in šele leta 1922 se mu je posrečilo do Vladivostoka, kjer se je vkrcal na jugoslovansko ladjo in prijel v domovino. Ostal je zvest svojemu življenjskemu cilju in šele po dolgi in hudih letih zdomarstva je dokončal svoj študij in postal zdravnik.

Dovolj mu je bilo tujega sveta in kot pristni Ribničan je imel samo eno željo, da posveti svoje delo in sposobnosti svojim rojakom na rodni grudi. Prevzel je težavno in naporno službo okrajnega zdravnika v Ribnici ter ji posvetil vse svoje znanje in bogate življenjske preizkuš-

nje prav do zadnjih let, ko ni nič rad odšel v prezasluzeni pokoj. V svojem poklicu je bil izredno vreden, za svoje odgovorno delo je iskal zadoščenja le v lastni zavesti. Nešteto primerov je znanih, ko je potrebnemu bolniku nudil poleg pomoči tudi sredstva za zdravlila in okrevanje. Po svojem mehke-

značaju je bil globoko čuteč, v svojem vedno šaljivem obdrevanju ni poznal grobe in žal besede. Zato je užival nedeljeno zaupanje dakeh naokoli in bolniku je večkrat bolj zalegla njegova spodbudna beseda kakor draga zdravila, kar je bilo o njem obče znano.

Koliko pomeni človek, ki resnično čuti z ljudmi in to polnjuje svoje odgovorne dolžnosti do sočloveka z ljubeznijo in globokim razumevanjem, je pokazal pogreb velikega pokojnika, kakršni Ribnica še ni doživela.

Naj bo zaslužnemu velikomu sinu Ribniške doline rodna gruda, ki jo je ljubil s vsem srcem — lahka!

J. T.

AVTO SKOČIL V BISTRICO

Emil Troha (38) iz Prezida, občina Čabar, se je 30. novembra ob 22.30 s sopotnikom Dragom Lenassijem peljal s flicom iz Kočevja proti Ribnici. Ker je precej snežilo, ker ni poznal ceste in ker je verjetno vozil nekoliko prehitro, se je na mostu v Gorici vasi, kjer je oster desni ovinek, zaletel v leseno ograjo mostu, jo podrl in z avtom vred padel v potok Bistrico. Voznik in sopotnik nista bila ranjena. Brez večjih težav sta prišla iz avtomobila, ki je imel pod vodo komaj del koles, ker se je ustavil prav na dračju, ki se je nahajala ob ogradiju mosta. Z nekim avtomobilom, ki sta ga usta-

vila, sta se odpeljala v Kočevje, kjer sta na postaji Ljudske milice prijavila nesrečo. Medtem pa so ljudje opazili avto v vodi in prijavili nesrečo Ljudski milici v Ribnici, ki je le kake pol kilometra od kraja nesreče. Komissija, ki je prišla iz Ribnice na kraj nesreče, ni našla nobenega ponesrečenca, zato so člani domnevali, da je soferja flicke in morebitne sopotnike odnesla Bistrica. Začelo se je iskanje spomene srečencev, ki je trajalo do naslednjega dne do dveh jutraj — medtem pa sta bila oba neposkodovana v Kočevju.

Na vozilu je škoda za okoli 100.000 din.

VP iz Ortneka

Podpis V. P. lahko kaj pogosto zasledite v našem listu na ribniški strani, še pred tem pa se je redno pojavljal na straneh kočevskih Novic. Zda je verjetno veste, da je to dopisnik iz Ortneka pri Ribnici — Vladimir Prezelj, naš neumorni sodelavec, ki zna zelo dobro izbrskati iz drobne, nepomembne vsakdanjosti na vasi zanimive, čeprav za marsikoga nevažne novice in vesti.

Skoro povsod je kdo, ki se zanima za življenjski utrip kraja, ki je pobudnik skoro vsake akcije, ki pušča vnevar svoje zasebne koristi, kajder gre za koristi širšega kroga občanov, celotnega področja. To je za ortneški konec Vladimir Prezelj, človek, ki je pred dobrima dvema letoma za vedno odločil rdečo kapo železničarskega prometnika in se preselil v novo hišico v strmini nad železnico. Le-tej, železnici, je služil od leta 1928, ko je kot mladi prometnik prišel iz Ljubljane v Ortnek, našel tu svoj novi dom, se zli s krajem in z ljudmi.

Vrsto let je bil aktiven občinski mož v občini Lašče, kasneje v Ribnici, predvsem pa je z dušo in telesom turistični delavec, navezan na domače turistično društvo in koč na Grmadi nad Velikimi Poljanami.

Klepetava v hladni delovni sobi, pogledi pa naga begajo skozi okno v dolino, kjer po cesti drvi avtomobili, po progi, z novo cesto ne-

koliko odrinjeni stran, pa počasi prisopihajo tovorni vlak. In spoznam, da v sobesedniku železničarska duša le še ni popolnoma zamrla, še se mu zaiskri oko ob pogledu na vlak.

— Ko sem kot mlad prometnik prišel 1928. leta v te kraje, sem se

najprej predstavil velikopoljanskega župana Andoljške. Pozanimal se je, kaj me veseli in ko sem povedal, da mi »leži« turizem, je vzradoščeno dejal, da je treba razviti naš Triglav, Grmado nad Velikimi Poljanami, kamor so že tedaj kaj

radi zahajali izletniki iz Ribnice in drugod. Pričeli smo razmišljati o gradnji koč, vendar se je stvar zavlekla do vojne, v letih po osvoboditvi pa smo z akcijo nadaljevali. Pred desetimi leti smo končno ustanovili turistično društvo, v katerem sem ves čas tajnik. Predsednik društva je Lofze Skulj z Močil, upravnik doma na Grmadi pa je Skrlac.

— Dom na Grmadi, od koder je čudovit razgled na vse strani, tja do planin, ob lepih nedeljah sprejme številne turiste, že zdaj pa mislimo na preureditev, nadzidavo in ureditev ležišč. Za to pa trenutno ni sredstev in tudi za naprej slabo kaže...

Besedujeva o »semogočem«. Tudi o tem, kaj vse se je v zadnjih 38 letih, kar živi tu, spremenilo v Ortneku. Spremembe je precej, se zamisli, predvsem pa so se spremenili ljudje, drugače pojmujejo življenje in čas, skušajo se prilagoditi novim razmeram, hitrejšemu tempu življenja. Mladina odhaja v službe, adoma.

Preidena na vojno, na tiste čase, ko so ga vlačili po zaporih in taboriščih, pa na zdanje čase, ko se spominjamo dvajsetletnice osvoboditve. Tudi v teh krajih so prispevali svoj del k proslavam, na Zukočem pod Grmado pa so odkrili spominsko obeležje padlim. In kakor marsikdo drugod je bil tudi tu tov. Prezelj eden glavnih pobudnikov za akcijo.

F. GRIVEC

50 LET S KROŠNJO PO SVETU

France Klun, po domače Potočanov oče iz Zamostca pri Sotradiči praznuje prav na dan republike — 29. novembra rojstni dan. Tega dne letos je Potočanov oče napolnil 90 let. Nihče mu ne bi prisodil tolikih krizev, saj je njegov korak še trden, ima še dober sluh, vid in bister je

mu je zvesta družica vsa ta dolga leta. Ker je bila hišica lesena, sta si zgradila novo, lepo zidano hišo. V zakonu se jima je rodilo 8 otrok, od teh je 6 še živi. Leta 1914 je šel Potočanov oče na vojsko, 22. marca 1915 so ga Rusi ujele v neki trdnjavi v Galiciji in odpeljali v Taškent. Do

Majhna družina ni mogla preživljati številne družine, zato si je moral služiti kruha tudi s krošnjarjenjem. 16 let mi je bilo, ko sem prvič oprtal krošnjo, ki tehtala okrog 50 kg. Po avstrijskih deželah sem jo prenašal polnih 50 let, če odštejem 3 leta vojašine in svetovno vojno, pa pol leta zapora v Gradcu, leta 1940, ko me je Hitlerjeva oblast okradla do zadnjega šilinga. Krošnjariji sem od spomladi do jeseni, v zimskem času pa sem delal vitre. Ko sem prenehal krošnjariti, sem začel izdelovati košare in druge pletarske izdelke. Te umetnosti sem se navadil od brata in sestre. S tem pa se tudi preživljam. Saj rečem, ni tako slabo ker sem vajen skromnega življenja, vendar bi bil vesel vsaj skromne pokojninice.

— Ali ste bili kdaj v življenju bolni? — V bolnišnici sem bil dvakrat. Enkrat so me operirali na mehurju, drugič pa sem bil tam zaradi zlomljene noge. Drugače nisem bil nikoli bolan.

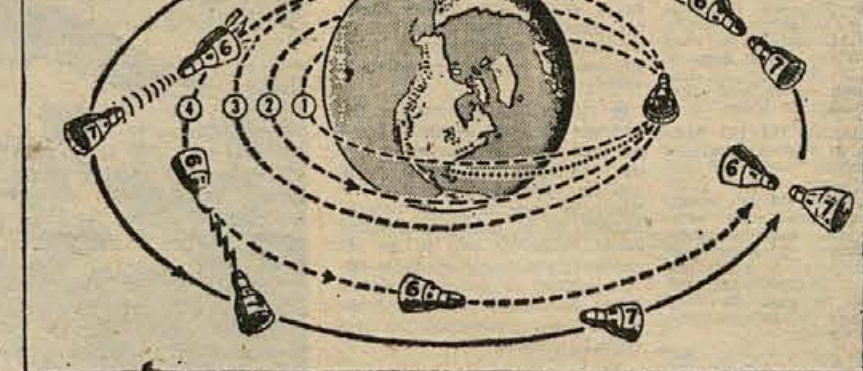
— Vaš recept za dolgo življenje? — Predvsem zmerno življenje! Jej in pij kolikor je potrebno in nikoli ne pretiravaj. Bodi zmiren tudi pri kajenju.

— Kdaj vam je bilo najhujše in kdaj najlepše v življenju? — Najhujše je bilo, ko sem moral zapustiti družino in oditi na vojsko, najlepše pa pred dvema leti, ko sva z materjo praznovala 60-letnico skupnega življenja.

Se in še sva razpredala misli in obujala spomine na dolgo prehojeno pot. Povedal mi je, pritrčila pa je tudi žena Ivana, da se niti enkrat nista resneje sporekla. Zvedel sem tudi, da je še vedno aktiven član gasilskega društva Zamostec, kamor se je včlanil leta 1899. V gasilskem društvu je bil tudi funkcionar. Pregledoval sem račune, mi je pripovedoval.

Ob lepem življenjskem jubileju naše prisrčne čestitke in želje za čvrsto zdravje tudi v bodoče, da bi bil še dolgo član gasilskega društva in da bi spletel še veliko košar!

K. ORAZEM

SESTANEK V VESOLJU: Medtem ko sovjetski znanstveniki proučujejo podatke z njihove avtomatske vesoljske postaje »Luna 8«, ki so jo poslali na Mesec, poročajo iz Houstona v ZDA o poletu vesoljske ladje »Gemini 7«, v kateri potujeta okrog zemlje astronauta Frank Borman in James Lovell. Čez nekaj dni bodo izstrelili še eno vesoljsko ladjo z astronautom Schirro in Staffordom. Njuna ladja, »Gemini 6«, bo s pomočjo raket povečevala svojo krožno pot okoli zemlje (pik-

časta linija) in se tako vedno bolj približevala »Gemini 7«. Ladji bosta videli drugo drugo na radarskem zaslonu, astronauta pa bosta lahko opazovala svoja sopotnika v vesolju tudi s prostim očesom. Ladji se bosta približali — tako upajo — druga drugi na nekaj metrov razdalje. Po dveh dneh se bo »Gemini 6« vrnila na zemljo, Borman in Lovell pa bosta ostala v vesolju vsega skupaj 14 dni, da bi se lahko dalj časa prenašala breztesnost.

Novo slikanico

ki bo pritegnila zanimanje mladih in starih bralcev, bomo začeli objavljati čez nekaj tednov! Ne zamudite njenega začetka; čimprej si naročite DOLENJSKI LIST na svoj domači naslov! Naročnino za vas ima vaš pismošoj, lahko pa si naš pokrajinski tednik naročite tudi z dopisnico, ki jo pošljite na naslov: Uprava Dolenjskega lista, NOVO MESTO, p. p. 33.

STOTISOČI UŽIVALCI MAMIL

V pred kratkim izdanemu poročilu OZN je rečeno, da je danes na svetu nekaj sto tisoč ljudi, ki uživajo mamil. Iz odgovorov, ki so jih prejeli na anketo, je razvidno, da živi v Zahodu. Nemčiji 4367 registriranih narkomanov, v Španiji 1588, v Veliki Britaniji 783, v Holandiji 410, v Italiji 201, v Avstriji 63, na Poljskem 515 itd.

»400 NAROČNIKOV BOMO PRIDOBILI!«

— tako nam je v ponedeljek zjutraj izjavilo 8 pismošoj krške pošte, ko smo jih obiskali na delovnem setanku in se pomenili z njimi o nadaljnjem uresničevanju našega znanega gesla: V VSAKO HISO DOLENJSKI LIST! »Vsak jih bo dobil vsaj 50!« so nam dejali — in kar verjamemo jim, saj so pogumni fantje, ki se spoznajo na svoje delo. Želimo jim suhe ceste in lepo vreme pri izvrševanju naporenega in odgovornega dela! (Foto: Miloš Jakopeč)

JEANNE NI VEČ SAMA

Od 865 tisoč otrok, kolikor se jih v enem letu rodi v Franciji, je več kot 51 tisoč nezakonskih. Pred petimi leti so z zakonom izenačili pravice mater z nezakonskimi otroki s pravicami, ki jih imajo poročene matere. Se vedno pa je ostal neresen problem, komu zaupati otroke v času, ko so te matere na delu. V vsej Franciji je samo okrog 20 jasli, zavešč in materinskih domov.

Zaradi tega se je pred kratkim v Nici zbralo več kot 300 mater nezakonskih otrok. Sklenile so, da ustanovijo svoj sindikat, ki se bo boril za njihove pravice, ustanovljaj jasli in zavetišča in pomagaj ženam, ki so v moralni nevarnosti, da zapadejo prostitutici.

Na sestanku je več žena opisalo svoja doživljanja. Jeannine primer pa je v mnogim tipičen. Jeanne, lepa 25-letna črnolaska, je pred tremi leti v nekem letovišču spoznala privlačnega mladeniča. Med njima se je razvila ljubezen. Jeanne je delala v neki parfumeriji in sanjarija o sreči. Resničnost pa jo je razočarala. Njen ljubimec je izginil, ko je izvedel, da je Jeanne za nosila. Starši so jo zapodili iz hiše, njen delodajalec jo je odpustil. Obupno se je borila, da ohrani otroka, ki ga je nosila pod srcem. Odpeljala se je v Toulouse, pozneje v Lyon in naposled v Marseille, kjer je rodila deklico.

»Ko sem zapustila poročnišnico,« se spominja Jeanne, »sem čutila, kot da sem sama na oceanu. Ničesar nisem imela, nobenih sredstev. Dve ženi, ki sem ju spoznala na cesti, sta mi obljubili delo. Toda že naslednjega dne sem razumela, za kakšno delo gre: za prostitucijo. Prej bi začela prosjati, kot da bi se vdala prostitutici.«

Dolenjskaško »jezero« blizu Ribnice se pojavlja vsako jesen in pomlad, pa tudi v letošnji predzimi ni zatajilo ... (Foto: Jože Primc)

ODLOČITE SE TUDI VI: naročite si Dolenjski list na svoj naslov!

NE ZAMUDITE!

V kratkem bomo začeli objavljati v našem tedniku novo POVEST, vsak teden pa vam bomo pripravili tudi celo stran zanimivih črtic, zgodb in drugih pripovednih sestavin. Poleg kar največjega števila pravic in vesti iz domačih krajev poslej še: STRAN ZANIMIVEGA BRANJA ZA VSAKO DOLENJSKO DEVIČKO!

Recite zato tudi vi: V VSAKO HISO DOLENJSKI LIST!

SMEH STOLETIJ

Nadobudni pesnik je poslal Lichtenbergu debel zvezek »Pomladnih pesnikov« v oceno. Ob enem ga je prosil, naj napiše priporočilo, da bi mu jih tiskali. Ko je čez nekaj časa prišel h kritiku, je samozavestno vprašal:

»Ali niso moji verzi res posrečeni in nežni kakor pomlad?«

Kritik mu je odgovoril:

»Preveč so nežni, moji fant. Bojim se, da ne bodo prenesli ne prvega sončnega žarka, ne pritiska tiskarskega stroja.«

K pruskemu ministru Hardenbergu je prišel prošilec, ki je imel smolo, da je bil funkcionar prav tisti dan silno zaposlen. Vendar je vztrajal in vztrajal, da bi ga minister sprejel. Nazadnje je vratarju dejal, da bo rekel ministru eno samo besedo. Tedaj ga je minister sprejel.

»Dobro,« je rekel, »toda samo eno besedo.« Prošilec je hip premišljeval, nato pa pomolil prošnjo pred ministrom in rekel:

»Podpis!«

Hardenberg je prošnjo ugodil.

Leta 1812, ko so se Napoleonove vojske valile preko Nemčije v Rusijo, so se mnogi ball, kaj bo potem, ko se bodo vsi ti ljudje vračali domov. Goethe, ki je nekje slišal tako jadikovanje, je dejal:

»Počakajte najprej, da boste videli, koliko jih pride nazaj!«

Berlinski kipar Schadow je bil precej brezobziren z mladimi ljudmi, ki so brez talenta silili v umetnost. Nekega dne mu je tak »kipar« pokazal svoje zadnje delo.

»Ali si to sam napravil?« ga vpraša Schadow.

»Sam, mojster,« odvrne mladenič z velikim upanjem.

»Res sam?«

»Res, sam!«

Po dolgem molčanju pa kipar meni:

»No, torej lahko postaneš — lončar!«

— Ste prepričani, da Alaina ne bo? — Tega se bojite? Zakaj? — Ljubosumen je. — Nobenega razloga nima, da bi bil ljubosumen name. — Ljubosumen je na vse moške.

S čudnim glasom je dodala:

— Saj ima prav.

— Kaj hočete reči?

— Da ima do tega pravico.

— Vas ljubi?

— Mislim da. Vem, da tega nisem vredna, ampak ...

— Se zares nečete uvesti?

— Kdo pa ste?

— Komisar Maigret s Sodne policije v Parizu.

— O vas sem že slišala. Kaj počnete tukaj?

Zakaj naj bi ji ne povedal odkrito?

— Prišel sem po naključju, na obisk k prijatelju, ki ga že leta nisem videl.

— Vam je on povedal zame?

— Ne. Srečal sem tudi vašega prijatelja Alaina. Pravzaprav sem nocoj povabljen na njegov dom.

Sprevidela je, da ne laže, vendar se zmerom ni bila pomirjena. Kljub temu je potegnila k sebi stol, ne da bi se usedla takoj.

— Če ta trenutek Alaina še ni v tiskih, pa mu grozi, da ga vsak čas doleti kaj takega.

— Zakaj?

Po tonu, s katerim je izrekla to besedo, je sklepala, da ji je že znano.

— Nekateri menijo, da je on nemara tisti človek, ki ga iščejo.

— Zaradi hudodelstev? To ni res. Ni bil on. Nobenega razloga ni imel, da bi ...

Segel ji je v besedo in ji pomolil anonimno pismo, ki mu ga je prepustil sodnik. Prebrala ga je z napetim obrazom, z namrščenimi obrvmi.

— Le kdo je to napisal?

— Kakšna ženska.

— Da, in gotovo kakšna, ki stanuje v tej hiši.

— Zakaj?

— Ker nihče drug o tem nič ne ve. Poprej bi prisegla, da celo v hiši nikomur ni znano, kdo je on. To je maščevanje, grdobija. Alaina bi nikoli ...

— Usedite se.

Zdaj je se slednjič le usedla in si skrbno prekrizala konca halje nad golimi nogami.

— Ste že dolgo njegova priateljica?

— Nič se ni obotavljala.

— Osem mesecev in en teden.

Toliko da se ni nasmehnil nad to natančnostjo.

— Kako se je začelo?

— Delala sem kot natakarica v Kavarni pri pošti. Včasih je popoldne prišel tja, se zmerom usedel na isto mesto poleg okna, od koder je

gledal mimo gredeče ljudi. Vsi so ga poznali in ga pozdravljali, vendar ni rad začel pogovora. Čez nekaj časa sem opazila, da mi z očmi sledi.

Naenkrat ga je pogledala izzivalno.

— Ali res hočete vedeti, kako se je začelo? Naj bo! Povedala vam bom in boste videli, da to ni človek, za kakršnega ga imate. Nazadnje je včasih prišel zvečer na kofarček. Nekega dne je ostal, dokler nismo zapirli. Mene je bolj imelo, da sem se iz njega norčevala, ker je delal tako velike oči, ki so me povsod zasledovale. Tisti večer sem imela zanj sestanek z vinotičem, ki ga boste gotovo srečali. Zavila sva na desno po tisti uličici in ...

— In kaj?

— No, ustavila sva se pač na neki klopi na Martovem polju. Se razumeli? To nikoli ni trajalo dolgo. Ko je bilo končano, sem odšla sama čez trg, da bi se vrnila domov, in takrat sem za seboj zaslišala korak. Bil je doktor. Nekoliko me je postalo strah. Obrnila sem se in ga vprašala, kaj od mene hoče. Bil je ves zbežan in mi ni znal odgovoriti. Ali veste, kaj je nazadnje zamrmral?

— Zakaj ste to storili?

Jaz sem se zasmejala:

— Vam to ni prav?

— Zelo me je potrla.

— Zakaj?

Tako mi je navsezadnje priznal, da me ima rad, da mi tega nikoli ni upal povedati, da je zelo neurečen. Se smejete?

— Ne.

Bilo je res. Maigret se ni smejal. Zelo jasno si je predstavljala Alaina Vernouxa v tem položaju.

— Hodila sva do enih zjutraj po poti ob nabrežju in nazadnje sem se zjokala jaz.

— Vas je pospremil sem?

— Tisti večer me ni. Trajalo je ves teden. Tiste dni je bil skoraj ves čas v kavarni in me opazoval. Ljubosumen je bil celo takrat, kadar je videl, da sem gostu rekla hvala, ker sem dobila napitnico. Ljubosumen je še zmerom. Ne mara, da bi hodila iz hiše.

— Vas tepe?

Roka se ji je nagonsko vzdignila k podpludbi na lici in v ko sta ji pri tem rokava halje zdrlila navzdol, je videl, da je imela še druge modrice po rokah, kot da jih je nekdo na vso moč stiskal s krepkimi prsti.

— Do tega ima pravico, — je skoraj ponosno odvrnila.

— Se to zgodi dostikrat?

— Skoraj vsakokrat.

— Zakaj?

— Tu ni možnosti za človeške napake!

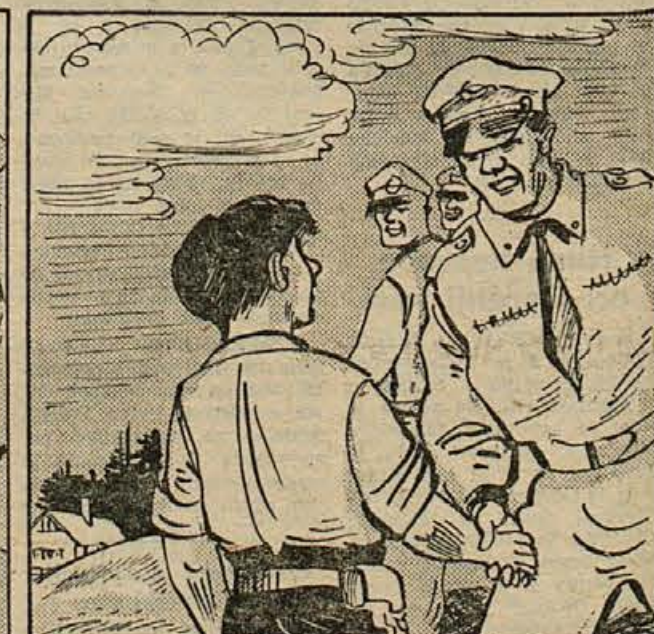
VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

193. — Ko si je Rudi toliko opomogel, da je lahko premikal noge, so se takoj napotili naprej. Nemci bodo po najdenem čolnu sklepali, da so jim ušli na dolenjsko stran in se še ponoči zapodili za njimi — je tuhtal Noč. Zato je kolono priganjal k čim hitrejši hoji. Hodili so vso noč. Ko se je zdanilo, so bili že daleč od Save. Noč se je skrbno razgledal, potem pa jih popeljal do bližnje hiše.

194. — Imeli so srečo: v prvi hiši, v katero so stopili, so dobili človeka, ki se je mogel pomeniti z Američani v njihovem jeziku. To je bil star rudar, ki je vse svoje življenje pregaral v ameriških rudnikih, tik pred vojno pa se je vrnil na domačo kmetijo, kjer je gospodaril njegov brat. Prišel je domov umret. Razložil je Američanom, da gre do osvobojeno ozemlje, od koder jih bodo spravili čez morje.

195. — Noč je svojo kolono varno predal kurirjem, ki so piloti odvedli v Glavni štab. Ob slovesu so jima piloti zagotavljali, da so jima nadvse hvaležni, da ne bodo nikdar pozabili, kaj sta storila zanje, kajti brez njiju bi gotovo padli v nemško ujetništvo in ne bi ostali živi. Vsi po vrsti so stisnili roke veselemu kurirju in Rudiju, malemu partizanu, ki so ga gledali z obzidovanjem in spoštovanjem.

196. — Noč in Rudi sta se vrnila čez Savo na drugem bregu. Noč je nekaj dni spet bila pri Smonkarjevih. Na neki poti naprej, na Koroško, Rudi je nekaj tednov pasel krave, dokler ni zapadel v nemško roko. Noč je bila huda, skoraj najhujša zima. Naši kraji so bili polni Nemcev, ki so se umikale pred prodorom partizanske vojske.

Razrešnica s pohvalo!

BREŽIŠKO GOSPODARSTVO SLABO IZKORIŠČA SVOJE ZMOGLJIVOSTI — V prvi izmeni dela 2.541 ljudi, v drugi izmeni 254, v tretji pa komaj 91 — Težnje po odpuščanju niso vedno opravičljive — Število zaposlenih se je v septembru zmanjšalo za 259 ljudi. — Nedоследnost pri nagrajevanju ima lahko dolgoročne posledice — Za dobro gospodarjenje so potrebni tudi dobri statuti in pravilniki

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Brežicah se je v soboto, 4. decembra, zbralo 92 delegatov in 27 gostov. Republiški sindikalni svet je zastopala tov. Dolfka Boštjančičeva, med gosti pa so bili še: Drago Lupšina, predsednik ObSS Sevnica, Edo Komočar, predsednik ObSS Krško, predstavniki občinske skupščine in družbenih organizacij občine Brežice, republiški poslanci, predstavniki JLA in drugi.

Občni zbor sindikata v Brežicah ni bil le formalni obračun dosedanjega dela, ampak temeljit pretes uspehov in neuspehov sindikalne organizacije v zadnjih dveh letih. Ocena v razpravi je bila stroga in delegati so odkrito naštevati tudi pomanjkljivosti in slabosti, ki so jih zapažali doslej pri delu. Vsi pa so priznavali, da sodita minuli dve leti med najbolj plodno in razgibano obdobje, v katerem se je sindikalna organizacija močno uveljavila. Okrepila se je, navezala nase širok krog delovnih ljudi in skoraj ni bilo problema, ki bi se občinskemu sindikalnemu svetu izmuznil iz rok.

Občinski sindikalni svet je odkrival in prikazoval vse probleme matične zadeve v pravi luči, opozarjal na njih posledice in jih poskušal preprečiti ali vsaj omiliti. Pomagal je gospodarskim organizacijam, ki so začele v težak položaj in jim nakazal potrebo po boljšem izkoriščanju delovnih pripomočkov, po pravilnejšem nagrajevanju in uveljavljanju samouprave. Lotil se je problematike zdravstva, šolstva, sodeloval v razpravah o dopolnilnem prispevku za zdravstveno zavarovanje in organiziral niz posvetovanj, seminarjev in sestankov ter tako pomagal pri informiranju in izobraževanju svojih članov.

Predsednik Ivan Živič je v svojem referatu spregovoril o vlogi sindikata pri uresničevanju gospodarske reforme v brežiški občini. Poudaril je nepravilno težnjo delovnih organizacij po odpuščanju delavcev in naštel primere Čateških Toplic, Dekorlesa, Kovine Bizeljsko in Tovarne pohištva v Brežicah. Samo v septembru se je število zaposlenih zmanjšalo v občini za 8,3 odst., to je za 259. Tov. Živič je nakazal potrebo po boljšem izkoriščanju strojne opreme, saj znaša njena izkoriščenost v občini komaj 30 do 40-odstotkov. V prvi izmeni dela 2.541 ljudi (88,04 odst.), v drugi izmeni 254 (8,80 odst.), v tretji izmeni pa komaj 91 ljudi, to je 3,13 odst. vseh zaposlenih v gospodarstvu!

Nagrajevanje po delu: najboljša spodbuda!

Nadalje je spregovoril o nagrajevanju in naštel vrsto nedoslednosti, saj še v mnogih kolektivih nagrajujejo po času, ne pa po opravljenem delu. Kako lahko sprememba pri nagrajevanju vpliva na večjo produktivnost, smo zvedeli iz podatkov o obratu BETI v Dobovi. V januarju letos so izplačali za 62 zaposlenih 1.458.000 din oseb-

Za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta so delegati znova izvolili tov. Ivana Živiča, dosedanjega priljubljenejšega predsednika ObSS

nih dohodkov, v septembru pa že 3.588.000. Povprečni osebni dohodek je bil v tem mesecu 57.000 din, najprirednejše delavke pa so prejele tudi po 82.000 din.

Z nagrajevanjem po delu je gotovo tesno povezano tudi izobraževanje, kajti le razgledan delavec je kos nalogam, ki jih dandanes postavlja predenj malone sleherni delovno mesto. Važno je oboje, strokovno izpopolnjevanje in družbena razgledanost. V delovnih organizacijah pa to vse prepočas!

znavaio in odziv na raznih tečajih je običajno zelo skromen.

Odpuščanje delavcev še ne pomeni reforme

Razprava je posamezne probleme še bolj osvetlila. Tov. Boris Rožič je omenil problem zaposlovanja vajencev po izučitvi in predlagal, da sindikat to zadevo prouči in pove svoje stališče. Tov. Franc Plitaver iz obrata IMV je opozoril na odpuščanje delavcev v svojem obratu in dejal, da kolektiv ne vidi prave perspektive, saj se obrat ne razvija, kot bi delavci želeli. Vse preveč je odvisen od matičnega podjetja.

Tov. Cilka Radanovičeva iz obrata BETI v Dobovi je v razpravi predstavila hiter vzpon tega obrata, od kar se je priključil Belokranjski tekstilni industriji. Tov. Vinko Juraks, sekretar občinskega komiteja ZKS je opozoril, da naj besede o izkoriščanju notranjih rezerv ne zvozdijo v frazo in ob tem naštel možnosti za povečano zaposlovanje pri uvedbi druge in tretje delovne izmene. Omenil je tudi bližajočo se reelekcijo vodilnih kadrov in poudaril, naj se delo teh ljudi obravnava kar najbolj objektivno in pošteno.

Sodnik Niko Martinovič je grajal napake, ki se dnevno dogajajo pri odpuščanju delavcev, saj nezakoniti postopki delovnih organizacij povzročajo spore pred sodiščem. Tov. Martinovič je opozoril tudi na dejavnost sindikalnih podružnic v podjetjih, ki bi morale o takih stvareh vedno prve razpravljati.

Potrebo po izdelavi notranjih predpisov delovnih organizacij je nato še posebej poudarila tov. Dolfka Boštjančičeva. Dejala je, da brez statuta in pravilnikov podjetja ne bodo kos nalogam, ki jih postavlja prednje gospodarstvena reforma. Tov. Boštjančičeva je prisotne seznanila še s pomenom stanovanjske reforme, reorganizacije službe socialnega zavarovanja, z osnutkom zakona o otroškem dodatku in v razpravi že tudi odgovorila na nekatera prej zastavljena vprašanja.

V sklepih je občini zbor zajeel konkretne naloge za bodoče obdobje, članom dotedanjega občinskega sindikalnega sveta pa je dal razrešnico s pohvalo. Člani novo izvoljenega ObSS so se konstituirali takoj po občnem zboru in izbrali za predsednika ponovno Ivana Živiča.

Kotli na tekočem traku že 1966

Na zagrebškem letališču gradijo bizeljski kovinarji garaže in postavljajo okna in vrata v novo letališko zgradbo

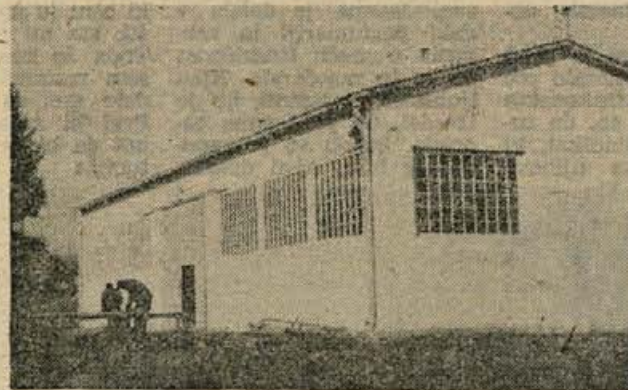
Splošno kovinsko podjetje KOVINA na Bizeljskem je že lani prevzelo vsa ključavničarska dela in del opreme na letališču v Zagrebu. Zdaj montirajo v novo letališko zgradbo okna in vrata ter po-

ta dosegla 210 milijonov vrednosti. Podjetje dobiva veliko naročil, kar mu je uspelo z nizkimi cenami. Za delo niso v skrbeh in ga imajo dovolj do pomladi. Težko je dobiti

dali, ker računajo na preusmeritev proizvodnje. Osnovno ključavničarsko dejavnost nameravajo sicer zadržati, novo proizvodno halo pa uporabiti za izdelavo kotlov za centralno ogrevanje. To bi zahtevalo devetmilijonsko investicijo. Kupiti morajo namreč stroj za vrtnanje predorov na debeli pločevini. Proizvodnja kotlov bi potekala na tekočem traku in takšno si že dolgo želijo.

Upajo, da jim bodo načrti za preusmeritev uspeli in od mehaniziranega dela si tudi obetajo marsikatero spremembo na bolje. Na kooperante se bodo vezali še naprej, zlasti za težja dela. Pred dnevi so kupili tudi nov tovarnjak za 3.200.000 dinarjev.

Tako si kolektiv bizeljske KOVINE utira pot k izboljšanju proizvodnje in išče nove, učinkovitejše načine gospodarjenja. Obrata kovinske galanterije in obrat za izdelovanje plastičnih predmetov sta zasuta z naročili in delata s polno paro. Kot postranska dejavnost bosta ostala še naprej v sklopu podjetja.

stavljaio garaže za avtomobile. Vrednost letošnjih del znaša okoli 35 milijonov, lani pa je dosegla celo 100 milijonov. — KOVINA izpolnjuje letni plan po zastavljenem programu in do 16. novembra je ustvarila 205 milijonov din. Po planu naj bi do konca leta

predvsem material in železo iščejo po vsej državi. Zaradi tega trpi poslovanje in rentabilnost nasploh. Čez zimo bodo skušali zbrati še več naročil za prihodnje leto.

Pred dobrim mesecem so še mislili na združitve obratov pod skupno streho. Tej možnosti so se zdaj odpove-

Dober gospodar se ne bi odrekel

Na kulinarčni razstavi in razstavi spominkov, organiziranih v okviru nedavnega XIII. zbora slovenskih gostincev na Bledu, je brežiška turistična zveza prikazala lončarske izdelke. Brežičani so razstavili nad 40 vzorčkov, ki so poleg ribniških lesenih izdelkov zbudili precejšnjo pozornost obiskovalcev. Izložbeni prostor je uredila brežiška poslovalnica pod-

jetja SAP Ljubljana. Škoda, da na razstavi ni nihče dejural iz brežiškega društva ali turistične zveze, ker so zadnji dan, tik pred koncem razstave, sklenili pogodbo o dobavi 10.600 koso lončarskih izdelkov. Rok za dobavo so ves kratki, naročniki pa se nima-jo kam obrniti, niti ne vedo, kdaj bodo dobili naročeno blago. Zda tudi nihče ne ve, komu pripada brežiška lončarija. Delavnico je financirala občinska skupščina, dela pa največ mojster Petec. Ne bi smeli dovoliti, da resni naročniki zaman posredujejo v turističnem uradu in pri SAP v Ljubljani, ki je dal svoje usluge brezplačno.

Vprašanje je načel že tovariš Strunjak na plenumu občinskega odbora SZDL, ko je bilo rečeno, naj bi po rešitvi tega vprašanja lončarsko delavnico upravljal turistična zveza ali brežiško turistično društvo. Tako bi prišli tudi do dohodkov. Uspeh na blejski razstavi to dokazuje. Kateri gospodar bi zavrnil naročila za

10.600 izdelkov s povprečno ceno 350 din oziroma znesek 3,71 milijona din z najmanj 30-odstotnim dobičkom?

Kako skrbje za brežiško avtobusno postajo?

Avtobusi prihajajo in odhajajo, potniki pa se jeze zavoljo jam in vode v njih na postaji. Podjetje SAP je jame že zasulo na svoje stroške. Več podjetij je, ki uporabljajo avtobusno postajališče, predvsem pa bi moralo skrbeti za red na njej komunalno podjetje. Popravite postajališče!

D. V.

Pri Drežčku bi šlo tudi brez dotacij

Mladina v Vrhjah pri Kapelah si je pri Drežčku uredila sobo. V njej imajo gramofon, radio, vsak petek kino predstave in mladinske plesne. Sestankov se udeležuje od 20 do 40 mladih. Na obisk vrhjejski mladini prihajajo mladinci iz Posavja in sosednje Hrvaške. Ni še dolgo, ko so jih obiskali mladinci iz Kumrovcov. Delo bi lahko še popestrili, ne da bi potrebovali podpore in dotacije. Predvsem imajo možnosti za kulturna predavanja in dramsko dejavnost.

D. V.

Pionirji pripravili odlično proslavo

Za praznik republike so pripravili učenci osnovne šole iz Brežic zelo lep kulturni spored. Imeli so dve proslavi, prvo za šolsko mladino, drugo pa za pripadnike garnizona Cerklje.

Dan pred praznikom so sprejeli v pionirsko organizacijo 108 cicibanov. To je bil svečan trenutek in pionirji se ga bodo še dolgo spominjali.

NOVO V BREŽICAH

IZLOŽBE NEKATERIH TRGOVIN že opozarjamo na novoletni čas. Knjigarna je popestrila svoj knjižni izbor, v papirnici pa vabijo k nakupu živopisnih okrasov za jelko ter igrače, med katerimi so kocke iz plastične mase gotovo najbolj dobrodošle. Z okrasitvijo se začnejo tudi v poslovanju s steklom in železino. Mimoidoči se kaj radi ustavijo v trgovini in jih kupujejo, da bi ustregli željam najmlajših v družini.

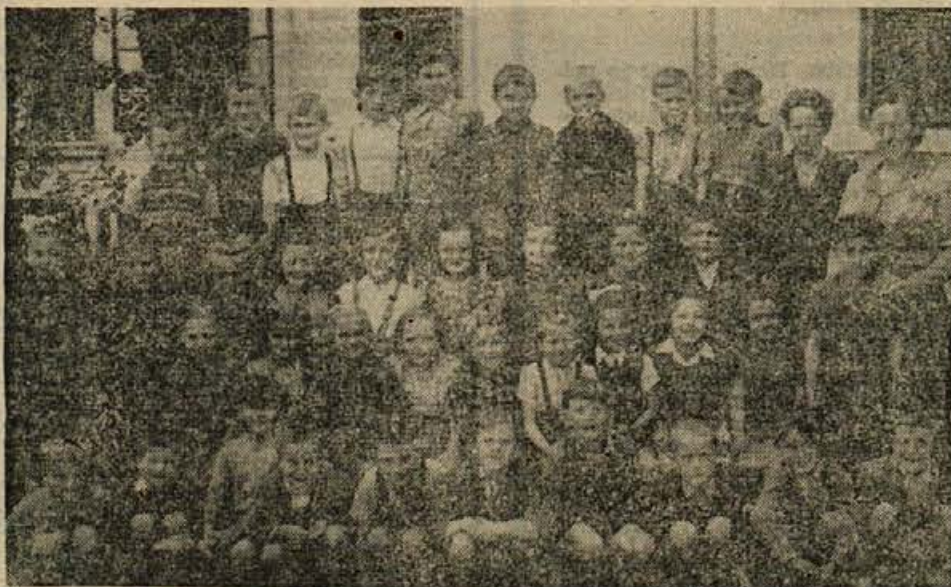
LIUDSKA POTROŠNJA JE NA VIDNEM MESTU razstavila športne rekvizite. Za otroke ima napredaj sanke in smuči vseh velikosti, da dedek Mrz ne bo v zadregi. V tej poslovalnici so pripravili tudi zavojčke s sladkarijami vseh vrst in marsikdo se odloči za tak nakup.

GOSPODINJE SO SPET ZA DOVOLJNE, saj je končno le

odprta mesnica na Držičevem, na katero so težko čakale. Novi lokal je urejen zelo lepo in kupci prav radi zaidejo vanj.

PRED ŽELEZNISKO POSTAJO je prostor za bodočo park zidaj do kraja zasut in splaniran. Tega so veselili zlasti tisti, ki so doma tam v bližini, saj so na to opozarjali na vsakem zboru volivcev. Ko bodo zemljišče naslednje leto še zasidli s cvetjem in grmičevjem, bo dobila železniška postaja lepše in kulturnejše okolje.

JE USTAVILO minulo nedeljo veliko prehodnih gostov. Proenj jih je prišlo na kopanje v zimski bazen. Za obisk kopališča je naštel blagajničarka okoli 78.000 din vstopnine. Pristojbina za eno osebo je 300 din. Tudi ob dnevu republike je bilo kopališče dobro obiskano, vendar je bilo kopalcev manj kot to nedeljo.

Olga Lipej s prvošolčki v šolskem letu 1955/56. Veliko njihovih očetov in mamic je že poučevala. »Učiteljski poklic je lep, čeprav človeka včasih razočara. Otroci so nagajivi. Kdor pa ima otroke rad, jih tudi rad vzgaja. Njegov napredek je bil moj napredek, moje zadovoljstvo. Ponosna sem, ko vidim svoje učence danes. Imajo že svoje družine, so srečni, iznajdljivi in sposobni za življenje. Prepričana sem, da sem storila toliko, da grem lahko mirna in zadovoljna v pokoj.« Čeprav se je s temi besedami Olga Lipej poslovila, pa je obljubila, da se bo še rada vračala v šolo in se udeleževala njenih prireditev ter izletov.

noko na
srce...!

...če se v vašem kraju
zgodí kaj zanimivega,
poročá o tem najbolje -

DOLENJSKI LIST

BREŽIŠKE VESTI

Serijski lonci za mešanje in transport laka na dvorišču Splošnega obrtnega podjetja v Krškem. Lonce so izdelali za kemično industrijo CHROMOS iz Zagreba. (Foto: M. Jakopčec)

ZARADI TEŽAV Z ORGANIZACIJO DELA VEČJA REZIJA:

DELA DOVOLJ, SUROVIN PA NI!

Splošno obrtno podjetje v Krškem je zaradi stiske s surovinami prisiljeno prevzemati dela po vsej Jugoslaviji in izbirati naročnike, ki lahko zagotovijo vsaj del potrebnih surovin

»Profilnega železa ni in ni dobili!« vam poredko ogorčeno v Splošnem obrtnem podjetju v Krškem, a z olajšanjem dodajo: »S pločevinami pa je le malce lažje, čeprav jih še vedno dobivamo po raznih kanalih...« Dela jim ne manjka, saj se lotijo vsega, kar se ponudi.

V Zagrebu so prevzeli kloparska dela na tovarni železniških vagonov, v Krškem dela pri preurejanju železnice, v Belišču keramičarska dela pri gradnji nove tovarne valovite lepence, zasteklili so nove tople grede na čatežu pri Brežicah, opravili so soboslikarska dela v stolpih v Krškem in na Senovem, v

Ljubljani pa so prevzeli soboslikarska in keramičarska dela na stanovanjskih stavbah, ki jih gradijo SGP PIONIR, MEGRAD in OBNOVA. Poleg tega so preuredili PRESKR-BINO prodajalno Tekstil v Krškem, na Senovem sodobno prodajalno zelenjave in pakiranih živil, v Krškem pa prodajalno SLOVENIJAAVTA.

Kovinska delavnica se ukvarja predvsem z večjimi naročili. Izdelujejo brizgalne kabine in razmastilne naprave za HIMO iz Maribora, za RADE KONČAR iz Zagreba, za ČRNI BOR iz Prilepa, za TLG iz Rimske Toplice, žago za lesni prostor Celuloze v Krškem in lakirno opremo

za INSO v Zemunu. V poslovnem sodelovanju z Zavodom za hladilno tehniko Loške tovarne hladilnikov izdelujejo tudi ohišja za hladilnike. Kadar ni drugega dela, se lotijo škroplilnic za vinograde, letos so jih naredili 200, vinogradniki pa po njih zelo radi posegajo, ker so kvalitetne.

Dejavnost Splošnega obrtnega podjetja v Krškem je, kot nam pove že ta skopi oris, zelo raznolika. Ker ni surovina, se je treba lotiti vsega, kar je na ponudo. Dela sicer ne zmanjkuje, toda ob stalnem izpreminjanju proizvodnje je težko dobro organizirati delo in zato se režijska povečuje. Večjim naročnikom opreme primanjkuje sredstev, pa tudi gradbinci in poslovno združenje AVTOMACIJA niso najboljši plačniki. Konec oktobra je imelo podjetje za 55 milijonov din dolžnikov. Do takrat so uresničili 85 odstotkov plačane in 85 odst. zaračunane realizacije, planirane za 1965.

M. J.

JANEZ ŠVAB

28. novembra smo na sončni zimski dan v Krškem pokopali Janeza, ki je imel velik krog znancev in prijateljev njegovi priljubljenosti. Pokopni Janez je imel velik krog znancev in prijateljev, ki so se ga spominjali tudi zadnje mesece, ko ga je bolezen prikovala na posteljo. Rojen je bil 1908. v Lešah na Gorenjskem. Pred vojno je služboval kot orožnik v raznih krajih, razpad Jugoslavije pa ga je zatekel v Grosupljem. Tam je že 1941 sodeloval z OF, zbiral orožje, dajal obvestila, širil literaturo in bil zložen aktivist. Zavoju tega je bil 16. marca 1942 odpuščen iz službe in upokojen. 9. septembra 1943 je odšel v partizane, kjer je bil do osvoboditve. V boju je bil neizprosno, iznajdljiv in odločen. Vsi soborci so posebej cenili vedrino, s katero je v najtežjih trenutkih spodbujal tiste, ki so omahovali.

V Krškem smo ga poznali kot dobrega komunisto in kot človeka, ki je vsakomur pomnil prijazno besedo. Zelo vneto je sodeloval v ribiški organizaciji. Bil je odlikovan z medaljo dela, z znakom

Matični urad Krško

Novembra ni bilo rojstev. Poročili so se: Ivan Puntar, uslužbenec iz Krškega, in Amalija Skoberne, uslužbenka iz Celja; Gregor Pleterški, kleparski pomočnik iz Kremena, in Alojzija Kozole iz Mengša; Anton Krejan, delavec s Stolovnika, in Terezija Ban, delavka iz Ravn. Umrli so: Janez Švab, upokojenec iz Krškega, 57 let; Ana Arh, upokojenka iz Krškega, 57 let; Martin Kastrič, upokojenec iz Krškega, 83 let; Janez Sinkovec, kmetovalec iz Goleka, 77 let; Alojzij Novak, kmetovalec iz Pleter, 64 let.

hrabrosti in z redom zaslug za narod II. stopnje. Pokopnega Janeza Švaba bomo znanci, prijatelji in soborci ohranili v toplem spominu!

PREDSTAVLJAMO VAM KOMUNALNEGA INSPEKTORJA:

»SNEG SE NE UMAKNE SAM!«

ALFRED ISTENIČ iz Krškega šteje najbrž med redke komunalne inspektorje v Sloveniji. Na prvi pogled bi ob njegovem dobrovoljnem oblišču človek menil, da nima v sebi niti najmanj inspektorskega, toda pomenek vas prepriča o nasprotnem.

— To ni služba, v pravem pomenu besede, pač pa pogodbeni zaposlitev, ki mi je potrebna, ker so pri nas v navadi tako visoke pokojnine! — je šegavo začel.

— Kaj pa pravzaprav delate kot komunalni inspektor?

— Po dogovoru z Zavodom za komunalno dejavnost Krško skrbim v našem mestu za red in snago na ulicah, cestah, v parkih in na dvoriščih.

— S čim se srečujete pri tem največkrat?

— Z nerazumevanjem, na žalost! Ljudje odlagajo smeti tam, kjer jih ne bi smeli, čeprav je odvoz smeti v mestu urejen. S smetmi so zapackali nekoč lepo sprehajališče ob Savi. Perilo obešajo povsod, drva leže v skladih pred hišami, kokoši delajo škodo po parkih in nasadih (predsedniki hišnih svetov bi morali malo bolj misliti na ureditev okolja hiš!); še in še bi lahko našteval. Zelo me boli neurejenost okolje hotela Sremič, kjer po dograditvi stolpičev niso poravnali zemlje in uredili okolja, kar velja tudi za nove stavbe NB in pošte. Povsod je toliko prostora za ureditev zelenice, pa se tega nihče ne loti. Stadion Matije Gubca je zapuščen in na stečaj odpel, kot da ne bi imel gospodar-

ja! Pa sneg pade vsako zimo in ljudi je treba prepričevati, da ne smemo čakati, da bo skopnel...

— Razumeti je treba, da sta red in snaga potrebna! — pravi tov. Istenič.

— Krško pa je kljub vsem nevednostim in tudi po Vaši zaslugi, tovariš Istenič, le lepše kot včasih, kaj menite?

— Ljudje bi morali razumeti, da živimo v mestu in da je lepše živeti v redu, snagi in urejenosti! Vsi bi morali sodelovati pri tem, saj polagamo velike upe v turizem!

OBC. SKUPŠČINA KRŠKO JE POTRDILA REBALANS PRORAČUNA

Varčevanje je prva proračunska naloga

Odborniki ObS Krško so potrdili rebalans proračuna, ki je za 93 milijonov manjši, pa kljub temu ni zagotovil, da bodo izdatki v celoti pokriti z dohodki — Odborniki so opozorili, da je treba že zdaj razmišljati o proračunu za 1966, da v prihodnjem letu ne bi bile potrebne podobne operacije

Na skupni seji obeh zborov Obs Krško in ObO SZDL Krško je v torek, 16. novembra, v prvi točki dnevnega reda poročal Edo Komočar v imenu odborniške komisije za rebalans proračuna. Poudaril je, da se je komisija večkrat sestala na razgovor s proračunskimi potrošniki, predstavniki občine in predstavnik Socialistične zveze ter da je z velikimi težavami pripravila rebalans. S težko proračunsko situacijo je seznanila tudi republiške organe. Novih dodatnih sredstev iz republike niso uspeli dobiti, obljubili pa so jim, da bodo posebnosti krškega proračuna upoštevane v proračunskem sistemu za 1966.

Kljub skrajnemu varčevanju v izdatkih je plan proračunskih potreb še vedno za 34 milijonov din večji od proračunskih dohodkov, ki bodo letos ustvarjeni. V prvotnem proračunu so bili izdatki planirani v znesku 955.465.000 din, po rebalansu pa so znižani za 9,5 odst. ali za 93.291.000 din, tako da skupni izdatki po rebalansu ne smejo preseči 862 milijonov din.

Ker se osebni dohodki niso povečavali v okviru proračuna, ni pričakovati, da bi do konca leta bili uresničeni dohodki proračuna, ki izvirajo iz prispevka iz delovnih razmerij. Ta dohodek je od prvotno planiranih 446 milijonov din, ki pripadajo občini, znižan na 392 milijonov. Tudi dohodek od prometnega davka je bilo treba v zvezi z uresničenjem do konca septembra znižati iz prvotno planiranih 130 na 113 milijonov. Dohodki tudi po rebalansu ne bodo uresničeni; zato je treba kar se le da varčevati pri izdatkih. Morebitni primanjkljaj v proračunu bodo po predlogu komisije pokrili na ta način, da se bodo osebni dohodki proračunskih potrošnikov povečali samo za povprečno 10 odst., kar je vrednost zmanjšanih davkov, da bodo neporavnane obveznosti uprave,

sodstva in šolstva v višini 10 odst. utrjenih materialnih stroškov prenesli v leto 1966 in da bodo 2/12 za nadurno delo odobrenega zneska za 1965 prenesli v leto 1966. Odborniki so se komisiji zahvalili za njeno delo in predlagani rebalans soglasno potrdili.

Ze pri sprejetju prvotnega proračuna odobrena dopolnilna sredstva republike v

znesku 70.299.000 din se ne bodo povečala. Zaradi velikega pomena šolstva je bil prvotno planirani znesek za šolstvo 334.222.000 din po rebalansu znižan samo za 17.200.000, tako da je po rebalansu namenjeno skladu za šolstvo prve stopnje 317.022.000 din. Predstavniki šolstva so se na seji zahvalili občinski skupščini za razlina sredstva republike v zumevanje.

OBCANOM KRŠKE OBCINE!

Dolenjski list, domače pokrajinsko glasilo SZDL, je med našimi občani zelo razširjen tednik. Vsak četrtek obiskuje na tisoče naših domov in družin ter jim prinaša novice iz domačega kraja, piše pa tudi, kaj je novega na širšem področju. Dolenjski list, priljubljeno medobčinsko glasilo Socialistične zveze, je te dni začel obsežno akcijo za pridobivanje novih naročnikov. Občinski odbor SZDL Krško v a b i vse občane, ki še niso naročniki Dolenjskega lista, da se na domače glasilo naročijo. Priporočamo naš tednik, ki naj pride v vsako našo hišo!

Hkrati obveščamo vse občane tudi o tem, da smo trdno odločeni obdržati priljubljeni pokrajinski Dolenjski list še naprej kot glasilo občinskega odbora SZDL. Pridobivanje novih naročnikov že po prvih dnevih zelo ugodno poteka tudi v naši občini. Obrnite se na vašega pismošoj, ki vam bo radevolje ponudil naročilnico!

OBCINSKI ODBOR SZDL
KRŠKO

Nova prodajalna v Krškem

PRESKRIBO poslovalnica v biviš Potčvalškovi stavbi na cesti Krških žrtev v Krškem že preureja. Ko bodo dela opravljena, bo v stavbi nastala v pritličju in v nadstropju sodobna blagovna hiša za prodajo železnice, gospodinjstskih potrebščin, polivinilne posode itd. Nova, sodobno urejena prodajalna bo imela 300 m² prodajnega prostora in 320 m² skladišče. Preureditev

bo veljala po predračunu več kot 35 milijonov dinarjev z opremo vred. Načrte je naredil gradbeni tehnik Silvo Herman, ki je PRESKRIBI izdelal tudi uspele preureditvene načrte za prodajalno Tekstil. Gradbena dela opravlja Splošno obrtno podjetje iz Krškega, nova sodobna prodajalna železnice pa bo izročena namenu v aprilu 1966.

Dr. Bakarič v Krškem

V nedeljo, 28. nov., je v popoldanskem času obiskal Krško sekretar CK ZKH dr. Vladimir Bakarič z družino. Obisk je bil zaseben. Ogledal si je Valvasorjevo hišo, starodavno cerkev sv. Duha ter se sprehodil po mestu.

V Krškem gradijo nov gasilski dom

Letos so začeli graditi v Krškem nov gasilski dom, ki bo namenjen gasilskemu centru v Krškem. Stavbo gradijo v bližini kopalnice pri Celulozi, uporabljale pa jo bodo vse tri gasilske enote iz Krškega: videmska, krška in industrijska enota iz Celuloze. Dozdaj so zgradili temelje, v več stopnjah pa bo novi dom dograjen do leta 1970. Zanj bo potrebno odšteti okoli 80 milijonov din. Sredstva bodo prispevali: preventivni sklad pri krški zavarovalnici, občinska skupščina pa tudi tovarna papirja. Letos je bilo zbranih za gradnjo doma 20 milijonov din.

Zdaj so slovenski pionirji!

431 cicibanov iz nižjih razredov osnovnih šol v krški občini so pred dnevom republike sprejeli v pionirsko organizacijo. Svečanemu sprejemu so prisostvovali razen starejšinskih svetov pionirskih odredov tudi predstavniki občinske skupščine, občinskih družbeno političnih organizacij, društev prijateljev mladine in starši. Med sprejemom so izvajali kulturne programe.

Odkrita beseda sevniškim gasilcem

Čeprav živijo tik ob Savi, Mirni in Sevnici, sevniški gasilci kljub priporočilom pristojnih organov še vedno nimajo nujno potrebne čolne — Zadnja velika poplava je bila pač dovolj resna šola, toda na podobne naravne katastrofe v Sevnici tudi zdaj še niso pripravljeni

V sredo, 24. novembra, se je v Sevnici odtrgal brod od savskega brega in voda ga je zanesla proti sredini struge. Napolnjen je obvisel samo na vrvi in pretela je nevarnost, da bo jeklena vez popustila. Ljudje so bili v strahu, da bodo ostali brez broda, če bi odplaval po Savi. Spraševali so se, kdo je dolžan poseči vmes in preprečiti škodo.

Pokazalo se je, da niti gasilci nimajo čolna, s katerim bi lahko priveslali do broda in ga priklenili nazaj k obali. Ob lanski poplavi jih je oddelek za notranje zadeve pri občinski skupščini opozoril, naj bi iz gasilskega sklada kupili nekaj čolnov, vendar se to ni zgodilo. Gasilci iz Sevnice so raje kupili drsalni prt za množično spuščanje ljudi po njem. To jih je veljalo 400.000 din. Tak prt imajo tudi v Zagrebu, vendar ga od leta 1927 še niso uporabljali, čeprav imajo na leto okoli 1.500 požarov in drugih nesreč. Brez čolnov v Sevnici res ne bi smeli biti, saj so brez moči v primeru poplave in drugih nezd. To se je pred kratkim videlo, ko je v Mirno strmoglavilo osebni avtomobil in gasilci prav tako niso mogli do njega. V vodi je ostal več dni!

Te dni je obiskal sevniške gasilce požarnarstveni referent z občine, da bi zbral podatke o opremljenosti društva, ki jih zahtevajo republiški organi. Knjige so mu po daljšem obotavljanju pokazali, v orodjarno pa ga niso spustili, češ »saj nimate kaj gledati, ko nam pa republika ne da nobene denarja.« Menijo, da je kontrola odveč, toda oddelek za notranje zadeve je dolžan nadzorovati društva in ugotavljati njihovo intervencijsko sposobnost. To je v dobro vseh, kajti nesreča nikoli ne počiva.

Da pa ni vse kot bi bilo treba, priča že to, da na telefon 74-193 sevniških gasilcev ni lahko priklicati. Nujno bi bilo obvezno dežurstvo in podjetja so pripravljena prispevati nekaj zraven, če bi to dobro organizirali.

Sevniški gasilci tudi niso vedno upoštevali tega, da vozi njihov orodni voz lahko samo voznik z ustreznim vozniškim dovoljenjem. Lani so ga zaupali šoferju amaterju B kategorije in ob vrnitvi s proslave na Planini je voz z neveselim voznikom vred zdrsnil v Sevnico. Kaj takega se ne bi smelo primeriti. Društvo v Sevnici ima pet avtomobilov: orodni voz, komandni avto, kombi in dva tovornjaka. Vsa vozila so registrirana kot gasilska vozila in zato oproščena cestnega skla-

da. Z obema tovornjakoma in kombijem pa gasilci opravljajo vožnje za podjetja in za te usluge so oproščeni dajatev. Torej pri finančnih zadevah le niso tako v škripcih, čeprav ne dobe pomoči z republike.

Občinska komisija za požarno varnost razen tega ne more razumeti, da njeno povabilo na ogled orodja in praktičnih vaj pri poklicni gasilski brigadi iz Zagreba ni imelo

pri sevniških gasilcih nobenega odziva. Tega obiska so se udeležili vsi operativni člani gasilskih enot v občini, le Sevnčanov ni bilo med njimi. Lahko bi si tedaj ogledali tudi praktično vajo z drsalnim prtom in ne bi jim bilo treba klicati strokovnjakov iz Ljubljane. O vsem tem se bo najbrž treba javno in odkrito pogovoriti ter napraviti načrte za boljše sodelovanje v prihodnosti. -EY

Staršem na Kalu ni treba kupovati šolskih knjig

Učenci podružnične šole na Kalu dobijo učbenike v šoli — Denar zanje si v glavnem prislužijo sami — Imajo vzorno šolsko zadrugo in skrbijo za ribezov nasad — Za ribez so dobili letos 200 tisočakov!

Osnovna šola na Kalu je podružnica krmeljske osemletke. Učenci, ki obiskujejo na Kalu le nižje razrede, so kot družina Organizirani so v šolski zadrugi in s tako prislužijo marsikak dinar. Imajo vzoren ribezov nasad in s prodajo pridelka se je nabralo v zadrugi blagajni letos okrog 200.000 dinarjev. Ta denar porabijo za koristne namene. Po nasvetu učiteljskega kolektiva so ga naložili v šolske knjige. Vsi učenci podružnične šole dobijo na začetku šolskega leta knjige in zvezke v šoli. V Posavju in na Dolenjskem je to najbrže edini primer.

Se bolj kot otroci pa se tega veselijo njihovi starši, saj jih je šola rešila skrbi in izdatkov za učbenike in druge šolske potrebe. — Ščasoma bodo tudi šolarji v Krmelju dobili knjige v šoli. Letos so s tem že začeli. Brezplačno so dobili za enoletno uporabo knjige otroci prvega razreda. Šolsko knjižnico bodo še naprej dopolnjevali, dokler je ne bodo razširili za potrebe vseh učencev.

Vseposod sneg, pred sladoledarjem pa se sevniški fantiči še vedno radi ustavijo! Ta sladkosnednežem ne postrže več s sladoledom, ampak z bonboni in drugimi slaščicami. (Foto: J. Teppey)

Komisija za delovna razmerja Zdravilišča Čateške Toplice

razglašala naslednji prosti delovni mesti:

1. MIZARJA
2. SOBOSLIKARJA - PLESKARJA

POGOJI: pod točko 1. kvalificiran mizar; pod točko 2. kvalificiran soboslikar - pleskar.

Nastop službe je zaželen takoj. Pismene vloge s podatki o dosedanjih zaposlitvah in kratkem življenjepisju pošljite na upravo

■ SASTRI SE BO SESTAL Z AJUB KANOM — Na sovjetsko posredovanje sta se indijski premier Sastri in pakistanski predsednik Ajub Kan dogovorila, da se bosta sestala v Taškentu ter se pogovarjala o vseh problemih, ki kale odnose med Indijo in Pakistanom. Sestanek bo v začetku januarja.

Mladina LISCE za dan republike

27. novembra je bila v krmeljskem obratu LISCE svečana proslava dneva republike, ki jo je aktiv ZMS pripravil pod vodstvom predsednice Jožice Papež. Poleg mladinskega pevskega zbora, dveh pevskih duetov in recitatorjev, sta se z recitacijami izkazala pti. nirijs K. Dobnik in T. Hočvar iz krmeljske šole. Glasbeno spremljavo sta pripravila Alojz Bastardi in Branko Pikovnik.

Gabrijski vodnjak na »črni tabli«

O vaskem vodnjaku v Gabrijah so občani razpravljali od 1954 dalje, vendar ga nikoli niso primerno uredili. V drugi polovici novembra letos je prišel tudi na »črno tablo« ljubljanske televizije, ob čemer so se domačini znova prepričali, da jim vodnjak ne dela časti. Popraviti ga je treba slej ali prej, ker sicer ne bo več možno uporabljati vode iz njega. Čudno je, da ga že ni opazila sanitarna inšpekcija in odstranila to krajevno sramoto. Občinska skupščina je poslala na ogled svojega predstavnika in predstavnika tržiškega krajevnega urada, ki sta obljubila, da bosta pomagala pri ureditvi tega vodnjaka. D. B.

Kmet z dušo in telesom

Na dan republike so v Skrovniku pri Trzinu pokopali 76-letnega Antona Tratarja, ki so ga ljudje poznali kot naprednega kmetovalca in živinorejca. Kot otrok kmečkih staršev je bil Tratarjev oče vseskozi med prvimi, ki so uvažali sodobno obdelavo zemlje. Uspehi niso izostali, zanje pa je bil Tratar večkrat pohvaljen in nagrajen. Bil je res pravi kmet z dušo in telesom, življenje pa

mu je bilo delo od jutra do večera. Domačemu in okolišnemu prebivalstvu bo Anton Tratar ostal v spominu tudi kot župan tržiške občine v predvojni Jugoslaviji, saj je prav pod njegovim zupovanjem tržiško območje doseglo precejšnje uspehe. D. B.

LOKA: večer slovenske besede

V Loki pri Zidanem mostu na klavirju pa jo je spremljal zelo slovesno pričakali ljal prof. Rado Jež. Vodja okpraznik republike. 28. novembra je bila slavnostna akademija, na kateri so sodelovali: pionirji osnovne šole z recitacijami, moški oktet DPD »Primož Trubar« in dva gošta: domačin, skladatelj profesor Rado Jež iz Ljubljane s soprogom solistko prof. Olga. Loški oktet je zapel Pesem o svobodi ter več narodnih samostojno in ob spremljavi harmonike. Prof. Olga Jež je zapela Kozinovo »Pomlad«, arijo »Mimla« iz Puccinijevih oper »La Bohème« in še 3 narodne pesmi, ma zelo hvaležni! S. Sk.

NOVI ČLANI PIONIRSKKE ORGANIZACIJE

Sarejetih preko 100 cicibanov

Na proslavi praznika republike je bilo v pionirskem odredu Sava Kladnik v Sevnici zelo slovesno. V svoje vrste so pionirji sprejeli preko sto cicibanov, ki so obljubili, da bodo postali dobri pionirji. Ob sprejemu jim je darovala občinska pionirska komisija simbole organizacije, razen tega jih je denarno podprla Socialistična zveza. Po proslavi je novim pionirjem priredil pogostitev kolektiv Kopitarne s sodelovanjem Društva prijateljev mladine. Delovnemu kolektivu Kopitarne se za lep sprejem in pozornost lepo zahvaljujemo, hkrati pa želimo, da bi stiki med šolsko mladino in delavci iz podjetij postali še tesnejši.

PIONIRSKI ODRED SAVO Kladnik, SEVNICA

VSI VLOMI ODKRITI!

Varnostni organi so izsledili vlomilce v sevniške trgovine že med razpečevanjem ukradenega blaga! — Dva vlomilca sta bila pred kratkim obsojena na strogi zapor

V Sevnici so letos doživeli več vlovov v trgovine in med ljudmi krožijo o tem najrazličnejše govorice, saj mnogi ne vedo, da so pristojni organi storilce medtem že prijeli!

V noči od 14. na 15. november je neznanec vlomil v mesnico kmetijske zadruge Sevnica. Vanjo je zlezal skozi odprto gornje okno. Iskal je denar, a ni imel veliko sreče. Vse je premetal in dobil le 1.400 dinarjev. Še isti večer je skušal vlomiti v skladišče trgovskega podjetja. Pomagal si je z metrskim polenom in nekoliko zvil železje na oknu ter vratil, vendar je moral po brezuspešnem poskusu odnehati. Železne palice se niso vdale.

V preiskavi so ugotovili, da je bil storilec 15-letni N. N., gojenec vzgojno-poboljševalnega doma v Radečah. Pobegnil je iz zavoda, a ne za dolgo, saj so ga hitro odkrili.

V poslovalnici št. 10 pri železniški postaji so 5. novembra zjutraj našli razbito izložbeno steklo, inventura pa je pokazala, da je neznanec ponoči odnesel za 748.910 din vrednosti. Pobrjal je ure, fotoaparate in brivske aparate. Vlomilca so 25. nov. izsledili v Ljubljani pri razpečevanju ukradenih predmetov. To je starejši mladoletnik M. A. iz Gudarice v okraju Pančevo.

Vlomiti je poskušal že 30. oktobra. Okrog polnoči se je pritihtapil v blok

trgovskega podjetja in v kleti nasilno odprl omarico z varovalkami, raztrgal klice ter odvil varovalke. Vlomil pa tisto noč kljub temu ni, ker ga je zmotil človek na cesti. Mladoletnik M. A. je lani 5. decembra vlomil v isto poslovalnico, kjer si je napolnil žep z urami, brivskimi aparati in drugimi predmeti. Takrat je oškodoval trgovino za 450.000 din. Varnostni organi so ga kmalu po tistem prijeli.

V poslovalnici št. 1 na Glavnem trgu v Sevnici so imeli vlom v letošnjem avgustu. Viljem Ocepke in Franc Kepa iz Zagorja sta se prikradla vanjo v noči med 5. in 6. avgustom. Odnesla sta za 684.098 dinarjev raznega blaga. Pobralla sta predvsem ure in nalivna peresa. Ko so ju varnostni organi izsledili, so našli del ukradenih predmetov pri njih. Nista jih utegnula še pretopiti v denar. Okrožno sodišče v Novem mestu je obsodilo Viljema Ocepke na tri leta in pol strogega zapora, njegovega pomagača Franca Kepo pa na tri leta.

Vsi vlomilci v sevniške trgovine so bili odkriti, storilci pa primerno kaznovani. Nobenega vzroka ni za govorice, ki bi to skrivnostno zavijale v temo, saj pridejo taka dejanja po zaslugi varnostnih organov vedno kmalu na dan.

Kmetijstvo in krajevne skupnosti

Na vseh konferencah je bilo kmetijstvo v ospredju zanimanja članov Socialistične zveze – Cene nekaterih kmetijskih pridelkov že kar spodbudne – Kraji sredi problemov, ki niso nerešljivi, vendar se povsod čedalje bolj utrjuje prepričanje, da brez krajevnih skupnosti ne bo šlo!

Letošnje letne konference krajevnih organizacij Socialistične zveze v trebanjski občini so bile med 31. oktobrom in 21. novembrom. To pot so se nanje dobro pripravili. Začele so se pri izvršnem odboru občinskega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva, končale pa pri skupinah, ki so jih zadovoljili za izvedbo posameznih konferenc. Krajevni odbori SZDL so najprej uredili statistično evidenco članstva in pobrali članarino, nato pa so se lotili izdelave poročil in drugih organizacijskih priprav. V teh je pri vsakem krajevnem odboru sodeloval tudi član občinskega odbora.

Konferenc se je udeležilo 925 članov ali 20 odstotkov vsega članstva SZDL, kar je zadovoljivo. V razpravo sta posegla 202 člana. Na podlagi poročil in razprave so sprejeli 107 sklepov, kar dokazuje, da so bile konferenice delovne. Njihova vsebina je bila pestra in bogata, predvsem je bilo govora o uresničevanju ukrepov gospodarske reforme, organizacijsko kadrovskih vprašanj krajevnih organizacij, delovanju krajevnih skupnosti, oceni dela v zvezi z volitvami, obveščanju občanov in njihovem družbenem angažiranju, kulturnem življenju, gospodarjenju z gozdovi, pomoči poplavljenecem, prekrbi potrošnikov in prevozu otrok v centralne šole.

Uveljavljanju ukrepov v zvezi z gospodarsko reformo je bil dan poseben poudarek že v poročilih. Predsedniki nekaterih krajevnih organizacij so razen naštevavanja glavnih vzrokov, ki zahtevajo boljše reševanje, omenili že tudi nekaj konkretnih podatkov o uveljavljanju gospodarskih ukrepov. V Mokronogu so ugotovili, da je obrat Iskre, čeprav ima za prihodnje leto že dovolj naročil, še vedno v velikih težavah. Na Mirni je tekla beseda o tovarni šivalnih strojev in Dani. Menili so, da sta že prebredli prve težave in so njeni gospodarski uspehi dobri. V Trebnjem se je razprava dotaknila pekarije in mizarstva, v Sentlovrencu podjetja Hrast in tako dalje.

Neurejena kooperacija in odkupi

Tehtne so bile zlasti besede o položaju kmetijstva. Pozdravili so politiko cen pridelkov in navedli primere, kjer so cene še predvsem spodbudne. Kritične pripombe so šle na račun pogodbenih odnosov in odkupne službe pri kmetijski zadruzi. V razpravi so se zavzemali za to, da bi kmet lažje prišel do mehanizacije. V Sentlovrencu so obravnavali tudi razdrobljenost zemljišč in ovire v sodobnem obdelovanju. Zelo po organizaciji strokovnih kmetijskih predavanj so povedali na petih konferencah, na sedmih pa je tekla beseda še o proizvodnih okoliščinah.

IZ MOKRONOŠKEGA NABIRALNIKA

MEDTEM KO GLAVNI VOD mokronoškega vodovoda počasi napreduje nizdol proti Devovi hiši, kjer naj bi se za letos ustavil, stanovanca gornjega predela Mokronoga že napeljujejo vodovodne cevi v stanovanja. Predvideno je, da bodo tem sledila še vsa druga gospodinjstva ob glavnem vodovodu.

SAMOPOSTREŽNO TRGOVINO namerava prihodnje leto odpreti v spodnjih (že odkupljenih) prostorih bivše Bulčeve gostilne v Mokrono-

gu ljubljansko trgovsko podjetje MERCATOR. Predvideno je bilo, da bi tak lokal v Mokronogu uredili že letos, pa se načrt zaradi pomanjkanja sredstev ni posrečil.

TRGOVINO V PUSČAVI, nedaleč od mokronoške železniške postaje, bi rada v prihodnjem letu preuredila oziroma povečala MERCATORJEVA poslovna enota TRŽAN. Popestriti namerava tudi izbiro blaga in res vsestransko zadovoljiti potrošnike.

O organizacijsko kadrovskih vprašanjih krajevnih organizacij so razpravljali na vseh konferencah. Menili so, da odstotek vseh krajevnih občanov v SZDL ni dovolj in da morajo vodstva krajevnih organizacij stalno skrbeti za množičnost članstva. Mnogi so se ustavljali pri vprašanju članarine. Rekli so, da morajo za to skrbeti vsi člani krajevnega odbora in ne le posamezniki.

Kje ste, krajevne skupnosti?

O organizaciji in delovanju krajevnih skupnosti so se pogovarjali skoraj povsod ter se hkrati zavzemali za aktivno delovanje tega samoupravnega organa. Spregovorili so tudi o otroškem varstvu, ureditvi in vzdrževanju vodovodne mreže, prostorih in podobnem. Najbolj je izstopilo vprašanje financiranja. Sklenili so, da bo potrebno za urejanje krajevnih zadev zbrati sredstva predvsem v krajih samih, da pa bo morala več sredstev prispevati tudi občinska skupščina.

Obveščanja in družbenega angažiranja občanov je po razpravah na konferencah še vedno premalo. Poudarili so, da je bilo v zadnjih letih nekaj uspehov z javnimi tribunami, posvetovanji in pogovori, ki so jih organizirala vodstva SZDL, da pa še vedno ne odigrata vloge zborov volivcev. Za njihovo nedelavnost so navedli naslednje vzroke: premajhno posvečanje pozornosti vprašanjem z zborov volivcev, nezadovoljivi odgovori na vprašanja, premajhna angažiranost odbornikov in prepičla iniciativa občanov za sklic zborov volivcev.

Pestri problemi vsakdanjosti

O problemih kulturnega življenja krajev so spregovorili na devetih konferencah. V Mokronogu so posebno pohvalili vodstvo šole, moški pevski zbor in glasbeni ansambel. Na Mirni potrebujejo kinoaparatur, na Čatežu pa je treba popraviti prosvetni dom. Podobnih vprašanj so se dotaknili tudi v drugih krajih. Splošna ugotovitev je, da manjka kulturnega razvedrila.

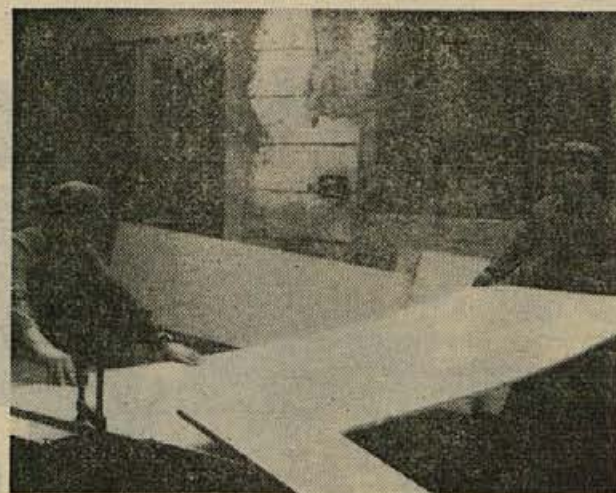
V Trebnjem in na Selih Sumberku so spregovorili o prekrbi potrošnikov. Izbirajo v teh krajih ni zadovoljiva, zato odteka kupna moč drugam. V Trebnjem so navedli zlasti pereč problem preskrbe z zelenjavo in mlekom.

V starih krajih so spregovorili o prevozu otrok v šole. Z veseljem so ugotovili, da je to z letošnjim šolskim

letom naposled le rešeno. Občani so se zahvalili vsem, ki so pri tem pomagali.

Na konferencah so načeli dolgo vrsto vprašanj, prišli na dan z dobrimi in koristnimi predlogi za delovanje SZDL v prihodnjem obdobju in pripomnili, kako potrebno je vse rešiti.

SLAVKO KRŽAN

BRZZ-rrzz poje cirkularka, medtem ko Franc Slak in Slavko Zibret razrezujeta sestavne dele za vitrine. V MIZARSKI DELAVNICI v Trebnjem je to zadnjih šest let običajen posel. (Foto: Ivan Zoran)

300 TON – »LITOSTROJEV« PLAN!

November pred koncem. LITOSTROJEV obrat v Trebnjem. Neenakomerno udarjajo kladiva kovinarjev v veliki dvorani. V pisarni dokončuje obratovodja Stane Velikonja račun za kalkulacijo. Kaj pa je z opravljenim delom? Na ročno računalno nastavi podatke z grafikona in prebere: »300 ton!« V naslednjem hipu doda: »Letni plan je dosežen, vrednost proizvodnje 160.000.000 din! Če prištejem še 55 ton porabljenih kovin za storitve...«

Ze je tu beseda o načrtih v prihodnjem letu.

»V istih prostorih z istimi delavci narediti za 20 odst. več!«

Skoraj neizogibno je vprašanje, kako obrat vozi skozi gospodarsko reformo.

Kratek odgovor, da je dela dovolj, pove vse, pa vendar kar sam sili k dodajanju ostalega.

Radi bi čimprej uresničili

li sklepe, ki jih je 27. oktobra sprejel centralni delavski svet LITOSTROJA. Nekaj jih je že obveljalo. Tako so prepovedali nadurno delo, razen če ni nujno, ukinili regres pri prevozu delavcev, pozvali na skrajno varčevanje z različnimi sredstvi (plašev, bund, čevljev), ki jih uporabljajo na nekaterih delovnih mestih obvezno itd. Da je kolektiv pozvan k večji storilnosti, ni treba posebej poudarjati. V zvezi s tem si bodo prizadevali, da bo vse opravljeno v rokih, ki jih predvidi planska služba, temu primerno pa uvedli take delovne postopke, po katerih bodo izdelki najhitreje zagledali beli dan. Tudi nagraje-

vanje zaposlenih se bo spreminilo in bo prirejeno dejanskim zmogljivostim.

Centralna služba se je lotila analize delovnih mest, kar bo podlaga za nov način nagrajevanja zaposlenih. Uveden bo točkovni sistem, ki bo nedvomno spodbudnejši od sedanjega, ko dobivajo delavci dohodek glede na kategorijo delovnih mest.

Komunisti v reformi

Kakšen naj bo dejni lik komunista in kje je njegovo mesto v času reforme? To je osrednje vprašanje konferenc osnovnih organizacij Zveze komunistov v trebanjski občini. Konference se te dni končujejo. Menijo, da so letošnje precej boljše od prejšnjih, saj so se nanje tudi boljše pripravili. V drugi polovici decembra bo dvodnevni seminar za nova vodstva osnovnih organizacij.

Napake in uspehi v pretresu

14. decembra bo občinski komite ZKS v Trebnjem obravnaval uspehe in pomanjklivosti v dosedanjem izvajanju gospodarske reforme. V pretresu bodo tudi sklepi tretjega plenuma CK ZKS.

Kako močna je luč reforme?

O tem bodo 21. decembra razpravljali na občinski konferenci Socialistične zveze v Trebnjem. Osrednja beseda bo odmerjena gospodarstvu, zlasti kmetijstvu, ki mu bodo poskušali poiskati krajšo pot v napredek in donosnost. Za konferenco je prijavljenih 111 delegatov, udeležili pa se je bodo še člani občinskega odbora SZDL in njegovih organov, predstavniki drugih organizacij in gostje.

Kombinirani oddelki brez tujih jezikov

355 učencev osnovnih šol v trebanjski občini ali 13 odstotkov vseh vpisanih v šolskem letu 1965/66 obiskuje pouk v kombiniranih oddelkih. Poročilo o stanju v družbenih službah, o katerem je nedavno razpravljala tudi občinska skupščina, navaja med drugim, da pouk v kombiniranih oddelkih ne ustreza zahtevam šolske reforme, ker je preveč okrnjen. Tako v nobenem kombiniranem oddelku ne poučujejo tujih jezikov in nekaterih drugih predmetov, ki so na popolnih osnovnih šolah, ki imajo razmere urejene, enakovredni.

Ne bekoni, temveč pitano govedo!

V podpisu pod sliko, ki prikazuje pitališče v Martinji vasi (objavljeno v številu 48 DL), se je vrnilo nekaj nerodnosti, ki jih popravljamo. Gre samo za pitano govedo in ne za bekone, kot je bilo napisano.

Uredništvo

Delo za dve leti – vse za izvoz!

V trebanjskem obratu MODNIH OBLAČIL bodo v dveh letih naredili nad 100.000 suknjičev – Ob koncu leta 1966 bo v njem delalo že 220 žena, deklet in moških

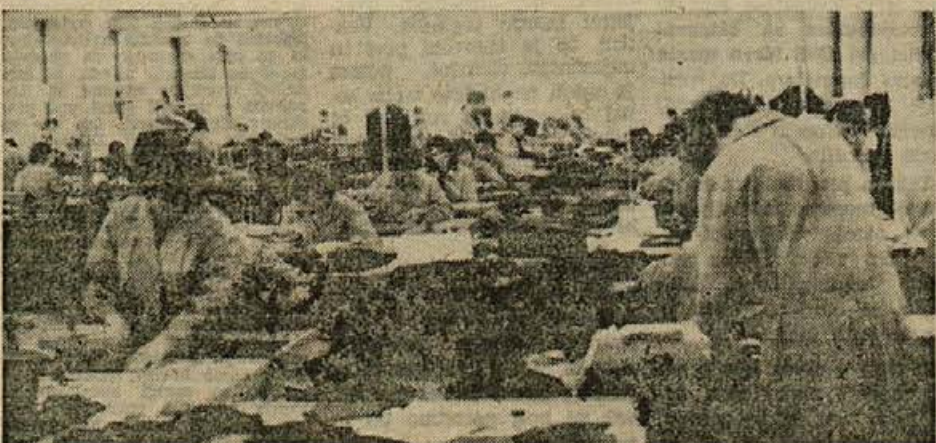
Izdelati nad 100.000 suknjičev v dveh letih ni majhna reč, pa vendar si kolektiv trebanjskega obrata MODNIH OBLAČIL, ki ima nalogo to napraviti, ne dela skrbi. Ne skrbi ga tudi, ali bo našel kupce ali ne, ker so suknjiči tako rekoč že vnaprej prodani!

Obrat dela za neko nemško firmo, torej samo za izvoz. V ta namen je primeren opremljen. Delo poteka s pomočjo specialnih strojev za krojenje, šivanje in likanje. Tekoči trak, uveden te dni, delo še olajšuje in ga pospešuje. V prihodnjem letu bodo namestili še nekaj strojev, zaposlili še kakšnih 110 deklet in žena, ki bodo prej končale priučevalni tečaj, in uvedli drugo izmeno.

Z zaposlitvijo skupine, ki je opravila nedavno končani tečaj, se je število zaposlenih le-

tos povečalo na okoli 100. Zadovoljstvo je videti konfekcijski obrat suknjičev v prostori-

rih, ki so bili zgrajeni za opravljanje povsem druge dejavnosti.

Vsak krojač ve, da ni tako preprosto napraviti suknjič. Veliko je treba šivati in likati, preden je narejen. V obratu MODNIH OBLAČIL, ki ima delo za naslednja dva leta zagotovljeno, so delovne operacije razdelili med delavce. Vsaka naredi nekaj in suknjič je naposled gotov. To je delo po tekočem traku. Na sliki: začetek tekočega traku v trebanjskem obratu MODNIH OBLAČIL. (Foto: Ivan Zoran)

TREBANJSKE NOVICE

RAZPRAVLJALI BOMO O PRESKRBOVALNEM CENTRU NA MESTNIH NJIVAH

POVEDO NAJ LJUDJE IN RAČUNI!

Kdo bo določil lokacijo centra in kdo bo odgovarjal za to odločitev? Ali je interes trgovine prvo merilo za osnovno preskrbo prebivalcev? Kdaj bomo zares prelomili s preživelo miselnostjo o funkciji trgovine in trgovskih centrov?

Sestavek v 46. številki našega lista je poizkusil posredovati bralcem najosnovnejše informacije in podatke o problematiki lokacije in o tem, koliko je do sedaj že bilo narejenega za preskrbovalni center novega naselja na Mestnih njivah. Anketirali smo prizadete občane in funkcionarje — še vedno pa je ostalo odprto vprašanje, kdo bo pravzaprav odločal o postavitvi in lokaciji centra. O razlogih, zaradi katerih bi se odločili za eno ali drugo možnost, govore danes predstavniki teh organov in podjetij:

1 Projektivno podjetje EMONA, Ljubljana, Silvo Jerman, gradbeni tehnik:

»Naš projektant, Danilo Lapajne, dipl. inž. arh., je pred leti izdelal osnutek za predlog zasedave Mestnih njiv. Skica je po prvih študijah predvidevala preskrbovalni center spodaj pri gostilni in na osnovi tega osnutka je potem Projektivni atelje Ljubljana (J. Petek, dipl. inž. arh.) izdelal strogo gradbeni zazidalni načrt soseske brez ekonomske študije, ki bi jo tako zazidava morala imeti v pogledu preskrbe, varstvenih in zdravstvenih ustanov.

Ko je D. Lapajne študiral to sosesko, seveda še ni bilo današnjih podatkov o ekonomskem delu zasedave: številu prebivalcev, njihovem gravitacijskem interesu, potrošnji na prebivalca, prometu (prodaji) na površinski meter trgovine in podobno.

Tako sloni naš predlog za center spodaj predvsem na upoštevanju tranzita, ki jamči večjo prodajo.

V poštev pride samo montažna novogradnja, ker je adaptacija v vsakem primeru dražja, lokal, kjer naj bi nova trgovina bila, pa komunalno ne ustreza.

Kar zadeva zgornjo lokacijo, smatramo, da je tak lokal tam neobhodno potreben, vendar strogo specializiran in normiran za tako število prebivalcev, ki dejansko nanj gravitira. Brez izračuna ni mogoče reči ničesar. Tak izračun pa celo povprečnemu ekonomistu ne more vzeti več kot 2 dni dela!

Hkrati bi bilo treba zgoraj rešiti tudi problem garaž (morda po predlogu M. Lapajne o garažah pod preskrbovalnim centrom?), ki se ga pri nas lotevamo zelo nerodno. Soseska na Mestnih njivah bi potrebovala najmanj 60 garaž!

Tako kot druge, se tudi na Mestnih njivah lovimo za zazidavo, ker potrebe prebivalstva niso izdelavo dokumentacije,

ker se hitro dopolnjujejo predpisi, mimo tega pa je zazidava večja kot je bilo predvidevano.

2 Zavod za urejanje naselij, direktor Miha Hrovatič:

»Zavod za urejanje naselij ne more neposredno odločiti o lokaciji, ker je le izvrševalec urbanističnega in zazidalnega načrta, kakršnega sprejme občinska skupščina, vendar bomo zagovarjali tisto lokacijo, ki bo izhajala iz realnih odnosov. V odločitvi morajo biti izražene želje in potrebe prebivalcev ter interes trgovske organizacije, ki mora izdelati tudi svoj investicijski program z vsemi izračuni. Naš zavod bo oba predloga usklajil v urbanistično dokumentacijo in spreminil zazidalni načrt.«

3 Svet za urbanizem pri ObS, predsednik Tone Valentinčič:

»Preskrbovalni center naj se uredi spodaj na kraju, kjer stoje zdaj Kraševci hlevi in Novakova gostilna, začasno pa naj bi lokal, v katerem je zdaj krojač Rajer, preuredili za najosnovnejšo preskrbo. Razlogi za tako stališče so:

a) Ta lokal naj bi služil tudi hišam na Cesti talcev, Cesti herojev, Ločenski cesti in širšemu zaledju (Ločna, Mačkovec in trškogorski predel);

b) ob prometni žili je zagotovljena večja rentabilnost (tu bi se ustavili šolarji, delavci zaposleni v Ločni in ljudje, ki prihajajo v mesto po opravkih iz ločenske strani);

c) trgovski strokovnjaki se boje, da jim pri zgornji lokaciji ne bi bila zagotovljena rentabilnost.

Mislil, da teh 50 metrov razlike v nošenju nakupljenih stvari ne pomeni takega napora. Saj drugje nimamo trgovin tako pri roki — vsak vendar ne more imeti trgovine pred hišo...! To so stališča in tudi moje osebno mnenje.«

— Kakšno načelno stališče zastopa svet za urbanizem v pogledu lokacije centrov za osnovno preskrbo?

»Centri osnovne preskrbe naj bodo v sredini stanovanjskih sosesk. Vendar je za konkretni primer Mestnih njiv težko reči kje je ta center — s tistimi krogi v vaši skici iz št. 46 DL se ne strinjam — ekonomskega izračuna za to pa še nimamo.

Zanj bi morali poskrbeti projektanti (ekonomisti), ko so projekt delali, vendar kljub sklenjeni pogodbi obeh izračunov še do danes nisem videl.«

— Na kakšni osnovi potem predlagate spodnjo lokacijo in utemeljate gornje tri razloge (a, b, c) zanj?

»Po občutku in na osnovi skoraj desetletnih razprav.«

— Na kakšni osnovi pa so potekale te razprave?

»Tudi na osnovi občutkov. Nameravamo pa podrobneje analizirati zbere volitev tega področja in uskladiti njihove potrebe z možnostmi. Prišli bomo tudi na prihodnji sestanek občanov in ob razložili svoja stališča.«

4 Svet za blagovni promet pri ObS; v odsotnosti predsednika sveta Zvoneta Perca zaradi bolezni, odgovarja član sveta Jože Lampret:

»Naš svet smatra, da je trgovino treba postaviti v centre novih sosesk. Razpravlja li smo o Bršlinu in Mestnih njivah. Ker nismo imeli na razpolago nobenih predračunov, tudi nismo mogli izdelati podrobnih predlogov, vendar smatramo, da bi preskrbovalni center na Mestnih njivah moral biti zgoraj...«

Pred letom dni je naš list objavil razgovor s predsednikom sveta Zvonetom Percem in referentom za blagovni promet pri ObS Novo mesto Jankom Popovičem. Na vprašanje o programu za razvoj trgovine v Novem mestu sta takrat potožila:

»Takega programa ni in ga tudi ne moremo izdelati, ker še ni narejen dokončni urbanistični načrt z vso potrebno dokumentacijo. Tako seveda ne moremo predlagati primernih lokacij.«

Ali smo v enem letu prišli kaj naprej? Samo reka besed teče, tisti, ki so izvoljeni ali plačani za to, da bi jih uresničili, pa še vedno delajo »po občutku« ali pa se izgovarjajo na svoje prednike po položaju, ki včasih niso delali niti po občutku,

pa jih za to ni nihče poklical na odgovornost!

5 Oddelek za gospodarstvo ObS, načelnik Marjan Simčič: »Uprava ObS ne more odločati o lokaciji, pač pa bo končna odločitev prepustena skupščini, na osnovi priporočil obeh svetov in našega oddelka. Osnove za ta priporočila bodo potrebe prebivalcev in možnosti trgovin. Iz vseh zapisnikov zbora občanov do sedaj nismo mogli ugotoviti zahteve po določeni lokaciji — izstopa predvsem želja po trgovini, ki bi se približala potrošnikom. Trgovina pa mora upravičiti investicijo z rentabilnim poslovanjem in bo gradila tam, kjer pričakuje čim višji promet. Naše stališče je: trgovina naj bo v centru mesta predvsem za večje nakupe, vsaka soseska pa naj ima svoj specializiran preskrbovalni center. Pri trenutnih možnostih investiranja (in kreditiranja) pa bi bila najhitreje uresničljiva adaptacija Rajerjevega lokala na Koštialovi. Ta lokal bi bil pozneje tudi še uporaben za druge namene...«

6 Trgovsko podjetje DOLENJKA, direktor Lj. Urbanč: »Za gradnjo pri gostilni se navdušujemo, ker mislimo, da bi bilo na njo navezano večje število ljudi. Dokler nimamo izračunov, pa se ne moremo odločiti ne za eno, ne za drugo varianto in do sedaj še nismo dajali nobenih dokončnih izjav, niti izdelali nobenih študij.

Trgovina na Koštialovi 1 bi bila začasna rešitev za kakšni dve leti, potem pa bi na vrak tečin gradili SOKO halo in o na osnovi predlogov zbora volitev, ki bi določili lokacijo.

Trgovino pred osnovo samo bi potem preuredili v papirno in mlečno zajtrkovalnico, kjer bi bilo mogoče kupiti tudi mleko in kruha.

To so torej stališča. Skozi vsa se vleče ista misel: specializirano trgovino pri bližnji potrošnišni; skozi vsa pa čutimo tudi strah pred nerentabilno investicijo. Dva pojma, ki ju ni mogoče uskladiti in kompromisna rešitev »po občutku«, s katero ne bodo zadovoljni niti prebivalci, niti urbanisti, kvečjemu morda trgovina. Vendar, če je trgovina prvi in najvažnejši element, potem je sploh ne bi bilo treba seliti iz mesta na rob, saj bi tako morali vnjeti, če bi bila v centru mesta, kupovati vsi prebivalci (ker ne bi imeli druge izbire) in investicija bi bila zanesljivo rentabilna!

Ali pa je morda kdo pomislil na trgovino v Ločni, če je tam res toliko prebivalcev, da bi lahko odločilno vplivali na lokacijo preskrbovalnega centra za Mestne njive? Se bolj potrebno bo to razmišljanje, ko se bo sejmišče čez novi most preselilo na drugo stran Krke pri Ločni in bo skoraj ves kmečki tranzit na Cesti herojev odmrli?

Panorama naselja Mestne njive z južne strani. A: Koštialova 1, kjer naj bi adaptirali Rajerjev lokal, B: predlog za komunalni center »zgoraj« na Mestnih njivah, C: lokacija za komunalni center na nivi pred Novakovo gostilno (po zazidalnem načrtu) — Na prvi pogled je razvidno, da živi krepka večina prebivalcev Mestnih njiv na nivoju predloga B, le nekaj stanovanjskih hiš pri pokopališču je občutno pod to črto (pa še ti bi bili od predloga A in C oddaljeni več kot 300 m!) in pa seveda vse hiše, oddaljene od gostilne manj kot 300 m (na Cankarjevi cesti, Cesti herojev, Cesti talcev in Koštialovi cesti). Na nivoju B bi živelo približno 1100 ljudi, na nivoju A-C pa manj kot 200! Pri zazidavi lokacije C pa bi onemogočili še zadnjo možnost za izpeljavo ceste na Mestne njive po najbolj položnem pobočju in za prometne predpise edino zadovoljivo ureditev tega križišča. (Foto: M. Moškon)

Za preskrbovalni center pri gostilni se mimo bistvene pomanjkljivosti, da je oddaljen od centra potrošnje, pojavljata še dve vprašanji:

1. Ali je urnostno tak center (ki naj bi pozneje zbral okrog sebe tudi uslužnostne obrti, gostišče, družabne prostore in ambulanto) položiti prav na eno izmed glavnih vpadnic, ki se zaradi terena nad Kolonijo nikoli ne bo mogla širiti, niti je ne bo mogoče prestavljati? Vse lokalni promet, živahnost takega centra in parkiranje naj bi bili potem pomešani še z običajnim prometom (avtobusi, osebni avtomobili, otroci v šolo in iz šole, delavci v službo in nazaj). Vsi ti mimoidoči pa niso tista bistvena kupna moč trgovine, saj si dajo po dosedanjih izkušnjah DOLENJKE mesečni nakup dostaviti na dom. Najbrž zato, ker jim je trgovina preveč od rok...

2. Ali ne zahteva investicija v tako velik center (v primeru, da prodajalne v Ločni ne bi odprli) dosti več denarja in tveganja, kot gradnja manjšega, strogo normiranega objekta na Mestnih njivah, ki mu bo zagotovljen obisk vsaj najbližjih (1000!) potrošnikov? V primeru, da bi bil center spodaj, bi se vedno lepo število potrošnikov iz Mestnih njiv, ki že zdaj nakupujejo v mestu z avtomobilom, raje askočila tja, če že enkrat sedejo za volan!

Mimo tega pa adaptacija Rajerjevega lokala, ki bi zagotovila največ 70 metrov koristne površine (stroškov za stanovanje družine, ki zdaj tam živi, in za pridobitev drugega lokala krojačev sploh nismo računali), niti po »občutku« (izračunov še ni) ne bi stala manj kot 10 milijonov dinarjev — prav toliko kot nova SOKO hala s koristno površino 103 metrov! Tudi strokovnjaku z osnovnošolsko izobrazbo mora biti tak račun dejemljiv. Funkcionalnosti namenskega objekta proti adaptaciji najbrž ni treba dokazovati?

Po novem letu bo pričelo na področju stanovanjske izgradnje in upravljanja s splošnim družbenim premoženjem poslovati novo podjetje, ki bo lahko kreditiralo tudi novogradnje. S primernim sporazumom med tem podjetjem, trgovino in lastniki avtomobilov, ki se zelo zanimajo za gradnjo garaž na Mestnih njivah, bi bila najbrž izvedljiva zamisel M. Lapajne o gradnji garaž pod preskrbovalnim centrom (za kar so navdušeni tudi pri DOLENJKI, ker bi prišli poceni do temeljev), pridružili pa bi lahko še prostore za varstveno ustanovo, ambulanto in podobno. Občinska skupščina je določila 6 milijonov in pol za odkup stanovanja v enem izmed novih blokov na Mestnih njivah. Stanovanje bodo preuredili za otroški vrtec. Če bi ta denar porabili za ureditev vrtca v sklopu komunalnega centra, bi ustanova najbrž lahko dobila še primernije prostore. Tudi tereni okrog novih blokov, rezervirani za garaže, so zaradi naraščajočega števila motornih vozil premajhni ali pa bodo morale biti garaže nastlane po vsem še neizdanem zemljišču. Kje bo potem prostor za zelenice, otroška igrišča in podobno, še nikogar ne skrbi!

Mestne njive so prva mestna soseska, kjer gre za odločen prelom s preteklostjo

fevdalnega trgovskega središča za obzidjem, varnim pred turškimi napadi. Vsem je še živo pred očmi sejemska živahnost na podobi Glavnega trga v šestdesetih letih devetnajstega stoletja in po »občutku« ne gre nikomur v glavo, da bi ljudje zdaj, po 100 letih lahko kupovali tudi blizu tam, kjer žive. Računov, ki bi bili lahko narejeni v dveh dneh in bi v dveh minutah to novo potrebo dokazali ali ovrgli, pa nečemo (ne znamo, nimamo časa) narediti niti v desetih letih!

Potreben je tudi komunalni center v Bršlinu. Morda še bolj. Vendar vse kaže, da se je zaradi trenutnega položaja v kreditiranju gradnja spet zavlekla. Za ureditev Mestnih njiv pa dela še tebeje in sredstva za osnovno komunalno ureditev so zagotovljena. Mestne njive ne smejo biti poskusni zajček in milijoni, vloženi v tak center, ne smejo biti vrženi stran! Če govorimo o vzorci soseski, potem bodimo tudi vzorni ekonomisti in inženirji, ne pa mečakci in laiki z ne vem kakšnimi občutki, ki nas varajo že dvajset let! Pomislimo raje na občutke stanovančev teh novih naselij, ki se jim bo navzile zelenicam in neonski razsvetljavi zdelo, da žive nekje na deželi, če se ne bodo trgovina, pozneje morda tudi kultura in družabnost, približale njihovim vratom. Zastonj govorimo o prijetnem življenju v našem mestu, če mu nalašč nečemo ustvariti osnovnih pogojev!

Občani, ki se bodo prihodnji teden zbrali na konferenco občanov tega terena, bodo spet razpravljali o trgovini. Zele pa, da jim strokovnjaki in funkcionarji natočijo čistega vina, to se pravi, da jim postrežejo z dejanskimi številkami in možnostmi. Z majhnimi stroški bi se dala izvesti anketa o potrebah prebivalcev, čeprav se jih bo dobra tretjina (96 stanovanj) priselila šele v prihodnjih mesecih. Vsak občan ima pravico povedati svoje mnenje in dolžnost strokovnjakov je, da mu z verodostojnimi podatki dokažejo zmožnost, če nima prav. Potem bomo lahko rekli, da zares samo potrebe ljudi in ekonomski izračuni odločajo o upravičenosti gradnje.

MARJAN MOSKON

CESTA HEROJEV

Ali bo dijaška kuhinja ukinjena?

Več staršev in dijakov se je v ponedeljek in torek zglasilo v našem uredništvu ter zahtevalo, naj pišemo o tem, zakaj nameravajo dijaško kuhinjo v Novem mestu ukiniti. Tako smo na hitro zbrali izjave nekaterih članov komisije, ki je razpravljala o ukinitvi dijaške kuhinje.

IVANKA FISTER:

Upravnica dijaške kuhinje
IVANKA FISTER: — Bila sem poklicana na občinski odbor RK, kjer se je sestala komisija, verjetno imenovana od občine. Prisotni so bili mnogi, da je treba dijaško kuhinjo ukiniti, osnovna šola pa naj bi v naših prostorih kuhala šolske malice in enolončnice. Okoli 150 dijakov ESS, učiteljskih, gimnazijcev in vajencev bi napotili v obrat družbene prehrane (pri nas so plačevali za kosilo in večerjo 400 din, tam bo dražje). Dalje je bilo rečeno, da bi 170 osnovnošolskim otrokom, ki so se doslej hranili pri nas, namesto kosila zadostovala enolončnica.

Ko so otroci in starši zvedeli, da se pripravlja ukinitve naše kuhinje, so začeli razburjeni prihajati k meni. Jaz jih mirim in upanju, da do ukinitve vendarle ne bo prišlo.

ROZA PEROCI:

»Spet bo neumnost!«
Upravnica varnostne ustanove
Vide Tomsic: — Že nekaj časa

je tega kar sem slišala, da se osnovna šola pritožuje nad premajhnim prostorom za mlečno kuhinjo in da bi rada zasedla prostore dijaške kuhinje. Baje jim tudi ni všeč duh po hrani, ki se širi po vsej šoli. Nato sem bila klicana v komisijo, kjer smo razpravljali razne možnosti, a mi kljub vsemu ni jasno, zakaj je dijaška kuhinja nepotrebna. Imam drg predlog: če osnovni šoli manjka prostor, naj izseli iz kletnega stanovanja hišnika, mu priskrbi primerniške bivališče, te prostore pa preuredi za potrebe šolske kuhinje. Tako bi lahko dijaška kuhinja in šolska prehrana delovali pod isto streho. »Slab duh« ne bi bil zato nič ostriješi.

Če bi dijaki morali v obrat družbene prehrane, bi jih višje cene močno prizadele, saj že zdaj nimajo vseh treh obrokov hrane. Še na slabšem pa bi bili prizadeti otroci iz nižjih razredov osnovne šole. Enolončnica kosila ne more nadomestiti, to je menda jasno. Prav tako je čudno, če majhne otroke napotimo na hrano v mesto, ko si povsod prizadevajo urediti zanje prehrano v bližnji šoli. Vse to je

tudi, če bodo v obratu družbene prehrane jedli. Majhne otroke je treba pri jedi nadzorovati in jih priganjati, sicer bodo starši plačevali hrano, ki je otrok ne bo pojedel.

Preden ukinito dijaško kuhinjo, bi morali dobro premisliti. Večkrat smo se zaradi prenapetosti odločili že kesali — najbrž bo tokrat spet tako!

NADA GOSTIČ:

»Nikogar ne izganjamo!«

Ravnateljica osnovne šole Katja Rupena: — Ko smo oktobra s predstavniki šol razpravljali o prehrani šolarjev, smo povedali, da nam manjka prostora za šolsko kuhinjo. Imamo namreč precej vozačev, za katere bi morali kuhati enolončnice, a nimamo kje. Teda so predlagali, naj posebna komisija v sklopu sveta za šolstvo prouči možnosti ukinitve dijaške kuhinje, da bi mi dobili te prostore. Dostaj pa šola nikakor ni izganjala, niti nismo dali dijaški kuhinji odpovedi.

Kolikor vem, je pripravljen šole predlog, o katerem bo razpravljala svet za šolstvo: 1. z novim letom naj se dijaška kuhinja ukine; 2. obrat družbene prehrane naj prevzame na hrano dijake in šolarje (za ceno ne vem). V ta namen bodo preuredili poseben prostor, da se otroci ne bodo mešali med druge goste. 3. Kar te osnovnošolskih otrok, ki lahko dobivajo enolončnico v naši kuhinji ali pa kompletno kosilo v družbeni prehrani. Morda bi se kasneje iz naših enolončnic razločilo se kaj več.

Izjav še drugih članov komisije v torek nismo mogli dobiti in tudi ne ugotoviti glavnega vzroka tehtnega razloga, ki je sprožil mnenje, da dijaška kuhinja ni več potrebna. O tem bodo še poročali. Ker pa odločitev še ni, imajo prizadeti starši in dijaki še možnost prevoditi svoje mnenje v javnost.

Ureditev obeh bregov Krke

V sredo, 8. decembra, so na seji sveta za urbanizem ObS Novo mesto razpravljali o komunalni problematiki, o predlogu za ureditev obeh bregov Krke od Loke do Seidlove žage ter o predlogu za zasedavo centra Novega mesta.

Prav RES, da na tržnici kramarji že izpodirajo zelenjavo in druge pridelke! V ponedeljek je bilo dobiti le jajca po 100 din, solato po 200 din kg, radice na merice po 40 — 70 din, motilec na merice po 70 din, špinača na merice po 60 din, mleko po 130 din liter in fižol po 300 din kg. Kisla repa je veljala 160 din kg, kisle zelje 180 din kg, jabolka 100 do 130 din kg in krompir 100 din kg.

GIBANJE PREBIVALSTVA — rodilni sta: Marija Mikš iz Koštalove 24 — Dunjo, Nada Sušič z Mestnih njiv, blok 7 — Teo.

Izredne konference SZDL v naši občini

11. decembra, v soboto, bosta konferenci SZDL v Birčni vasi in v Poljanah (obakrat ob 18. uri).

12. decembra, v nedeljo, bo 9 konferenc: v Skočjanu ob 7.30, na Drči ob 8. uri, v Selah-Hinjah ob 9. uri, v Šmarjeti ob 8. uri, v Dol. Straži ob 9. uri, na Drganjih selih ob 9. uri, v Dol. Mokropolju ob 14. uri, na Dolžu ob 14. uri in v Podgradu ob 7. uri.

14. decembra, v torek, pa bodo tri konference: v Dolenjskih Toplicah ob 19. uri, na III. terenu v Novem mestu ob 19. uri, Kandija I. in II. pa bo imela izredno konferenco SZDL ob 19. uri.

29. NOVEMBER V SKOČJANU:

Vodovod in proslava

Marljivo vodstvo krajevne skupnosti v Skočjanu je v počastitev 29. novembra priredilo skupno z ostalimi organizacijami več prireditev. Dopoldan so v Hrastuljah izročili v uporabo vodovod. Prisotnim je spregovoril odbornik občinske skupščine Ivo Novšak. Zahvalil se je vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali, da se je uredilo to vprašanje. Hkrati je pozval prisotne, naj bi jim bil ta primer za vzgled, kaj se da narediti z dobro planirano akcijo. Po otvoritvi so pokazali svoje spretnosti tudi gasilci. Uprizorili so gasilsko vajo, verjetno prvo v Hrastuljah, saj jo je omogočil novi vodovod.

Popoldne je bila izredno uspešna svečana akademija, ki so jo priredili učenci iz Skočjana in pripadniki JLA iz No-

Pridobitev: dvorana v Podhosti

V počastitev dneva republike je bila v nedeljo, 28. novembra, slovesno izročena občanom v uporabo nova dvorana v Podhosti. Pomanjkanje primerne prostora za še boljše delo družbenih organizacij so že dolgo čutili.

Na pobudo krajevnih činitelev je bil izvoljen gradbeni odbor, ki je vodil izgradnjo dvorane. Dvorana je bila zgrajena s prostovoljnim delom občanov, prispevkom občinske skupščine in nekaterih delovnih organizacij.

Slovesni otvoritvi je prisostvovalo veliko občanov iz Podhoste in drugih vasi, tako da je bila dvorana nabito polna. Dvorano je v imenu gradbenega odbora izročil občanom v uporabo predsednik gradbenega odbora Lojze Bradač. V imenu občanov jo je sprejel predsednik KO SZDL Metod Rom. Kulturni program so izvajali učenci

osnovne šole iz Dolenjskih Toplic. Prisotni so z zanimanjem sledili programu in izvajalce nagradili z obilnim aplavzom.

Dvorana je pomembna pridobitev za občane Podhoste in okoliških vasi in bo namenjena delu družbenih organizacij kot tudi kulturnim in drugim prireditvam, ki jih občani želijo.

DU.

Lepi slovesnosti v Žužemberku in na Dvoru

V počastitev dneva republike sta bili v Žužemberku in na Dvoru lepi proslavi. V obeh krajih sta bili dvorani nabito polne poslušalcev. Program je izvajala pretežno mladina ter šolarji, v Žužemberku pa je nastopil še moški pevski zbor. Opaziti je bilo, da je letošnji 29. november praznoval več ljudi kakor prejšnja leta.

M. S.

Popis stanovanj v Novem mestu

V torek dopoldne je novomeški Zavod za izgradnjo in urejanje naselij začel s popisom stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov. Popisali bodo vse prostore družbene lastnine in tiste zasebne, ki jih lastniki oddajajo v najem. Namen popisa je ugotoviti sedanje in realno stanje ter določiti vrednost prostorov. Tako bodo dobili osnovo za načrtno vzdrževanje prostorov v prihodnjih letih v smislu novih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. Ti podatki bodo tudi ena izmed osnov za določitev stanarin, ki jih bo sprejela občinska skupščina proti koncu meseca.

Posvet o gospodarski reformi

Občinski odbor SZDL Novo mesto je 2. decembra pripravil razgovor ožjega političnega akta, gospodarskih in predstavniki različnih služb z vseznim ljudskim poslancom Ludvikom Golobom. Razpravljali so o najvažnejših vprašanjih stanovanjske reforme, o problemu energije in nekaterih drugih gospodarskih vprašanjih.

Novi član sveta

Na zadnji seji je občinska skupščina Novo mesto razrešila Marjana Simiča kot člana sveta za družbeni plan in finance, ker je prevzel novo dolžnost, za novega člana tega sveta pa je bil na izpraznjeno mesto izvoljen Anton Golobčič, finančni inšpektor pri SDK v Novem mestu.

Nova odbornica v 42. volilni enoti

V volilni enoti št. 42. v Novem mestu je bila v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine Novo mesto izvoljena tovarišica Nika Lapajne. Nove volitve so bile potrebne, ker se je dosedanja odbornica 42. volilne enote Marija Prah odselila.

Trčil na grajskem dvorišču

28. novembra je nemški državljani Hans Derichs poljal avtomobil z dvorišča gradu Otočec skozi vhodna vrata in trčil osebnim avtomobilu, ki je stal levo od vrat. Škode je za blizu 90.000 din.

Predsednik občinske skupščine Novo mesto Sergij Thorževskij je tudi letos 26. novembra dopoldne sprejel matere in žene padlih borcev ter druge starejše in socialno ogrožene udeležence NOB. Sprejem je pripravil občinski odbor Zveze vojaških vojnih invalidov, v programu pa so sodelovali dijaki učiteljskega in pevskega zbora Svobode »Dušan Jereba«. Povabljenih je bilo 60 ljudi, vendar nekateri zaradi starosti ali bolezni niso mogli priti na sprejem. Po programu so razdelili zavitke z darili in povabili zbrane na malico. (Foto: M. Moškon)

OPOZORILO

Po določbah 7. člena, 2. odstavka Odloka o redu in miru v občini Novo mesto (Uradni vestnik Dolenjske štev. 5/65), morajo lastniki, upravitelji in najemniki nepremičnin ob javnih poteh ali druge odgovorne osebe skrbeti tudi za to, da so hodniki pred stavbami očisti.

Vsi navedeni so zato dolžni sproti počistiti in odstraniti s hodnikov zapadli sneg.

Proti vsem, ki ne bodo upoštevali navedenega odloka, bo uveden upravno kazenski postopek.

OBCINSKA SKUPŠČINA
NOVO MESTO

Zjutraj in zvečer

Zobna ščetka, ki ne manjka danes v nobeni kopalnici in jo mora imeti vsak človek, ima tudi svojo zgodovino. Asirol so si na primer čistili zobe 700 let pred našim štetjem s prsti. Grški filozof Aristotel pa je svojega učenca, kasnejšega vladarja Aleksandra Velikega, učil takole: »Zjutraj, ko vstaneš, si moraš umiti roke, usta in oči. Zdrgni zobe s hrupavo platneno krpo...«

Tudi stari Rimljani so čistili zobe z mehko krpicco. V tem času in bržkone že davno prej pa so pripadniki budistične vere v Tibetu in na himalajskem področju uporabljali namesto zobne ščetke za prst debelo vejico.

Kitajci omenjajo zobno ščetko že 272 let pred našim štetjem v knjigi »Lepotni nasveti« in celo zobni prašek »bolj bel kot sneg«. Nega zob je bila v stari Kitajski zelo razvita in 300 let pred našim štetjem so že imeli za zobne bolezni posebne zdravnike.

Indijci plešejo v Kamasutri o zvečenju nekega posebnega lesa, ki ima zelo prijeten vonj in osvaja usta.

Mohamed pa svetuje svojim vernikom: »Čisti si usta, saj z njimi čistiš boga!« V koranu piše, da so si mladi glasniki muslimanske vere čistili zobe s paličko, ki je bila na kraju drobno narezana v obliki čopiča.

V srednjem veku so uporabljali razne začimbe ali pa posipali zobni prašek na krpico in z njo drgnili zobe. Humanist Rotterdamski svetuje izpiranje ust s čisto vodo zvečer in jutraj in pozno zvečer in jutraj uporabljajo raznih cunjic pri miši. V tem času ugotavlja Sachs zdravilnost žajblja.

Leta 1719 je izšel v Leipzigu leksikon, ki prvič opisuje zobno ščetko: »Zobna ščetka je majhen, fin instrument z daljšim držajem. Z njo odstranimo ostanke jedi med zobmi. Njene ščetine ne smejo biti trde, zato pa mehke in goste.« Kitajci so uporabljali zobno ščetko s pravimi ščetinami že leta 1500, medtem ko smo jo v Evropi spoznali šele sredi 18. stoletja.

V počastitev dneva republike je bila v ribniškem Domu Partizana lepa slovesnost, ki so jo priredili šolarji. Po programu so bili sprejeti v pionirsko organizacijo cicibani. Obľubili so postati dobri pionirji in tudi to, da se bodo pridno učili. (Foto: Drago Mohar)

Metliški šport ob dvojnem jubileju

Pred dnevi je Občinska zveza za telesno kulturo v Metliki podelila pokale in priznanja športnikom, ki so sodelovali pri društvu, delavskim društvom za sodelovanje na prvih delavskih športnih igrah v Metliki ter zaslužnim posameznikom. Žalostno pa je dejstvo, da na slovesnost ob podelitvi priznanj ni prišel niti eden predstavniki metliških podjetij in organizacij.

Na slavlju je govoril predsednik občinske zveze za telesno kulturo Zvonko Pavlovič in med drugim ugotovil, da zanimanje za orodno telovadbo iz leta v leto nazaduje, povečalo pa se je zanimanje za rokomet, namizni tenis, mali nogomet in še nekatere druge parnoge. Da bi se športno življenje v metliški občini vsaj nekoliko razmahnilo, je občinska zveza za telesno kulturo razpisala tekmovanja med kolektivi za streljanje z zračno puško, kegljanje, balinanje, namizni tenis, mali nogomet in šah. K sodelovanju je bilo povabljenih 12 kolektivov, medtem ko jih je na igrah sodelovalo le 5, ki so tekmovali v balinanju, kegljanju, malem nogometu in namiznem tenisu. Tekmovanje v drugih panogah je odpadlo predvsem zaradi premajhne discipline.

Jubilej so počastili tudi športniki izven delovnih kolektivov. Rokometaši so organizirali dva turnirja, pionirji metliške in suhorskne osnovne šole so tekmovali v kolesarjenju. Zmagal je Janez Štefanič, učenec osnovne šole Suhor.

Tekmovalce so ekipe Beti, obrata Novoteks, Lepis, Mercator in ekipa uprave občinske skupščine. Pri tekmovanjih je sodelovalo razen organizatorjev 62 delavcev in uslužbencev.

Tekmovanja so bila posvečena 600-letnici Metlike in 20-letnici osvoboditve. Najuspešnejše so bile naslednje ekipe:

Mali nogomet: Beti, Mercator; v kegljanju obrat Novoteks; Beti in ekipa občinske uprave; v namiznem tenisu: Beti in uslužbenci občine; v balinanju Novoteks, Beti in ekipa občinske uprave.

Jubilej so počastili tudi športniki izven delovnih kolektivov. Rokometaši so organizirali dva turnirja, pionirji metliške in suhorskne osnovne šole so tekmovali v kolesarjenju. Zmagal je Janez Štefanič, učenec osnovne šole Suhor.

Za nesebično in prizadevno delo so prejeli priznanja voditelji: Jože Gršič, Jože Pirkovič, Vanja Pux in Jože Mozetič. Nedvomno ima največji zaslug za delovanje metliškega Partizana tovariš Zvonko Pavlovič, ki je žrtvoval mnogo prostega časa za razmah športne dejavnosti v Metliki. En človek pa ne zmore vsega, zato želimo v prihodnje več sodelovanja s drugimi organizacijami, predvsem pa s podjetji, ki so doslej stala vse preveč ob strani!

Odcepitev plavalnega kluba

Plavalni klub Celulozar iz Krškega, ki tekmuje v II. zvezni ligi, je pred kratkim na letni skupščini analiziral svoje delo vse od ustanovitve do danes. Ugotovljen je velik uspeh tega kolektiva, saj je vzgojil preko 300 plavalcev. Pozorji za ta šport so v Krškem dobri, ker je v olimpijskem bazenu topla voda od maja do oktobra.

Funkcionarji so se doslej predvsem ukvarjali s finančnimi težavami, zaradi katerih je večkrat že nastopila vprašanje nadaljnjega

tekmovalja v zvezni plavalni ligi. Pred kratkim so sklenili, da se osamosvojijo, ker sodijo, da jim TVD Partizan, pod katerega okriljem so delovali doslej, ni nudil dovolj podpore. Kritizirali so tudi občinsko zvezo za telesno kulturo, češ da ni odigrala svoje vloge.

Svoj odnos do plavalnega kluba so pokazali tudi s tem, ko se niso odločili za udeležbo na skupščini. Izvoljen je bil nov upravni odbor, od katerega se nadejajo uspešnejša dela pri vzgoji mladega naraščaja.

Kegljaška revija v Novem mestu

Pretekli teden se je končala tradicionalna revija kegljašev v disciplini I krat 200 lučev za moške in I krat 100 lučev za ženske. Pri moških je nepričakovano zmagal član Zeleničarja Janez Turk z 841 keglji pred kandidatom za državno reprezentanco B. Hrenom, ki je podrl 827 kegljev. B. Vesel je podrl 824, S. Hrovat 818 in F. Zidanek 812 kegljev. Med 26 tekmovalci je prišlo v finale 9 igralcev Zeleničarja in 9 Pionirja. Osem tekmovalcev je podrl več kot 800 kegljev.

V ženski vrsti je nastopilo le

6 Pionirjevih igralcev. Zmagala je V. Zelnar s 401 keglji pred S. Znidaršič 367, Berkopec 355, Hrovatin 347, Osoinik 346 in Orazem 340.

Tekmovanje v borbenih igrah je trajalo ves mesec, sodelovalo je 43 trojk, v finale pa sta prišli dve Pionirjevi in Zeleničarjeva trojka. Prva je bila Pionirjeva trojka — Hren, Romih, Baroš pred drugo Pionirjevo trojko — Legiša, Mrzлак, Krušič (Bratož) in Zeleničarjevo trojko — Turk, N. Dravinec, Pešič.

1. decembra se je pričelo tekmovalje v občinski zimski ligi, ki je razdeljena v dve skupini po 6 ekip. Vsak igralec ima namesto treh šest metov. Tekmovanje v ligi se bo končalo v marcu prihodnje leto.

KEGLJAŠKO NAGRADNO TEKMOVANJE

Kegljaški klub Pionir prireja na svojem kegljišču v Brilnu veliko nagradno kegljaško tekmovanje. Tekmujejo na tri lučaje v polno. Pričetek tekmovanja je bil 1. decembra, zaključek in razdelitev nagrad pa bo 8. I. 1966. Tekmuje lahko po naslednjem urniku: ponedeljek 16.00—21.00, sredo 19.00—21.00, petek 19.00—21.00, sobota 16.00—21.00 in nedelja od 9.00—14.00.

Kegljaški klub Pionir je pripravil dvajset lepih nagrad, glavne nagrade pa so: foto-aparat (30.000), blago za obliko, ura in drugo. Med donosnimi kegljaši je za to priložno tekmovanje precejšnje zanimanje. (en)

Vzgojni utrinki

Pedagogi pravijo: »Razumeti otroka — to pomeni vedeti, v čem je njegova moč in v čem je njegova slabost. Pravilno ga vzgajati — pa pomeni: varovati slabše organe, jih vežbati pravilno in vztrajno in utrjevati, postopoma jih navajati na delo bolj razvite organe močnejše vaditi v delu.

Ce tako ravnamo, zadovoljujemo otrokove potrebe. Ce bomo drugače ravnali, tamo v stalnem spopadu in nasprotju s otrokom.«

Moč otroka je v njegovem organizmu, ki se razvija in raste. Zato morajo starši razumeti potrebe svojih otrok in pravilno gledati na tisto, kar je zvezano z jačanjem in razvijanjem organizma, kakor tudi otrokovega duševnega razvoja. Preudaren roditelj, vzgojitelj in učitelj ne bo mogel drugače gledati na igro, tekanje in skakanje svojega otroka kot na potrebo organizma, ki se razvija in raste.

Večno spraševanje, težnja za znanjem, za razumevanjem zunanjega sveta, ki obdaja otroka — tudi to je nujno za njegov razvoj. PREVIDNO RAZVIJATI VSE OTROKOVE SILE — POMENI VZGAJATI! Zato bo otrok v krogu svoje družine občutil največjo ljubezen svojih staršev, če bodo spoštovali njegovo svobodo in ga razumno navajali na igro, delo in odmor.

IŠIAS IN BRAHIALGIJA

Bederni živec vživčuje spodnjo okončino. Prihaja iz hrbteničnega kanala v križu in se v globini spušča preko sedala po zadnji strani bedra in goleni do zunanje strani gležnja. Razumljivo je, da imata leva in desna spodnja okončina vsaka svoj bederni živec. Če se bederni živec vname ali če ga nekje nekaj pritiska, ovira ali draži, imamo išias. Največkrat se bolezen hitro razvije. Pojavijo se hude bolečine v vsej dolžini živca, redkokdaj samo v zgornjem odseku. Bolečine so ves čas enake, včasih pa se njihova stopnja menjava, navadno pa močno poveča ob vsakem premiku okončine ali pa sploh telesa. V hladnem in vlažnem vremenu so bolečine močnejše, v toplem in suhem vremenu popuščajo. Pri hoji se bolnik zaradi bolezn opira predvsem na zdravo okončino, bolno pa drži malo skrčeno v kolenu in malo odmaknjeno v kolku. Bolnik sedi le na pol, ker lahko sedi samo z zdravo stranjo, torej na pol stola. Tudi pri ležanju je okončina delno skrčena, zavrneta malo navzven in odmaknjena v kolku. V tem položaju je živec najmanj napet in so zaradi tega bolečine najmanjše. Večinoma je bolezen enostranska in največkrat na levi strani. Rada se ponavlja.

Zdravnik predpiše zdravila, ki odstranjujejo vzroke bolezni. Bolnik naj leži na trdem ležišču, ki si ga pripravi tako, da vstavi pod blazino v posteljo deske. Najde naj lego, v kateri bo bolečin najmanj. Zelo dobro deluje suha toplota, ki jo dajejo električna blazina, termofoir in podobna sredstva. Prav tako deluje dobro kopanje v topli vodi pod pogojem, da se bolnik po prihodu iz kopeli pa do postelje ne prehladi. Če je bolezen že kronična, pomaga masaža. Takrat so tudi priporočljive toplice.

Brahialgija je podobna bolezen živca zgornje okončine. Bolezen se začne z močnimi bolečinami na vratu, prehaja iz jame nad ključnico in se širi preko rame skozi nadlaht in podlaht vse do prstov na roki. Bolnik toži, da so posebno ponoči bolečine neznosne, čež dan pa da še nekako gre. Napadi bolečin se menjavajo, enkrat so bolečine hujše, drugič so znosnejše. Bolnik sam najde pravo lego za okončino in jo potem tudi v tej legi drži, ker ga pač najmanj boli.

Zdravljenje je podobno kot pri išiasu: zdravila, ki naj odstranijo vzroke, mirovanje in toplota, poznejše fizikalna terapija.

Dr. B. O.

Namizni tenis na začetku poti

Na novomeški osnovni šoli je pred dobrim mesecem začel delovati namiznoteniški klub, ki ga vodi gimnazijca Unan in Pezelj. Za ta šport je precej zanimanja, saj prihaja na vaje tudi po 40 učencev, med njimi 15 deklet.

Pred dnevi je bil v telovadnici osnovne šole prvi preizkusni turnir za fante. Zmagal je Zvezel II., slede pa mu: Sepetavc II., Jožef,

Vajs, Vovk in drugi. Tudi dekleta pridno trenirajo in so v kratkem času že zelo napredovale. Koliko so se doslej naučile, bodo pokazala na bližnjem turnirju.

Doslej so člani namiznoteniškega kluba vadili le na dveh mizah, medtem pa jim je podjetje Opremales podarilo še dve mizi, za kar so jim mladi igralci napiznega tenisa hvalečni. J. P.

Šport minulega tedna v Kočevju

KOSARKA — Minulo nedeljo so se v domu telesne kulture pomerile mladinske kosarske vrste novomeškega in kočevskega Partizana. Mladinke iz Novega mesta so premagale Kočevje z 19:13 (11:10), v tekmi mladincev pa so bili uspešnejši domačini z zmago 66:63 (40:28). V prvem polčasu so igrali z usnjeno žogo, v drugem pa z žogo iz plastične snovi. Domačini, ki niso vajeni igre z žogo iz plastične mase, bi tekmo kmalu izgubili. Gostje so so predstavili v nekaj mladimi in novimi igralci, ki so dober obet za nadaljnji razvoj kosarke na Dolenjskem.

KEGLJANJE — V soboto so imeli kegljaši v gosteh K. K. Lokomotivo iz Ljubljane. V srečanju 8 krat 200 lučev so zmagali domači s 6.325:5.963. Za Kočevje je bil najboljši Koster z 851 keglji, kar štirje igralci pa so podrl več kot 800 kegljev. Nobenemu med gosti se ni posrečilo podreti vsaj 800 kegljev.

STRELSTVO — Zaradi slabega vremena med prazniki in snežnega meteža je odpadlo tekmovalje z malokalibrsko puško, za katerega sta bila domenična ribniški garnizon in Kočevje. Tekmovanje z zračno puško ni prišlo v poštev, ker je bil dom telesne kulture, kjer naj bi se pomerili, tedaj zaseden.

NAMIZNI TENIS — Čez praznike je bilo tekmovalje za Horvato pokal. Za ta prahodni pokal so tekmovali že osmič zapovrstjo. Prijavljenih je bilo veliko igralcev, zaradi slabega vremena in zamud avtomobilov, s katerimi so dopotovali posamezni igralci, se je tekmovalje pričelo uro kasneje. Vodil ga je inž. Dušan Orazem, pomagala pa sta Saša in Sonja Bižal ter sodniški zbor. Ob navzočnosti Novaka, delegata Namiznoteniške zveze Slovenije, je začelo tekmovali 5 društev in klubov z več kot 70 igralci. Rezultati: ekipno — moški: 1. TVD Partizan Kranj, 2. Triglav Kranj, 3. Posamezniki A. 1. Grintal (Olympia), 2. Frelih R. (Kranj), 3. Posamezniki B: 1. Frelih R., 2. Frelih V. (oba Kranj), 3. Dvojice: 1. Janškovec — Marencič (Triglav), 2. Bevk — Frelih V. (Kranj), 3. Zeneke — ekijono: 1. Ljubljana, 2. Olympia — Posamezniki: 1. Kralj (Ljubljana), 2. Kralj (Fužinar), 3. Dvojice: 1. Kralj — Ačko (Fužinar), 2. Krnc — Kralj (Ljubljana) — Mešane dvojice: 1. Grintal — Škerl (Ljubljana), 2. Krnc — Kralj (Ljubljana). Presenetljive uspehe TVD Par.

Andrej Arko dobil Bloudkovo plaketo

Izvršni odbor Zveze za telesno kulturo Slovenije je pred kratkim podelil Bloudkovo plaketo v imenu organizacijam in delovnim kolektivom. Med dobitniki Bloudkove plakete je tudi Andrej Arko, upokojenec iz Kočevja, ki je hkrati tudi predsednik Sveta za telesno kulturo pri skupščini občine Kočevje in upravnik doma za telesno kulturo. Utemeljitelj za podelitev Bloudkove plakete tovarišu Arku se glasi:

»Bloudkovo plaketo prejme za organizacijsko delo Andrej Arko, ki je od rane mladosti sodeloval v telesnokulturnih organizacijah najprej kot tekmovalce, pozneje pa kot organizator. Že pred drugo svetovno vojno je opravljal vodilne funkcije v splošnih telesnokulturnih in športnih organizacijah. Po osvoboditvi je deloval na Koroskem in s sodelavci ustanovil telesnosporazumna društva v Metliki in Mislinski dolini. Od prihoda v Kočevje leta 1949 je njegovo delovanje tesno povezano z razvojem telesne kulture v tem kraju in okolici. Kočevje je v tem času postalo pomemben center telesnokulturne aktivnosti. Nagradjenec je bil predsednik in pozneje tajnik telovadnega društva Kočevje, smučarskega kluba Kočevje, nazadnje TVD Partizan Kočevje. Bil je predsednik in pozneje tajnik občinske zveze za telesno kulturo, ki ga je izvolila za častnega člana. Pomembne zasluge si je pridobil tudi pri gradnji novega doma telesne kulture.«

Za priznanje tovarišu Arku iskreno čestitamo!

ŠAH

ŠAHOVSKA SIMULTANKA IGORJA PENKA V BRESTANICI

V okviru kulturnega tedna ob 20. letnici kulturne dejavnosti v Brestanici je bila odigrana šahovska simultanka mojstrskega kandidata Igorja Penka iz Novega mesta. Poleg šahistov se je v sindikalni dvorani elektrarne zbralo tudi lepo število gledalcev, ki so z zanimanjem sledili šahovskemu dvoboju. Tov. Penko je v štirinapolurni borbi dosegel zelo lep rezultat: od 31 odigranih partij je 2 izgubil, 5 pa remiziral. Rezultat: 26,5:4,5 v korist tov. Penka. — Zmagala sta Turenšek in Samac, remizirali pa Rutar, Zupanc, Rangus, Keše in Slapšak Edo.

Vsi šahisti Brestanice so bili s simultanko zelo zadovoljni in upajo, da se bodo še kdaj lahko srečali s tov. Penkom, ki je pokazal zelo dobro igro. S tem se šahisti Brestanice še enkrat zahvaljujemo tov. Penku za prijeten šahovski večer!

ZVONE SERBEC

Kočevje : Ribnica 8:2

V počastitev dneva republike so šahisti S. K. Kočevje na desettih deskah doma premagali moštvo ribniške garnizije JLA z 8:2. Že po eni uri je kazalo, da bodo kočevski šahisti visoko premagali tekmece. Zanimivo so bile borbe na prvih štirih deskah, kjer so domačini zmagali, dva-

krat pa igrali remi. Po igralni vnemi in novih organizacijskih prijemih kakor tudi po uspešnih nihceh več ne dvomi, da šah pridobiva kvaliteto, kakršno je nek daj imel pa tudi množičnost.

Zanimivi so turnirji, ki potekajo. Igrajo za prvenstvo Kočevja, pionirji, mladinci in člani pa za kategorije. Zelena bi bilo, ko bi klub čez zimo organiziral tekmovanja sindikalnih moštev in ekip mladinskih aktivov.

A. ARKO

Šah med pionirji

Tudi brestaniški pionirji so odigrali simultanko na 12 deskah proti domačinu Janku Kešetu. Tov. Keše je izgubil eno partijo in eno remiziral. Zmagal je Dargul Boles, remiziral pa Janko Divjak.

S. Z.

Perhaj zmagal v Krmelju

Na šahovskem bratovrnirju, ki ga je v počastitev dneva republike izvedla krmeljska SVOBODA, je med osmimi mladinci s šestimi točkami zmagal Drago Perhaj, drugi je bil S. Pirč s 5 in pol, tretji F. Mirt 4 in pol; sledijo: T. Hočevar 4, I. Perhaj 3, J. Kos 2 in pol, D. Močnik 2 in I. Hočevar pol točke.

D. B.

Prometne zmešnjave v Ribnici

»Veter-prometnik« — Ustavljanje dovoljeno in ni dovoljeno — Ali bo prometni znak še dolgo visel na žici? — »Voz, kakor piha veter!«

Ko pripelješ od Opekarne preko mostu v Ribnico, naenkrat ne veš, po kateri od obeh cest lahko pelješ naprej. Na hiši pri križišču namreč visi na žici prometni znak »Vožnja prepovedana v eno smer«. Ko piha veter, obrne znak zdaj sem zdaj tja, tako da je enkrat zaprta cesta, ki pelje naravnost, drugič pa ona, ki pelje na desno.

Na avtobusni postaji je znak »Prepovedano parkiranje«, pri katerem je dopisano »Dovoljeno za avtobuse«. Ta prometni znak pa dovoljuje, da se lahko ustaviš tu vsa vozila za največ petnajst minut. Razen tega je ta prometni znak še samo z ene strani postaje. Tu bi morala biti pravzaprav dva znaka »Prepovedano ustavljanje« s pristavkom »Dovoljeno za avtobuse«.

Znak »Prepovedano parkiranje« je tudi pri hiši v bližini parkirnega prostora na ljubljanskem koncu glavne ceste skozi Ribnico. Obrnjen je spet tako nesrečno, da ne veš za kje velja.

Vzel je iz sindikalne blagajne

Okrožno sodišče v Novem mestu je pred dnevi obsodilo Ivana Rajtmajerja, doma z okolice Brežic, na 1 leto zopora, pogojno za dobo treh let. Razprava je bila v odsotnosti obtoženca, ker je ta že pred leti odšel na delo v Nemčijo.

Izkazalo se je, da si je Rajtmajer kot predsednik sindikalne podružnice Podjetja za popraviljanje voz v Dobovi prisvojil 139.256 din. Kot predsednik je bil zadolžen za nabavo, delitev in plačilo premoga, katerega so član kolektiva preko sindikata kupovali za svoje potrebe. Nekaj časa je Rajtmajer pošteno posloval, konec leta 1959 in vse do aprila 1960 pa si je postopoma od plačanega premoga pripratil 139.256 din. Ko je funkcijo predsednika sindikata v podjetju predal, je bil sicer opozorjen, naj uredi tudi finančno poslovanje, vendar tega ni storil. Kasneje se je za-

poslil v Nemčijo, doma pa so ostali za njim neporavnani računi.

Franc Kepo, strojnik brez zaposlitve iz Zagorja, in Viljem Očepek, brezposelni delavec iz Zagorja, sta bila že večkrat zaprta, ker ne znata ločiti tuje od svoje lastnine. Po prestanih kaznih sta se julija letos spet sešla, začela popivati in kovati načrte za prihodnost. Ker jima pošteno delo premalo vrže za njune

Kaznovan vlom v sevniško trgovino

velike potrebe, sta se dogovorila za vlom v Skočjano.

5. avgusta letos sta v Zagorju sedla na vlak, se odpeljala do Sevnice, od tam pa sta nameravala nadaljevati pot do Skočjana z avtobusom. Kepo je imel s seboj vlomilsko orodje. Bilo je že pozno, zato sta sklenila v Sevnici prespati na kakem kozolcu. Mimogrede sta opazila lepo razsvetlje-

no in bogato založeno trgovino ter se brž odločila za vlom vna lico mestar.

Najprej sta vlomila v skladišče, nato pa še enkrat skozi zadnja vrata v lokal. Vzela sta 53 različnih ročnih ur, več denarnic, naličnih peres, ročnih torbic, srajc in drugega blaga v vrednosti 665.748 din ter iz blagajni pobrala še 67.338 din gotovine.

Po vladu sta preko Brežic, Novega mesta in Ljubljane s plenom odpotovala domov, kjer sta začela ukradenega blago prodajati. Da ju ne bi odkrili, sta že čez nekaj dni odšla v Savinjsko dolino obirat hmelj, hkrati pa sta tam prodajala ročne ure. Ob aretaciji so pri njima še našli nekaj ukradenega blaga.

Na razpravi, ki je bila nedavno tega na okrožnem sodišču v Novem mestu, sta vlom in tatvino v celoti priznala, vendar z izgovorom, da sta bila brez zaslužka. Ker pa njuno dosedanje življenje kaže, da jima pošteno delo ni nikdar dišalo, je sodišče izreklo dokaj ostro kazen: Viljem Očepek je bil obsojen na 3 leta in 6 mesecev strogega zopora, Franc Kepo pa na 3 leta strogega zopora.

Voz in avto pod nasip

26. novembra popoldne se je Anton Znidaršič iz Sentjerneja z osebnim avtomobilom zletel v vprežni voz, ki mu je pripeljal naproti po cesti pri Grmovljah. Pri trčenju sta se voz in avto prevrnila po cestnem nasipu ter običajna kakšnih pet metrov pod cesto. Voznika sta se lažje odrgnila, škoda pa cenijo na več kot pol milijona dinarjev.

NESREČE

Darovic naproti Brunčku po levi

26. novembra se je Anton Darovic iz Ločne z osebnim avtomobilom peljal iz Mokronoga v Zbure. Na cesti med Malimi Poljanami in Zburami je vozil po levi. Naproti mu je pripeljal v osebnem avtomobilu Alojz Brunček. Ko je opazil, da mu prihaja voznik naproti po levi, je avto ustavil na desnem robu. Darovic se je kljub temu zalezel v Brunčkovo vozilo. Škoda cenijo na 90.000 din.

Voznik izskočil, avto v dolini

Niko Perušič iz Ljubljane se je 29. novembra peljal z osebnim avtomobilom iz Gorjanca v Belo krajino. Nad vasjo Veliki Cerovec je avto na mokri cesti zaneslo na levo, od tam na nasip, od koder je zdrčel v dolino kakšnih 50 metrov daleč. V trenutku, ko je bil avto še na robu ceste, je voznik izskočil in ostal nepoškodovan, medtem ko cenijo škodo na vozilu na 700.000 din.

Prekucilaj pri Bereči vasi

Jože Stupar iz Metlike (16 let) je za praznike brez dovoljenja očetu vzletel avto, povabil se tri prijatelje in se z njimi odpeljal v Ormož, nato skozi Stranjsko vas v Jugorje ter naposled še v Metliko. Pri Bereči vasi se je avto zaradi prehitre vožnje prevrnil, drsel nekaj metrov po strehi, padel skozi in obstal. Voznik Jože Stupar je vozil brez vozniškega dovoljenja. Na srečo se nihče od potnikov ni ranil, medtem ko cenijo škodo na vozilu na pol milijona dinarjev.

Iz Temenice so mela samo kolesa

24. novembra popoldne se je Ferdo Sušteršič iz Novega mesta peljal z osebnim avtomobilom po avtomobilski cesti iz Ljubljane. Pri Odrgi je zapeljal na levo stran ceste, nato po bregu v Temenico, kjer se je avto prevrnil. V vodi je vozilo običajno tako, da so se videla samo kolesa. Voznik in sopotnik sta zlezla skozi razbito okno in se nepoškodovano odpravila domov.

Trčil med prehitvanjem

3. decembra je Vlado Knez iz Banja Luke z osebnim avtomobilom na avtomobilski cesti pri Lesnici prehitel tovornjak, ki ga je prav tako prehitel turški voznik Ara Muzafer. Vozili sta trčili in je škoda za 120.000 din.

Po ledu v finišer

Franc Zupančič iz Ljubljane se je 24. novembra zvečer na cesti med Mokronogom in Trebnjem z osebnim avtomobilom zalezel v finišer. Cesta, ki jo asfaltirajo, je bila zasnežena in poledenela, zato se vozniku ni posrečilo vozila ustaviti s pritskom na zavore. V stroj je zadel s sprednjim blatnikom. Škoda je za 30.000 din.

Prevoznik prišel s stranske ceste

Na cesti v Luki pri Ormožju sta se 26. novembra dopoldne zalezla tovornjaka, ki sta ju vozila zasebni prevoznik Franc Rožič iz Loke in Franc Zunič iz Zuničev, zaprti pri ljubljanskem TRANS-PORTU. Rožič je pripeljal s stranske ceste, ne da bi se pre-

pridal, če je prišla cesta, pa kateri je pripeljal Zunič. Zavrti je, vendar pa kljub temu ni preprečil nesreče. V zadnji del njegovega vozila je trčil Zuničev tovornjak. Škoda je za kakšnih 80.000 din.

Najprej v ograjo, potem še v fička

Ivan Jakopič iz Male Buče vasi se je 1. decembra z osebnim avtomobilom v Novem mestu na Ljubljanski cesti pred upravo Cestnega podjetja zalezel v ograjo. Ko je avto od ograje odbilo na sredo ceste, se je pripeljal Jože Redek iz Potočnice vasi v osebnem avtomobilu fiat 750. Vozila sta trčili in se poškodovali za blizu 300.000 din. Jakopičev sopotnik Alojz Malnarč iz Novega mesta je bil laže poškodovan.

Z ledu v drevo in spet na led

Franc Novak iz Mengša se je 2. decembra peljal z osebnim avtomobilom iz Novega mesta proti Metliki. Bila je poldnica, tako da je vozilo pred Lokvico začelo zanašati, nakar je po štiridesetih metrih zdrčilo s ceste, zadelo drevo, se od njega odbilo in spet zlezlo na cesto, kjer se je ustavilo. Na avtomobilu cenijo škodo na več kot 300.000 din, medtem ko je voznik nesrečo ubežal.

Otrok prišel pod kolo

Anton Avsec iz Male Otokave je 2. decembra peljal gnojilni voz iz Zabjave vasi, kjer je pri Vidličevih hišah izpraznil gnojilnico. Za njim so prišli štiri šolarji in se hoteli na vozu pejsati, česar pa voznik ni dovolil. Nesrečo je imel 8-letni Darko Gajič, ki je prišel pod prvo kolo, da ga je povozilo. Voznik je takoj ustavil, vendar pa je otrok medtem že imel zlomljeno levo nogo nad koleno.

Tovornjak v plesu, prikolica na boku

30. novembra zvečer se je na avtomobilski cesti pri Karteljevem pripetila hujša prometna nesreča voznika s prikolico Svetomiru Todoreviču iz Zagreba. Cesta je bila zasnežena, ko pa je hotel voznik med vožnjo po klanecu nazaj z zaviranjem zmanjšati hitrost, je vozilo zaneslo v železno ograjo. Prikolica se je prevrnila, sam tovornjak pa je obrnilo čez vozlišče. Škoda je za pol milijona dinarjev. Voznik in pomočnik Simo Šovanovič sta bila laže ranjena.

Trčila pri umiku pešcem

Na Partizanski cesti v Novem mestu blizu KOVINARJA sta se 4. decembra srečala tovornjak, ki ga je vozil Mirko Ajdnik iz Gradnja pri Boli celvi in traktor, ki ga je upravljal Anton Golob z Velikega Slatnika. Ker sta se voznika umikala pešcem, ki na tem preloju ceste hodijo kar po vozlišču, sta se pri srečanju trčila. Nesrečo je imel samo tovornjak, kateremu se je svil blatnik.

Vozil brez dovoljenja in padel

30. novembra popoldne se je na križišču pred hotelom Kandija v Novem mestu hudo ponesrečil motorist Jože Vesel iz Smihela. Padel je, ko je zavijal proti Gotni vasi. Huje si je odrgnil glavo in dobil pretes močganov. Škoda je za 5.600 din. Vesel je vozil brez vozniškega dovoljenja.

MALOMARNOST V ZAVODU »ROG« PRED SODIŠČEM

Obdolženci plačajo 600.000 dinarjev

Kam je izginila brez sledu pošiljka v vrednosti 805.000 din? — Popolna anarhija v notranjem prometu blaga in izdelkov je omogočala osebno okoriščenje

18. novembra je bila pred Okrožnim gospodarskim sodiščem v Ljubljani razprava zoper Zavod za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov ROG Novo mesto, ter odgovorni osebi Branko Derganca, upravniku tega zavoda in Zinko Kutner, bivši računovodkinji zavoda. Sodišče je razsodilo o vseh treh obdolžencih zavod, ker v novomeškem zavodu za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov ROG ni bilo evidence o nabavih materiala ter o izdaji tega materiala in o gotovih izdelkih.

Sodni senat je iz zbranega dokaznega gradiva in iz zaslišanja obdolžencev ugotovil, da je služba SDK že pri reviziji v letu 1964 ugotovila enake nepravilnosti in izdala na-

log, naj jih v zavodu odpravijo. To ni bilo uresničeno. Pri ponovni letošnji reviziji je bilo ugotovljeno, da je finančno poslovanje v zavodu tako malomarno, da sploh ni bilo mogoče realno kalkulirati cene izdelkov. Med drugim je bilo ugotovljeno, da je v knjigovodstvu obstajala terjatev do podjetja MODNA OBLACILA za pošiljko v vrednosti 805.000 din, toda MODNA OBLACILA so pošiljko zavodu vrnila, za njo pa je izginila vsaka sled, ker v evidenci zavoda to ni nikjer zabeleženo! Ker so v zavodu v veliki meri opustili vodenje poslovnih knjig, so povzročili popolno anarhijo v notranjem prometu izdelkov in blaga, onemogočili so realno kalkuliranje in direktno omogočili osebno

okoriščenje vsakomur, ki ni ma odnosa do družbenega premoženja.

Sodišče je zavrnilo zagovor Branka Derganca, češ da so za red v knjigovodstvu odgovorni drugi, glede Zinke Kutner pa je menilo, da je sicer res skušala urediti knjigovodstvo in skladiščno evidenco, da pa ni storila vsega. Zaradi prekrška zoper 2. člen Zakona o knjigovodstvu GO je sodišče kaznovalo Zavod za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov ROG Novo mesto na 500.000 din kazni, odgovorni osebi Branka Derganca na 50.000 din kazni in Zinko Kutner na 50.000 din kazni.

DOPISUJTE
V DOLENJSKI LIST!

JOŠIP JURČIČ Hči mestnega sodnika

uskočiti, bil je Simonov kratki meščanski meč v trdni vajeni roki.

Boj je bil kratek. Lah se s svojim nožem ni mogel braniti. Kmalu se je zvrnil.

Dve duši ste šli skoro obenem pred sodni stol odgovor dajat. Pač se je ena lažje odgovarjala od druge. V trenutku je bila soba polna služabnikov, ki so strme gledali, kaj to pomeni.

Tudi gospodar je bil medtem reč po svoje premislil. Ukazal je hlapcem, naj starega sodnika in njegovo mrtvo hčer spravijo v mesto. Grniščaka pa je zapovedal zapreti, rekoč, da v njegovi hiši nima nihče pravice, koga kaznovati, ko on sam in njegovi bratje. Zastonj se je Simon izgovarjal, da je tudi njemu varnost obljubljena, zastonj se je hlapcem srdito branil ko medved, polomili so ga do tal in moral je v zaporu ostati.

Med tistimi dnevi, od katerih je Ljubljana, osredke lepe kranjske dežele, svojega vladajočega vojvoda z gromovitim veseljem pozdravila, šteje se tudi pepelnica sreda leta 1423. Ta dan je bil Ernest sam v Ljubljano prišel, da bi mesta zopet povrnil mir in pokoj.

Koj ko je bil zaslial od mestnih poslancev kako

deželni poglavar Auersperg pod noge meče sveto pravico, poslal in sklical je bil v Ljubljano več veljavnih mož svetnega in duhovskega stanu, ki so imeli nalogo, Auerspergove pregrehe preiskovati in, če se uresniči, kar meščanje tožijo, ostro soditi ga.

Dasiravno so ga ne samo njegovi sorodniki podpirali in zagovarjali, temveč tudi večina kranjskega višjega plemstva, bil je vendar odstavljen in na smrt obsojen.

Ko je tedaj na omenjeni dan vojvoda sam v Ljubljano prišel, da bi razjarjene meščane potolažil in deželi drugega poglavarja postavil, ponudila se je bratoma obsojenca Herbertu in Leopoldu Auerspergu, prilika, na čelu velike množice sorodnikov in prijateljev za pomiloščenje prositi. Vojvoda se je menda tudi bal zameriti se tem mogočnim možem, zato se jim ni upal prošnje odbiti. Tako je Jurij zaslužen kazni odšel, če ni bilo toliko ponižanje za prevzetnega in ošabnega grofa že kazni dovolj.

Na njegovo mesto je bil za deželnega poglavarja izvoljen Ulrik Senk z Ostrvca, s katerim so bili menda Ljubljančanje bolj zadovoljni, ker zgodovina nič slabega o njem ne ve.

Sumerek, ki je bil pri sodnji proti Auerspergu eden najglavnejši tožnikov in priči, ni dolgo živel. Šel je kmalu za hčerjo, popred pa je še videl, da je bil na njegovo mesto za sodnika izvoljen njegov prijatelj Simon Grniščak, ki je bil še pred sodbo iz zopora izpuščen. Ker prve neveste, katero si je bil izbral, ni mogel dobiti, ostal je žive dni zvest svetemu pismu, ki pravi, da je »bolje, če človek tako ostane«.

KONEC

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 10. decembra — Smiljan
Sobota, 11. decembra — Danijel
Nedelja, 12. decembra — Aljoša
Ponedeljek, 13. decembra — Lucija
Torek, 14. decembra — Dušan
Sreda, 15. decembra — Kristina
Četrtek, 16. decembra — Albin

ČESTITKE

Dragi hčerki Faniki Mirič iz
Srebnice iskreno čestitke za rojstni
dan, moštu in otrokom pa lep
pozdruv — mama, ata in Marija
Suh.

☆

Ljubemu Janku Cvitkoviču iz
Trbiča, sedaj v Beogradu, iskreno
čestitke za dvajseti rojstni dan.
Obenem mu želimo varno
vožnjo in da se zdrav vrne do-
mov: starši, brate, sestra s dru-
žino, bratrance, sestrične Tina,
Pepeca, Mimica ter ostali sorod-
niki.

☆

Ladetu Močniku, sedaj služi
vojaški rok v Bosni, iskreno
čestitajo za 20. rojstni dan in mu
želijo še mnoga zdrava leta ma-
ma, ata, stara mama in teta
Brigita z družino.

ZAHVALE

Ob bridki in nenadomestljivi
izgubi našega očeta, starega očeta

Antona Tratarja

iz Skrovnik pri Trbiču
se iskreno zahvaljujemo vsem so-
rodnikom, znanem in prijateljem
za podarjeno cvetje in vence,
vsem, ki ste nas ob težki uri to-
lažili in ga v tako velikem šte-
vilu spremenili na zadnji poti. Prvi
tako se toplo zahvaljujemo vsem,
ki ste nam ob njegovi smrti po-
mogli in z nami sočustvovali.

Posebna zahvala tudi dr. Jakli-
ču in dr. Humarju za zdravniško
negov, duhovščini, pevcem za ža-
lostinke in govorniku za poslovi-
ne besede.

Zaljučča žena Amalija, otroci
z vnuki in ostalo sorodstvo.

Ob bridki izgubi naše drage

Terezije Pavlovič

roj. Lopatič
iz Bučice vasi
se iskreno zahvaljujemo vsem
družavcem, prijateljem in vsem,
ki so jo spremenili na njeni
zadnji poti, najlepša hvala.
Zaljučči: mož, hčerka Fanika
in Karolina z družino, sin Mi-
ha z ženo ter ostalo sorodstvo.

Ob nenadni izgubi našega lju-
bega moža, očeta, starega očeta,
strica

Jožeta Starihe

iz Dragomirje vasi
se zahvaljujemo vsem sorodni-
kom in znanem, ki so nam bili
stalno v pomoč, vsem sosedom in
prijateljem, zdravnikom in zdrav-
stvenemu osebju iz Metlike, za
njihovo poštvenost in v težki
bolezni, darovalcem vencev in
cvetja, P. G. D. Dragomirja vas,
tov. Martinu Škofu za besede ob
odprtem grobu ter vsem, ki so
ga spremenili na zadnji poti.
Zaljučči: žena Terezija, hčerki
Tončka in Marija z družinama
ter vse ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

PRODAM OSEBNI AVTO DKW.
Cena 230.000. Florjancič, Dila-
čeva 1, Novo mesto.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15,
6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00,
17.00, 19.00, 22.00. Pisan glasbeni
spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 10. DECEMBRA: 8.05
Opeva matineja, 9.45 Domače vi-
de — domači ansambli, 10.15 do
11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmet-
ijski nasveti — Inž. Rado Linz-
ner: Programiranje poljedelske
proizvodnje na velikih obratih,
12.40 Slovenske narodne in raz-
nih izvedbah, 14.35 Italijanske na-
rodne pesmi pojo zbori Juljske
pokrajine in Furlanije, 15.20 Na-
poki za turiste, 15.45 V svetu
znanosti, 17.05 Petkov simfonistični
koncert, 18.20 Plesni orkester
RTV Ljubljana, Dirigent Mario
Rijavec, 20.50 Iz arhiva opernih
melodij, 22.20 Tedenski znanje-
politični pregled, 21.15 Oddaja o
morju in pomorskih.

SOBOTA, 11. DECEMBRA: 8.05
Glasbena matineja, 9.45 Akordeon
in godala, 10.15 Odlomki iz manj
znanih romantičnih oper, 11.00
Turistični napotki za tuje goste,
11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmet-
ijski nasveti — Vet. Janes Ma-
rinšek: Kljanje prašičev — doma-
či praznik, 12.40 Ansambel Mihe
Dovžana z Gorenjci in ansambel
Valterja Skoka, 13.30 Naši poslu-
šalci čestitajo in pozdravljajo,
15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih
narodov, 17.05 Gremo v kino
17.45 Najljubše pevke tedna.

FIAT 600 D zelo dobro ohranjen
prodam. Ogled v gostilni Gotna
vas 46, Novo mesto, vsak dan
od 15. ure dalje. Telefon 21-268.

GUMI VOZ, 16 colski, nosilnost
3.5 tone, prodam. Naslov v
upravi lista (1007/65).

PRODAM ENOSTANOVANJSKO
HISO v Srebnici, možen tudi
nakup nekaj zemlje. Interesenti
naj se javijo najkasneje v 15
dneh po objavi v časopisu na
naslov Jože Jakšek, Stojovnik,
pošta Brestanica.

CENIK — vsak oglas do 10
besed — 900 din, vsaka na-
daljnja beseda 100 din. Za na-
slov v upravi lista: pribitek
100 din — Redni zasebni na-
ročniki Dolenjskega lista ima-
jo pri vseh malih oglaših,
osmrtnicah, zahvalnih prekli-
cih in podobnih objavah 20 %
popusta.

UGODNO PRODAM HISO z vrtno
in njivo. Cena po dogovoru.
Alojz, Erben, Dol. Suhadolc 15,
Brusnice.

PRODAM DELE za motor MZ.
Ogled do 12. ure. Brod 27, No-
vo mesto.

POCENI PRODAM odlično ohran-
jen pisalni stroj znamke »Eve-
rest«. Marjan Tomažin, Trdinova
30, Novo mesto.

PRODAM MOTORNO KOSILNICO
»Iruša« z žetveno napravo in
vprežno kosilnico. Ivan Rigler,
Brog 28, Ribnica na Dol.

MOTORNO KOSILNICO »Alpina«
popolnoma novo, z vsemi pri-
ključki, prodam. Ponudbe pod
»490.000«.

SUPERAVTOMATICNI PRALNI
STROJ znamke »Castora« —
5 kg, ugodno prodam. Stroj je
tovarniško nov. Ponudbe pod
»280.000«.

UGODNO PRODAM trodelno ku-
hinjsko ormaro, mizo, stole, dve
sobotni lončeni peč, zidan šte-
dilek in hrastovo spalnico.
Ogled po drugi uri. Bernard,
Novo mesto, Kosova 1.

PRODAM HARMONIKO »Zelesnika«
3 in pol tone, 3 krat uglasena.
Kandijška 2, Novo mesto. Har-
monika je v odličnem stanju.

PRODAM KLAVIRSKO HARMO-
NIKO in komplet bobne vse v
dobrem stanju. Naslov v upravi
lista (1027/65).

PRODAM LEP desni vzdiljiv šte-
dilek, Sokolska 3, Novo mesto.

SPREJMEM MOSKEGA na stano-
vanje. Naslov v upravi lista
(1031/65).

KUPIM SIVALNI STROJ z okro-
glim čolnjakom. Naslov v upra-
vi lista (1036/65).

BUNDO, izgubljen 18. 11. iz
Zabje vasi do Očkave, vrnite
prosim proti nagradi na upravo
lista (1024/65).

GOSPODINSKO POMOCNICO k
trilastni družini v Ljubljani
nujno potrebujem. Nudim lepo
samsko sobo, osebni dohodek
po dogovoru. Ponudbe pošljite
na oglasni oddelček Dolenjskega
lista pod »Samostojna«.

GOSPODINSKO POMOCNICO,
starejšo od 22 let, sprejme pod
zelo dobrimi pogoji dr. Miha
Zemva, Ljubljana, ul. Majke Ju-
govicev 5.

POSTENO GOSPODINSKO PO-
MOCNICO išče trilastna dru-
žina. Inž. Bernik, Bled, Gre-
goričeva.

GOSPODINSKO POMOCNICO —
lahko začelnico, sprejme druž-
na Albert Soba, Ljubljana, Do-
lomitska ul. 22.

ISCEM MARJIVO ZENSKO k
trilastni družini za pomoč v
gospodinjstvu. Premk, Ragov-
ska 7/1.

ISCEM ZENSKO, lahko tudi upo-
kojenka, za varstvo dveh
otrok. Nudim zavarovanje. Na-
slov v upravi lista (1010/65).

GRAVERSTVO, Kečkeš Aleksan-
der, Novo mesto. Imena, datu-
me in manograme vgraviram na
prstane, obeske, vzgladnike, na-
livna peresa in druge predmete.

Izdelujem tudi napisne ploščice
za na vrata stanovanj in po-
slovnih prostorov.

POROCNE PRSTANE po zadnji
modi izdeluje zlatar v Ljubljani,
Gospodina 5 (poleg univer-
ze).

ZDRAVILISCE ROGASKA SLA-
TINA — Zakaj obupujete pri
zdravljenju svojega kronično ob-
olega žolodca ali jeter in žolča,
ali ostalih prebavil? Uporabljajte
vendar rogaško »Donata« vodo,
zdravilo, ki vam ga nudi narava!
V Novem mestu ga dobite pri
Trgovskem podjetju HMELENIK
— telefon 21-129 in STANDARD
— telefon 21-158.

KINO

Brežice, 10. in 11. 12. nemški
film »Sest groznih noči«, 12. in 13.
12. ameriški barvni film »Rio
končosa«.

Crnomelj, 10. in 12. 12. ameri-
ški film »Zmagovalci«, 14. in 15.
12. francoski film »Roberto La
Rocca«.

Dol. Toplice, 11. in 12. 12. fran-
coski film »Sedem smrtnih gre-
hova«.

Kočevje »Jadrane«, 10. in 12. 12.
jugoslovanski film »Svetovljane«,
13. 12. sovjetski film »Kupil sem
očka«, 14. 12. sovjetski film »Be-
li karavani«, 15. in 16. 12. ame-
riški barvni film »Severno proti
Aljaski«.

Kostanjevica, 12. 12. barvni
film »Bagdadski lopova«.

Metlika, 11. in 12. 12. angleški
film »Uporniki«, 13. in 14. 12. an-
geški film »Becketa«, 15. in 16. 12.
italijanski film »Potepuha«.

Novo mesto »Krka«, 10. do 13.
12. ameriški barvni film »Plam-
teča zvezda«, 11. do 13. 12. jugo-
slovanski film »Druga stran me-
daljev«, 14. in 15. 12. sovjetski
film »Vojakov oče«.

Predgrad, 12. 12. sovjetski film
»Osto nebo«.

Ribnica na Dol., 11. in 12. 12.
ameriški barvni film »Salamon
in Sabas«.

Sodražica, 11. in 12. 12. nemški
film »Satan mamji z ljubeznijev«,
Straža, 11. in 12. 12. ameriški
film »Tarzanova največja pusto-
lovščina«.

Sevnica, 11. in 12. 12. ameriški
film »V svetu komedij«, 15. 12.
nemški film »Zadnja priča«.

Stara cerkev, 11. in 12. 12.
ameriški barvni film »Gusara«.

Šentjernej, 11. in 12. 12. »Jaz
nisem Casanova«.

Trebnje, 11. in 12. 12. slovenski
film »Tistega lepega dne«.

Potujoči kino Novo mesto

Potujoči kino Novo mesto bo
predvajal ameriški barvni film
»Dobro dan, zalost« in »sicer«:
11. 12. 1965 na Otočcu ob 19. uri
12. 12. 1965 v Brusnicah ob 16. h
12. 12. 1965 na Malem Slatniku
ob 19. uri
13. 12. 1965 na Dvoru ob 19. uri
15. 12. 1965 v Uršnih selih ob
19. uri.

Iz novomeške narodne knjižnice

Pretekla dva tedna so v novo-
meški porodišni knjižnici: Jožica
Crnugelj iz Krizevske vasi — An-
tona, Kristina Kukar iz Ručetne
vasi — Andrejko, Marija Cerne
iz Podulce — Marijo, Marija Kra-
mar iz Gornjega Karteljeva —
Dragico, Fani Erjavce iz Gornje-
ga Suhodola — Silva, Vida Pe-
dirc iz Grobelj — Janca, Mari-
ja Perše iz Družinske vasi — An-
dreja, Rozalija Ilenič iz Kvasice
— Ireno, Vera Udovč iz Crmo-
njice — Andrejko, Anka Skrijane
iz Kostanjevice — Tatjana, Leo-
poldina Puc iz Koluderja — Dar-
jo, Jožeta Vivodice iz Cerovega lo-
ga — Branko, Francka Barborič
iz Jurne vasi — Slavko, Stefka

zdravljajo, 15.30 Skladatelj son-
ce Primorske — Vinko Vodopi-
vec, 17.05 V svetu opernih melo-
dij, 18.45 Svet tehnike, 20.00 Slo-
venske zabavne melodije, 22.10
Mozik zabavne glasbe.

TOREK, 14. DECEMBRA: 8.05
Glasbena matineja, 9.25 Sprehod
z velikimi zabavnimi orkestri,
10.15 Pojo slovenski operni pevci,
11.00 Turistični napotki za tuje
goste, 11.15 Nimaš prednosti!
12.30 Kmetijski nasveti — Inž.
Franc Goršič: Vpliv paze na go-
spodarnost rejne krave, 12.40 Draj-
set minut z »Dobrimi znanjci« in
»Zabavni vasačci«, 13.30 Pri-
poročajo vam..., 14.35 Pet mi-
nut za novo pesmico, 15.30 V to-
rek nasvidenje, 17.05 Koncert po
željah poslušalcev, 18.20 Iz studija
14. 20.00 Najboljši jugoslovanski
akademski zbor »Branko Kršma-
novič« iz Beograda, 20.20 Radijska
igra Erne Vézsi: Statistika.

SREDA, 15. DECEMBRA: 8.05
Glasbena matineja, 9.10 Posnetki
s celjskega festivala mladinskih
zborov, 10.15 Flautist Fedja Rupel
in trije pianisti, 10.45 Clovek in
zdravje, 11.00 Turistični napotki
za tuje goste, 11.15 Nimaš pred-
nosti! 12.30 Kmetijski nasveti —
Inž. Jože Silc: Rezultati letošnjih
poskusov s hibridno koruzo, 12.40
Slovenske narodne in Prekmurja,
14.35 Naši poslušalci čestitajo in
pozdravljajo, 16.00 Vsek dan za
vas, 18.15 Iz fonoteke radia Ko-
per, 19.05 Glasbene razglednice,
20.00 Zabavni orkester RTV Ljub-
ljana igra melodije slovenskih av-
torjev.

ČETRTEK, 16. DECEMBRA:
8.05 Glasbena matineja, 9.40 Sta-

Krajnik iz Tlake — Ireno, Marija
Škerbec iz Sevnice — Damiana,
Francka Judež z Zajčjega vrha —
Marjana, Zofija Kralj iz Krasinca
— Marijo, Antonija Pirč iz Dolnje
Straže — Jožico, Ema Beličič iz
Crnomlja — Alenko, Ana Vidrih
iz Sela pri Smarjetu — Ano, Ne-
venka Brajdič z Ruperč vrha —
Rajko, Katarina Musič iz Krasin-
ca — Branko, Anica Zorko iz Do-
brave — Igorja, Milena Sodja iz
Sela pri Jugorju — deklco, Jože-
fa Kranjc iz Ostrega — deklco,
Anica Matković s Tanče gore —
dečka, Ana Golobič iz Omote —
dečka.

Justina Jerman iz Straže —
Igorja, Helena Hudorovac iz Ka-
nizarice — Antona, Marija Lušina
iz Bele cerkve — Lidijo, Stefka
Bohte z Verduna — Majdo, Ani-
ca Kafol iz Dolnjega Karteljeva —
Alico, Marija Kos iz Straže —
Francna, Pavla Potočar iz Gornje-
ga Maharovca — Jožico, Amalija
Metelko iz Čudnega sela — Fran-
čiško, Marija Papež iz Zgorjih
Vodav — Jožeta, Helena Vavpič
iz Pahe — Ladislava, Tatjana Pust
iz Grma — Sandija, Marija Go-
renc iz Podlipce — Marijo, Rosali-
ja Kristan iz Rateča — dečka.

Pismo noša, ki se vam
(čeprav težko otovorjen)
smeje s slike, je Franc Av-
guštin iz pošte Leskovec
pri Krškem. Komaj tretji
dan naše velike akcije za
pridobivanje novih naroč-
nikov je vedro povedal:
»Naročniki bodo, saj je
Dolenjski list dober časo-
pis in ga ljudje radi bero
in imajo radi. Mi pismo-
še bomo naredili, kolikor
največ moremo! Komaj
tretji dan je danes, kar se
je začela akcija, pa imam
že 10 novih naročnikov!«
No, do torka, 7. decembra,
nam je tovariš Franc Av-
guštin poslal že 31 podpi-
sanih naročnic novih na-
ročnikov!

Njemu in vsem njego-
vim kolegom in vseh po-
štah iskreno želimo kar
največ uspehov pri uresni-
čevanju našega znanega
gesla:

V VSAKO HISO — DO-
LENJSKI LIST!

RADIO BREŽICE

CETRTAK, 9. DECEMBRA:
19.00-19.30 Mladinska oddaja.

PETEK, 10. DECEMBRA: 18.00
— Obvestila in glasbena oddaja
Izbrali ste sami — Naši novi po-
snetki.

NEDELJA, 12. DECEMBRA:
10.25 — Poročila — Naša zima-
njepolitična rubrika — Obletnica
rojstva Ivana Cankarja — Zamen-
hofov dan, praznik esperantistov
vsega sveta — Marjan Uratarič:
Moja potovanja po Sviči VI. — Iz
novinarjeve beležnice — Za naše
kmetovalce — Igramo vam doma-
če viže — Magnetofonski zapis:
Obisk v tovarni poljščev — Po-
zor, nimaš prednosti! — Pogovor
s poslušalci — Obvestila in spored
naših kinematografov, 13.05 —
Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 14. DECEMBRA: 18.15
— Prispevek za starše — Novo
v knjižnici — Literarni utrinki:
R. Tagore — Obvestila — Glasbe-
na oddaja: Naši zbori pojo narod-
ne in umetne.

KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA« NOVO MESTO

razpisuje
na podlagi objave v Dolenjskem listu z dne
25. novembra 1965

JAVNO DRAŽBO

ZA PRODAJO VINOGRADOV

12. decembra 1965 ob 9. uri na Trški gori in
ob 12. uri v Židini vasi (bivše kapitelsko);
13. decembra 1965 ob 9. uri v Starem gradu.
Družbeni sektor ima prednost od 9. do 10. ure.

Poleg vinogradniških površin bodo interesentom na
voljo tudi prazne parcele, primerne za postavitev
zidanic ali za obnovo.

Pred pričetkom licitacije mora vsak interesent polo-
žiti komisiji garancijski polog v znesku 50.000 din.
Vsi drugi pogoji bodo objavljeni pred pričetkom
licitacije.

»KO-MET«

INVALIDSKI ZAVOD — METLIKA

proda

nasednja osnovna sredstva:

- 4 SIVALNE ZENSKÉ STROJE
BAGAT JADRANKA
- 1 SIVALNI ZENSKI STROJ NECEHI cik-cak
- 3 SIVALNE ZENSKÉ STROJE SINGER
- 1 SIVALNI ZENSKI STROJ GRIZNER
- 1 SIVALNI ZENSKI STROJ PFAFF
- 1 SIVALNI MOSKI STROJ NECEHI
- 1 SIVALNI ZENSKI STROJ NECEHI
- 1 AVTO ZASTAVA 700

Javna licitacija za odprodajo navedenih sred-
stev bo 15. decembra 1965 ob 9. uri na upravi
»KO-META« Metlika. — Prednost pri nakupu
ima družbeni sektor, po 10. uri pa zasebniki.

PRALNI STROJI

SUPERAVTOMATIČNI, VSEH ZNAMK

SAMO ZADNJI MODELI — NOVE IZVEDBE

Plačate lahko s kakršnokoli valuto!

Devizni račun št. 3327/6 pri CASSA DI RISPARMIO,
TRIESTE

VSE POTREBNE LISTINE ZA IZVOZ
PRISKRBIMO!

AUDIOVISION

TRST, Via Tarabochia 10

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnih
razmerij

KROJASKEGA PODJETJA

»KROJAČ«

NOVO MESTO

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. DIREKTORJA podjetja
2. OBRATOVOODJE obrata krojaštva
po meri

POGOJI: 1. visokokvalificiran krojač z večletno prak-
so na vodilnem delovnem mestu ali z ustrežajočo
višjo šolsko izobrazbo — 2. visokokvalificiran ali
kvalificiran krojač z večletno prakso.
Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih do-
hodkov. — Nastop službe možen s 1. 1. 1966 ali po
dogovoru. — Razpis velja do zasedbe delovnih mest.
»KROJAČ« — NOVO MESTO

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Bre-
žice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Rib-
nica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in
odgovorni urednik), Rina Bažar, Miloš Jakopec, Marjan Moš-
kon, Jože Primo, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din — Let-
na naročnina za 1965 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva
je vnaprej — Za izposredovanje 3750 din oz. 3 ameriške dolar-
je — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu:
521-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo
mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 —
Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Casopisno
podjetje DELO v Ljubljani